

De Moeial

Studententijdschrift van de Vrije Universiteit Brussel in samenwerking met BSG, Studiekring Vrij Onderzoek en Dienst Cultuur -

15 de jaargang - nummer 4 - 27 november 1997

Van Kandidaat tot Emeritaat

De Moeial sprak met Professor Emeritus Domien Roggen

De Moeial start een nieuwe interviewreeks 'van Kandidaat tot Emeritaat' rond markante figuren die onze universiteit vele jaren lang met hun aanwezigheid hebben gekleurd.

Professor Emeritus Domien Roggen is de eerste die we op onze sofa installeerden. Deze theoretische bioloog afkomstig van de Universiteit Gent stond aan de bakermat van de VUB en gaf deze mee vorm. Wetenschapper, kunstenaar, humorist. Deze man met vele facetten nam ons mee op een persoonlijke reis door de VUB. De 'Ware Geschiedenis van de VUB' kon hij ons niet vertellen. Die bestaat nu eenmaal niet.

De Moeial: Wat bracht een jonge academicus ertoe om specifiek voor een universiteit als de VUB te kiezen, een universiteit die op dat moment nog in haar kinderschoenen stond en nog moest gemaakt worden?

Domien Roggen: Dat is een eenvoudige kwestie. Ik heb niet gekozen. Men heeft dat gevraagd en ik heb aanvaard. Omdat ik juist terugkwam van Amerika (in '64-'66). Ik vond de universiteiten in Amerika en die van Californië in het bijzonder zo verschillend van de Universiteit van Gent dat ik last had om het daar gewoon te worden. Toen kwam ik hier in contact met wat toen eigenlijk nog maar een embryonale universiteit was: geen regels, weinig structuur, bijna de anarchie. De eerste die ik zag was professor Polk die ik nog kende van Gent en dan professor Hamers, die ik uiteindelijk ook tot de anarchisten mag rekenen. En dat maakte zo'n Amerikaanse indruk op mij, dat ik dacht 'Wel ja, hier is het. Allen daar heen'.

De Moeial: Wat was de sfeer eigenlijk onder het personeel in die begintijden? Had men de indruk dat men aan het bouwen was aan een project?

Domien Roggen: Ja, maar ik denk dat iedereen dacht dat het ging worden wat hij hoopte. En het was zodanig ongestructureerd dat het een soort van wit scherm was waar je alles wat je dacht kon op projecteren. Als je dan alleen maar die elementen selecteert die je gelijk geven dan zei je 'Zie je wel'.

Terwijl er aan de ene kant een soort idee van anarchie was, waren andere mensen aan het dromen van rigide structuren waardoor het allemaal goed georganiseerd ging worden. Maar beide groepen wisten niets van mekaar.

De Moeial: Het probleem van een gebrekkige communicatie?

Domien Roggen: Zoiets, ja. In die tijd bestond het woord fractaal niet. Maar het was een fractale situatie waar iedereen op zijn eilandje zit te denken dat hij op een unief zit.

De Moeial: Hoe evolueerde de VUB in dat complexe universitaire landschap?

(Lees verder op p.6)

Recht van Antwoord: Een gat in de begroting : Raf boort dieper !!!

Ik moet bekennen dat de titel enkel gekozen is om de aandacht van U, aandachtige lezer, te vatten. Nu ik die heb, zou ik graag reageren op het artikel "Als Devos de passie preekt, studenten, pas op jullie centen !!!", verschenen in De Moeial van 5 november 1997.

Ten eerste wil ik jullie feliciteren met dit tweede nummer. Ik veronderstel dat ik nooit volledig akkoord zal gaan met de inhoud, noch met de stijl van jullie blad, maar het doet mij toch plezier dat jullie op zijn minst uitkomen, en dit na mEër dan een half jaar afwezigheid (op campus Etterbeek, want op campus Jette hunkeren honderden studenten al één jaar naar jullie mening). Ik hoop dat de nieuwe ploeg met mEër enthousiasme dan de vorige aan de slag blijft en dat zodus de 300.000,-fr die jullie elk jaar van de Sociale Raad (SoR) krijgen goed besteed worden.

Ten tweede wil ik stellen dat het volkomen aanvaardbaar is dat een nieuwe ploeg een aantal schoonheidsfoutjes

maakt. Zo stellen jullie in nummer 1 van dit jaargang dat het hoogst ongebruikelijk is "zaken te publiceren zonder de rechtstreekse betrokkenen hierover te raadplegen, behalve dan wanneer men over staalbare bewijzen beschikt" (De Moeial, 15-de jaargang, nummer 1). Terwijl men wel de weg weet naar het bureau van de voorzitter en ondervoorzitter van de SoR om de verslagen van het afgelopen jaar te kopiëren (die reeds in jullie bezit waren, aangezien jullie een vertegenwoordiger in de SoR hebben, maar ik neem aan dat de commissie Dutroux ook deze documenten in beslag genomen heeft, nvZKHRD) weet men dat bureau dus niet meer staan om te vragen wat het verschil is tussen een begroting en een factuur van de Delhaize. Maar wij hopen dat dit kleine "mankementje" zal rechtgezet worden. By the way, wij zitten in gebouw Y, in vogelvlucht 10 meter van jullie redactielokaal.

(Vervolg op p. 16)

INHOUD

pagina 2

Eindelijk een editoriaal met inhoud. Maar bon, goed dat de coördinator dit pas leest wanneer hij terug wakker is.

pagina 3

'Paradise lost' of 'De Balade van Generaal Alcazar' (nu reeds een legende). Decadentisme ten top in uw Moeial.

pagina 4

Verkiezingen, de gesel van de studenten? Haroen vindt antwoorden waar u er geen vindt.

pagina 5

Tipp-expressionisme en lezersbrieven. Moeial-layout toont zich harder dan de rest.

pagina 6-8

Roggen kent u nu reeds, zijn verhaal stopt echter pas wanneer alles verteld is, lees en huil.

pagina 9-11

Ethiek en andere problemen. Wanneer deze heren (dames) met beide voeten op de grond zullen raken zijn wij allen reeds naar het Walhalla vertrokken. Maalden zij daar om? Neen hoor. Lees en ween.

pagina 12

Nomadisme, een term die tegenwoordig meer en meer in de media opduikt: Rosseel als trend.

pagina 13

Het einde van het Rogge-interview en de sociale dienst: een niet te stoppen tandem.

pagina 14&15

You want it, we've got it.

Foto's blijken eens te meer de sterke kant van uw krant. Geen beeldjes bij verhalen, wel verhalen (of niet, aan u de keus) bij beelden.

pagina 16

Het zijn tijden. De voorzitter van de Sociale Raad eist het woord op van De Moeial. 'Times are a changin': hij krijgt een woord, een wederwoord.

pagina 17

Een nieuwe psychonaut waart door Europa: Probeer de 'Death Star' en imponeer je vrienden.

pagina 18

Oxfam of boeken? Swamp helpt u in uw keuze: speel of u zal gespeeld worden.

pagina 20

De eel cultuur opereert autonoom, haast u naar pag. 20. De roddels zijn trouwens ook niet van de poes...

Editoriaal

Met veel genoegen merk ik dat de jaarlijkse pseudoverkiezingen in Vubeke weder van start gegaan zijn. Op dit eigenste moment is deze heroïsche strijd zelfs reeds gestaakt. Naar het schijnt (exacte feiten bleken in deze nog moeilijker dan anders te verkrijgen) zullen deze verkiezingen ongeldig verklaard worden. Men weet trouwens nog niet of er wel een nieuwe verkiezing zal georganiseerd worden (dit kost trouwens handenvol geld, het zou over een som van zeshonderdduizend frank gaan).

Toch hoop ik dat, wanneer men al gestemd zou hebben, men dit in eer en geweten heeft gedaan en met volledige kennis van zaken. Ik durf echter te verwachten dat de degeneratie die zich reeds enkele jaren manifesteert aan deze unief. Samen met enkele andere mensen van eventuele andere lijsten zijn er immers nog 'goede' afgevaardigden, doch ik kan dit enkel zeggen omdat ik deze mensen persoonlijk ken. Kent u ze?

Ik zou eveneens de aandacht willen vestigen op artikel 20 van het kiesreglement van de VUB voor de Raad van Bestuur en het gelijklopende artikel 19 van de Sociale Raad. Daarin stelt men dat de kiesplicht van morele aard is en niet zonder ernstige redenen ontgaan kan worden. Hierin wordt tevens gestipuleerd dat diegene die niet gaat stemmen dit bij de voorzitter van het kiesbureau moet motiveren. Zie je ons daar reeds staan? 75% van de studenten in een rij om te vertellen waarom ze nu niet komen opdagen... niet dus.

Wat dan? Wel gaan stemmen? Tuurlijk niet. Wanneer we een actieve studentenvertegenwoordiging zouden hebben die de studenten zou inlichten over het gevoerde beleid en hun rol daarin zou hier misschien een goede reden voor bestaan, doch we weten allemaal dat we geen figuren kennen binnen de studentenvertegenwoordiging die krachtig genoeg zijn het gevoerde beleid een halt toe te roepen. Toevallig kregen we (in het kader van een recht van antwoord op een artikel uit de vorige Mocial) een briefje binnen van de Grote Toovenaar (Raf Devos, voorzitter SoR) waarin hij beloofde een verslag van de bezigheden van de SoR kenbaar te maken. We weten echter uit ervaring dat dit lare en apeekol is en dat dit meestal tot belofte blijft. Het enthousiasme ebt trouwens meestal snel weg eenmaal men veilig (her)verkozen is. Eenmaal men verkozen is doet men trouwens niet wat men eigenlijk zou moeten doen. De studentenvertegenwoordiging moet ervoor zorgen dat de belangen van de studenten zo goed mogelijk verdedigd worden. We weten ook allemaal dat dit de laatste jaren niet zo bijster goed gelukt is, gezien de verschillende prijsverhogingen die we de laatste jaren door onze strot geramd kregen. Om maar te zwijgen over de inschrijvingsgelden, die trouwens door de pro-actieve medewerking van enkele studenten uitgedokterd werd (ironisch genoeg zien we hier wel actief beleid door studenten).

Nog een opmerking die mijns inziens de sfeer schetst waarbinnen de huidige malaise van de studentenvertegenwoordiging kan plaatsvinden: 'Heb jij begrepen waar nu het verschil tussen beide lijsten ligt?' Die vraag werd mij onlangs gesteld door een handelsingenieur. Dit vind ik persoonlijk de meest typerende opmerking in verband met het verloop - ongeacht eventuele onregelmatigheden - van deze verkiezingen. Let wel: ik geloof dat het anders kan, doch dan zullen zowel academische overheid als de studenten zich eens ernstig moeten bezinnen over het systeem dat momenteel in voege is.

Ik zou de studenten die zich (traditioneel) *moeien* met de verkiezingen trouwens willen aanraden om zich eens te bezinnen over de gehanteerde methode van stemmen ronselen. Het lijststelsysteem en bijbehorende campagne stinkt! Het bevoordeelt de lijst die het best georganiseerd is. De lijst met de meeste contacten, fondsen en logistieke ondersteuning haalt het per definitie. Je kan je natuurlijk vragen stellen bij het waarom van dit fenomeen, ik stel me liever vragen over hoe dit te verhinderen. Je kan zeggen dat het de schuld is van de studenten die niet geïnteresseerd zijn, je kan ook zeggen dat het (ik noem het voor de gelegenheid) gelegenheidsgezelschap hier schuld aan heeft: elk jaar scharen zich wat dema- en nog wat-gogen zich achter dezelfde vlag. Eenmaal de stemmen binnen wordt deze alliantie verbroken en rommelt iedereen maar wat aan. Kan dit dan zorgen voor de broodnodige eenheid onder de studenten?

Dit soort allianties zorgt er dus voor dat de studenten die samen een echte macht in onze samenleving voorstellen niet meer als dusdanig worden erkend. De studentenvertegenwoordigers vergeten dat zij op momenten als deze tegenover een regering staan die geen scrupules meer heeft als het neerkomt op de afbraak van de democratisering (en ook niet tegenover andere hete hangijzers).

De rellen in Anderlecht zorgden de laatste dagen ook voor enige commotie in de pers. Ik ben daar persoonlijk gaan kijken wat er aan de hand was en was getuige van een niet zo mooi staaltje repressie van onze overheid. Zo kon ik met eigen ogen zien hoe men systematisch mensen aanhield, fouilleerde en transporteerde naar een niet nader genoemde plaats. Later bleek dan dat men ongeveer 150 mensen had opgesloten. Een redactielid is trouwens naar een kazernes hier in de buurt gaan kijken en vermeldde elders in deze Mocial wat daar juist gebeurde.

Ik wil het geweld waar we daar mee geconfronteerd werden voor de verandering wel goedpraten. In de media (van zowel migrantenorganisaties, de zogenaamde zelforganisaties en rijkswachter in koor met politici) konden we de kritiek op deze jongeren dagelijks ondergaan. Ik wil in dit korte bestek een pleidooi houden voor de herwaarding van deze jongeren. Aan deze unief zou men immers moeten weten dat er maar weinigen zijn onder hen die verder kunnen studeren. De meeste van deze jongeren weten immers dat wanneer zij toch zouden studeren zij amper aan de bak komen. Zo had ik reeds enkele jaren geleden een gesprek met Farid die me op een vraag van mij in verband met de stopzetting van zijn studies (hij volgde een opleiding voor loodgieter) antwoordde met het volgende: "Denk je dat jouw grootouders mij jullie toilet zouden laten repareren? Zelfs voor zulk een bezigheid zouden ze me nog niet vertrouwen. Ze denken allemaal dat ik hun spaarcentjes kon stelen." Ik wist niet wat ik moest antwoorden, en ik weet het nu nog steeds niet.

Ik weet wel dat geweld gerechtvaardigd is op sommige momenten. Ik weet ook dat het geweld dat men de laatste dagen tentoon heeft gespreid strategisch gezien niet echt gepast was. De migrantenjongeren die hiervoor verantwoordelijk waren beseffen dit misschien niet (en dat siert hen), doch zij zullen moeten begrijpen dat de staat juist bang is voor dit soort volksverzet (en ik noem het opzettelijk volksverzet). Het is nog niet zo lang geleden dat Belgen uit een bepaalde wijk zich verzetten tegen de regering of de rijkswachter (die trouwens nooit lang aarzelde om mensen neer te leggen). De laffe moord op deze jongen (drugdealer of niet, iedereen is immers drugdealer in Kuregem, net zoals alle Joden in de jaren dertig geldwolven waren) is een uiterlijk kenmerk van de xenofobie die in onze contreien overheerst. Hier op de redactie wees men mij immers op de vingers: "Maar Frank, Frank, gij als historicus zou dat toch moeten weten: elke maatschappij heeft immers zijn *oucasts* nodig."

Frank Van Dessel

Impressions d'une jeune fille choquée

Zondagavond rond 24 uur. Informatie over een aangroeiende massa voor de rijkswachterkazernes bereiken mijn oor. Het besluit om een kijkje te gaan nemen is snel genomen.

Rillend van de spanning - wat staat ons te wachten? - komen Karin en ik aan tussen het groepje 'samengeschoolde migranten'. Zowel de rijkswachters als de op het eerste zicht kalme verzamelde groep bekijken ons met een zekere argwaan. Zo'n dertig, misschien wel veertig migranten staan hier wat ontredder op elkaar getroefd voor de ingang die verspert wordt door een onderhandelend paar, een rijkswachter en een dame van rond de veertig, die opvalt door haar bleke gelaatskleur. Het aanknopen van een gesprek met de migranten blijkt voor ons moeilijk te zijn, informatie wordt slechts gegeven met een zekere gereserveerdheid. Binnen in de centrale kazernes schijnen zo'n 200 opgepakte jongeren te zitten waaronder een vijftigtal minderjarigen. (Dit wordt ons later op de nacht bevestigd door de ronddravende uniformen.) De ouders van deze laatsten staan al sinds 21 uur hier te wachten tot hun kind vrijgelaten wordt.

Naast ons duikt plots ook een MLB-er van de ULB op die ons verantwoordigd wijst op een bloedspoor langs de hoge muren. Vlak voor wij arriveerden was er naar verluidt een vader in elkaar geslagen door een rijkswachter die zijn zelfbeheersing verloor. De man was in paniek geraakt omdat zijn asmatische (minderjarige) zoon binnen zat zonder medicijnen. In plaats van de man te kalmeren en hem zijn zoon te brengen of eventueel een andere oplossing te zoeken had een wacko van de eerdere genoemde openbare diensten het nodig geacht om hem letterlijk zijn tanden uit zijn bek te slaan. De man is later op de nacht nog terug gekomen - na een ziekenhuisbezoek waarbij de wonden in zijn mond genaaid werden - om zijn zoon alsnog te komen ophalen. De naam van de losgeslagen 'orbewaarder' werd door zijn collega's solidair verzwegen. De inmiddels tandeloze migrant wil klacht neerleggen bij de politie (zolang de ordediensten nog niet gefusioneerd zijn moet hij er zeker in dit geval gebruik van maken), wat hoogst waarschijnlijk moeilijk zal worden daar enkel de voornaam Filip geweten is.

Rond 1 uur 's nachts krijgen de ondertussen halfverkleumde ouders toestemming om in de onthaalzaal te wachten. Daar worden alle namen van de minderjarige door de ouders getoetst zodat het vrijlaten sneller kan verlopen. De rijkswachter heeft op dit uur nog steeds geen volledige lijst van diegenen die 's middags en in de vroege vooravond opgepakt zijn tijdens de rellen in Schaarbeek. Merendeel van de 'herrieschoppers' - zoals ze hier genoemd worden - is administratief aangehouden, dit houdt in dat ze maximum twaalf uur kunnen opgesloten worden. De wachtenden beginnen ondertussen vermoed te raken en als er een tweede keer verwacht wordt dat ze de namen van hun kinderen opschrijven hoor je hier en daar een onderdrukte zucht. Eindelijk verschijnen dan de eerste jongens. Een aantal moeders en vaders snellen, zichtbaar opgelucht dichterbij. Voor ze echter naar huis kunnen moet er eerst nog een papier ondertekend worden, waarop een ouder of voogd verklaart dat hij/zij zijn kind is komen halen én dat hij/zij ermee akkoord gaat dat het kind in kwestie het huis niet mag verlaten tot 24 uur. Een aantal personen sputteren met tegen. Daarop volgt echter een, op zijn zachtst uitgedrukt, agressieve reactie van de blauwe mannen die dreigen het kind dan maar terug op te sluiten. Zonder uitzondering tekenen de ouders met tegenzin, echter zonder veel keuze de verklaring. Na een tijdje werpt Karin op dat een uitgaansverbod slechts kan uitgevaardigd worden door een procureur. Nervus wordt er nu met de voeten gedraaid en een tiental minuten later meldt men dat het verbod niet al te letterlijk moet worden opgevat. "Natuurlijk mogen (moeten) de kinderen naar school. Ze moeten echter wel bij het buitenkomen begeleid worden door een ouder of voogd."

Het vrijlaten verloopt zenuwslappend traag. Om de twintig a dertig minuten één of twee jongens. De gezichten worden grimmiger en tegelijkertijd ook machtelozer, zeker als ze een derde, vierde zelfs vijfde keer de namen komen opschrijven van diegenen die nog overblijven. Het commentaar van een aantal rijkswachters ('leer eerst Frans spreken', 'was in je eigen land gebleven...') en de handelwijze van de meesten geven mij voor de eerste maal een idee van wat deze mensen dagelijks meemaken. Het gevoel niet als mens maar als een soort ding of een troep vee behandeld te worden is vernederend en pijnlijk. Een aantal van de jongens is hard aangepakt (om het woord slaan niet te gebruiken). Wat er echt binnen gebeurt is krijgen we niet te horen, een soort angst door de steeds aanwezige fysieke en mentale bedreiging blijft aanwezig. De meesten houden hun mond en staren gebroken naar een oneindig punt, met de boterham die ze bij het buitenkomen toe kregen gestopt in de hand.

De vrouw die eerder op de avond onderhandelde met de rijkswachters, vertelt ons dat ze tot de PvdA behoort. Ze probeert de migranten bij te staan door hun op de hoogte te brengen van hun rechten en door de gemeoeders te bedaren. Rond vier uur komt er een man binnengestormd die de bele nacht naar zijn twaalfjarige zoon heeft lopen zoeken. Hij uit zijn woede op de volledige Belgische bevolking. Ongelovig kijkt hij ons aan met de vraag wat wij hier in bemelsnaam doen. Rijkswachter en Belgen zijn voor hem hetzelfde, hij begrijpt niet dat er een onderscheid zou kunnen bestaan. Dat deze ideeën blijkbaar leven bij een deel van de migranten was in mijn naïeve warhoofd nog niet eens opgekomen. Het schaamrood stijgt me dan ook naar de wangen, terwijl anderen de man proberen te overtuigen van het feit dat er ook mensen rond lopen die de problematiek proberen te begrijpen zonder de door de media opgedrongen vooroordelen.

Na acht uur wachten, om 5 uur 30 wordt dan eindelijk de laatste minderjarige vrijgelaten. Doodmoe kruip ik veilig onder de wol met het akelige gevoel dat ik deze nacht eigenlijk liever uit mijn gebeugen zou bannen. Dat lukt mij niet, het van mij afschrijven misschien wel.

Marjan Temmerman

De bijdrage van De Mozial aan het ethiekdebat :

Paradise Lost !

Nu sprak Jahveh God tot de vrouw: Wat hebt ge gedaan? De vrouw gaf ten antwoord: De slang heeft mij verleid, en ik heb gegeten. Toen sprak Jahveh tot de slang: Omdat ge dit gedaan hebt, zult ge vervloekt. Onder alle tamme en wilde dieren; Op uw buik zult ge kruipen, Stof vreten uw leven lang. Ik zal vijandschap wekken tussen U en de vrouw, Tussen uw kroost en haar kroost; Dit zal u de kop verpletteren, Maar gij zult loeren naar zijn hiel. En tot de vrouw sprak Hij: De lasten uwer zwangerschap zal ik verzwaren, In smarten zult ge kinderen baren; Toch zult ge naar uw man verlangen, En hij zal over u heersen. En Hij sprak tot de mens: Omdat ge naar uw vrouw hebt geluisterd, En van de boom hebt gegeten, waarvan ik u verbod om te eten: Is om u de aardbodem vervloekt, Alleen door levenslang zwoegen zult ge ervan eten. Distels en doornen zal hij u voortbrengen, Qfschoon ge u met veldgewas moet voeden; In het zweet van uw aanschijn zult ge u brood eten. Toodat ge terugkeert tot de grond, waaruit ge genomen zijt. Want ge zijt stof, En tot stof keert ge terug!

Genesis 3, 13-20

De Ballade van Generaal Alcazar

Er was eens een kleine jongen in een heel ver land dat nu niet meer bestaat. Hij heette Rodriguez Alcazar, en was de oudste zoon van Eristofano Alcazar, een arme landarbeider die het moeilijk had om de eindjes aan elkaar te knopen.

De kleine Rodriguez was anders dan zijn broertje en zes oudere zussen en speelkameraadjes, die hij overigens niet had, want hard labuur op het veld was zijn dagelijks deel. Voor dag en dauw ranselde zijn vader hem met zweepslagen uit zijn schamel bed, wierp hem een stuk brood toe, en sleurde hem naar het veld. Meestal bond Eristofano zijn zoon dan vast, waarop hij hem tesamen met een paar vrienden tot zonsopgang verkrachte. Na het kraaien van de baan begon voor Rodriguez de werkdag, die duurde tot het vallen van de duisternis. Enkel op de middag, wanneer Eristofano naar huis ging om zijn vrouw in elkaar te timmeren, was de jonge Alcazar voor even verlost van zijn tyrannieke vader. Dan mocht hij zijn gedachten de vrije loop laten, iets wat hij niet durfde in de nabijheid van zijn wrede vader, want op die momenten trok er een donkere schaduw over zijn gelaat, die zijn innerlijke gemoedstoestand verried. "Rodriguez", zei zijn jongste zus Maria eens op een nacht, nadat ze heerlijk gevreeën hadden, "Rodriguez, soms zie je er zo somber en ondoorgroendelijk uit, dat zelfs een nacht als deze er bij verbleekt." Rodriguez antwoordde niet, want wat hij dacht en voelde jaagde zelfs Pater Zorrino de stuipen op het lijf, en die was toch al heel wat gewend. Maar Pater Zorrino was de kwaadste nog niet.

Als zijn vader terugkeerde van het ouderlijke stulpje was hij dikwijls zo bezopen, dat er helemaal niets meer mee aan te vangen viel. Dan moest de kleine Rodriguez helemaal alleen de zware ploegschaar voorttrekken. Het was ook dan dat hij naar de diepe blauwe lucht opkeek, naar de ijle, rondcirkelende kraaien, naar hun sinistere vlucht, en naar hun onontkomelijke voorspelling. Eens zou zijn dag wel komen, en dan zou de aarde branden, net als nu zijn verschroeiende rug, en net als de dooie akker, die hij langzaam openscheurde. En als de zon ter kimme begon te neigen, was het werk op het veld gedaan, en moest Rodriguez terug naar huis, terug naar zijn vader, terug naar zijn familie, en terug naar af. Het avondmaal bestond onveranderlijk uit mais en kraaienvlees, of heel, heel soms uit gerookte paling en brood, met nog een pak slaag van vader of moeder toe.

Zo ging het dag in, dag uit, en lijdzaam bleef Rodriguez de ploeg trekken en allerlei onnoemelijks ondergaan. Op een dag kwamen er soldaten uit het zuiden naar het land van Alcazar. Het waren guerillero's, en ze vroegen op barse toon voedsel en onderdak. Rodriguez, die toen al een flinke jongeman geworden was, was zich van geen kwaad bewust, en zond het zestal naar de ouderlijke woonst. Moeder Alcazar zag de mannen vanuit de verte opdoemen, maar het was te laat om te vluchten, laat staan om haar dronken echtgenoot te alarmeren. De soldaten reden op de hut toe, stegen af en schoten Moeder Alcazar in de buik. Toen ging alles zeer vlug. De door het gewerschot gealarmeerde dochters

die het huis kwamen uitgelopen werden de keel overgesneden, waarop de schurken naar binnen gingen. Daar troffen zij Eristofano aan, die luid snurkend zijn roes lag uit te slapen. Ruw trokken zij hem van de bank, sleepten hem naar buiten, en schopten hem bij zijn positieven. "Kijk goed boer", zei de leider van de bende, en langzaam begon hij, met een groot mes, de buik van moeder Alcazar helemaal open te snijden. Het vreselijke gekeel dat hiermee gepaard ging deed Eristofano's ogen uitpuilen van woede en pijn.

"Hier zult ge voor boeten, laffe coyote !"

De guerillero's lachten met hem, maar hun aanvoerder zweeg, en keek Eristofano dromerig aan. Quasi verstrooid raapte hij een dikke steen op, en BATS, ramde hem in de mond van de geveld boer. EN KLATSJ, nog eens, en nog eens, totdat zijn gelaat herschepen was in een bloederig maanlandschap.

"Nee boer, ik zal niet boeten. Maar gij zult wel sterven", en met een laatste dreun sloeg hij Eristofano Alcazar naar de vergeetelheid. Dan was heel het gezin Alcazar dood, en hadden de soldaten niets meer om handen. Ze lummelden wat rond in de hut, waar niets te rapen viel buiten een paar vergeelde documenten. "Zou die sukkel kunnen lezen hebben", dacht één van de boeven, en dan viel zijn blik op het lichaam van Maria Alcazar, dat bewegingsloos doch weelderig uitgestald lag in een hoek van de kamer.

En terwijl hoog in de lucht een steenvalk zich op een nietsvermoedende duif stortte, werd in de hut van Alcazar de liefde met een

lijk bedreven. Want alle andere soldaten hadden het voorbeeld van hun makker gevolgd, en waren elk een dode Alcazar-dochter aan het verkrachten.

Niets van dat alles was bekend aan Rodriguez, de enige overblijvende van het eens zo fiere geslacht Alcazar, totdat pater Zorrino kwam aangestormd, als achternagezeten door een dolle stier. Zijn ene hand omklemde een bijbel, zijn andere een halve fles mescal. Rodriguez hoefde hem niets te vragen, hij las in zijn verwilderde ogen dat er iets vreselijks gebeurd was, en hij wist dat zijn familie vermoord moest zijn. Hij zag ook dat pater Zorrino gek geworden was. Was dit het enige dat hem nog

aan het land van zijn voorvaderen bond ? Zijn beste vriend die, totaal verloren in zijn eigen schuld en boete, weggeblazen naar de andere kant van de maan, kwijlend voor hem op de akker stond ?

Rodriguez besloot de eer aan zichzelf te houden. Hij besloot dat het tijd was om komaf te maken met alles wat hem tot Rodriguez Alcazar maakte. Het was tijd om de wereld te gaan veroveren, en met één geweldige haal van zijn spade kliefde hij Pater Zorrino doormidden. Hij kuiste zijn schup af, en trok de wijde wereld in.

Generalissimo Alcazar.

... PER TE... E PER TUTTE LE CAROGNE COME TE...

Verkiezingen

De Gesel van de Studenten?

Zoals iedereen op de verschillende campussen misschien kan zien, is de herfst aan een triomfantelijk offensief begonnen en kondigt nu al een barre winter aan. Wat waarschijnlijk veel minder opvalt, is dat deze periode ook dit jaar synoniem is voor verkiezingen. Een twaalfletterwoord met een onduidelijke inhoud. Terwijl de algemene apathie rond de verkiezingen even aan het wankelen wordt gebracht door een *scheet in een fles* vond De Moecial het de hoogste tijd voor een tocht door het labirynth van deze opmerkelijk onopgemerkte en haast onopvallende gebeurtenis.

Over verkiezingen...

Verkiezingen zijn een mechanisme om die ervaren gidsen te zoeken die ons door de moeilijke weg kunnen loodsen, liefst zonder kleerscheuren. Om deze persoon te vinden wordt er dan campagne gevoerd met slogans als 'wij wassen rood', 'wij wassen bruin', 'wij wassen wit', 'wij wassen niet'... wat in een democratie uiteraard allemaal deontologisch verantwoord is. Om die vele twijfelars toch nog over de streep te trekken hebben de kandidaten een heel scala argumenten en bijzondere technieken ter beschikking.

Op de VUB kom je gelukkig nog geen Amerikaanse toestanden tegen. U weet wel, een georkstreerd blijspel met ballonnen, de Macarena, grof geld, sportvedetten en gekuselde emotie. Maar wat platte demagogie en sappige schandaaltjes betreft - een ander element in dergelijke coca cola verkiezingen - zullen we ons maar in een mantel van stilte hullen, kwestie van niet opgepakt te worden voor nachtlawaai door de politie van Elsen. Nee, op de VUB wordt dus stilzwijgend en zonder veel animo campagne gevoerd om toch vooral niet die enkelingen die reeds hun winterslaap begonnen zijn, wakker te maken. Men zou kunnen stellen dat de sfeer van verkiezingen sinds enkele jaren even sereen geworden is als deze op een academische herdenkingsplechtigheid voor een overleden Grootmeester. Nee van verkiezingsmeetings, debatten, manifesten en grootschalige plakveldslagen en andere politieke wapenfeiten heeft men de laatste jaren geen kaas meer gegeten. Misschien versterkt de huidige non-campagne de symptomen van een verziekende democratie met zijn typerend overlegmodel waarin een uitgehoud compromis tussen de verschillende actoren wordt bereikt. De lage participatiegraad bij de verkiezingen, de gebrekkige inhoudelijke invulling van de campagne, het bedroevend aantal kandidaten, de onverschilligheid van velen etc. zijn zeker niet verwonderlijk in de huidige maatschappelijke context.

Universiteiten zijn uitgelezen biotopen voor sociologische experimenten die zouden moeten peilen naar de betrokkenheid van 'de burger bij zijn maatschappij' (lees: leden van een universitaire gemeenschap bij hun universiteit). Zonder dergelijk onderzoek het gras onder de voeten te willen maaien, kunnen we - in alle voorzichtigheid-volgende stelling poneren: De universiteiten die meer en meer meegesleurd worden in een marktlogica waar concurrentie de morele maatstaf wordt, slagen er niet in studenten (en misschien ook wel

het personeel) te betrekken bij de verwezelijking van hun oorspronkelijke en statutaire doelstellingen. Een visie die een inhoudelijk project zou kunnen leiden ontbreekt en in vastgeroeste structuren wordt een stuurlaas beleid door een sterk doorgevoerde bureaucratie en technocratisering in korte termijn denken omgezet. Gevolg, zie hier waar we heden staan.

Over participatie...

De inzet van deze verkiezingen is ook dit jaar niet anders dan anders. De studentengemeenschap moet die studenten kiezen die geacht worden hun belangen op een zo goed mogelijke manier te verdedigen. De democratiseringsgedachte die vanaf de jaren '50 ertoe geleid heeft dat elk segment van de maatschappij op elk niveau een gevorderde graad van participatie opeiste, is een belangrijke reden voor het bestaan van een geïnstitutionaliseerde studentenvertegenwoordiging.

Deze studentenvertegenwoordiging is eigenlijk een tweesnijdend zwaard. Enerzijds kunnen de studentenvertegenwoordigers meepraten met de Groten van de Universiteit en zich behulpzaam maken om het beleid naar de studentengemeenschap te verkopen. (Zie bijvoorbeeld de inschakeling van de studentenvertegenwoordigers om de verhoging van het inschrijvingsgeld te verantwoorden) Hieraan verbonden kunnen zij ook de nodige contacten leggen die in hun verdere leven zullen renderen. Maar los van dat soort opportunisme kan de studentenvertegenwoordiging wel een waakhondfunctie vervullen door haar aanwezigheid in de raden zelf en door toe te zien op de verdediging van bepaalde studentenbelangen. Hier zijn grenzen aan en die grenzen worden bepaald door de universitaire overheid: het topkader waar de studenten uiteraard geen deel van uit maken. Anderzijds worden de studenten binnen machtsstructuren getrokken waar het programma waarop ze verkozen werden via een heel arsenaal middelen eigen aan deze machtsstructuur zelf, plots onuitvoerbaar blijkt. Denk hier bijvoorbeeld aan een intelligente politiek van commissionering, aan de gebrekkige dossierkennis van de studenten die gepaard gaat met hun kortere verblijf op de universiteit, aan de debattechnieken die in raden worden gehanteerd of aan een machtige administratie die met haar eigen trucendoos van vertragsmechanismen en met haar hiërarchische structuur bovendien de voor een bepaald dossier relevante informatie bezit en verborgen kan houden. De studenten beschikken vaak niet over de technische achtergrond, financiële armlag of onafhankelijke controlemechanismen om op basis van een grondige argumentatie valabele voorstellen voor een beter beleid te formuleren of om een kritische analyse te verrichten over een of ander dossier. Uiteraard zijn er hier uitzonderingen op, studenten die proberen een gepaste invulling te geven aan hun mandaat en die zich weren als een duivel in een wijvatervat. Maar dat vraagt wel meer dan *zweet, bloed en tranen*.

Het soort studentenvertegenwoordiging dat zo gegroeid is, past volledig in een 'typisch Belgisch sociaal overlegmodel'. De logica van dat model is gebaseerd op een neutralisering van de spanningen

ontstaan door tegenstrijdige belangen. Dit gebeurt door de bestaande machtsverhouding in een gewapende vrede aan tafel te brengen waardoor de spanning kan verdwijnen. Zo is er geen zichtbare polarisatie meer tussen de belangen van de verschillende groepen. De grote verliezers van dergelijk model zijn de studenten. Zij moeten manoeuvreren in structuren die *oneigen* zijn voor studenten. De vormelijkheden en de eigenheid van die structuren hebben een niet te onderschatten invloed op de inhoudelijke invulling van het beleid dat via de verschillende raden wordt bepaald. Bovendien verliezen de studentenvertegenwoordigers *voeling* met de noden van de studentengemeenschap en met wat er werkelijk leeft onder de studenten. Zij slagen er niet in een groot deel van de studentengemeenschap warm te maken voor de problematieken die zij behandelen. De kloof tussen student (basis) en studentenvertegenwoordiger (top) wordt groter en lijkt binnen het huidige bestel steeds minder overbrugbaar.

De laatste jaren voert de studentenvertegenwoordiging een minimalistische politiek volledig in de lijn van dat overlegmodel. Deze houdt in de *status quo* bestendigen en de uitholling van het sociale luik vertragen. Zij zelf zullen dit een *realistische* politiek noemen. Enkele jaren terug werd dergelijke politiek nog door anderen een *pragmatische* aanpak genoemd. U weet wel, *nomen est omen*.

Over de VUB...

Weinig inhoudelijk kan men de campagne tussen 'De Studenten' en 'De Lijst' zeker noemen. Dat dit tekenend is voor de schrale debatcultuur op de VUB is overduidelijk. Beide lijsten zijn met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid weer eens gelegenheidsinitiatieven enkel en alleen bedoeld om voor en tijdens - en dus zeker niet na - de verkiezingen als eenziggende groep naar buiten te kunnen treden. Sommige leden komen hier trouwens openlijk voor uit. Na de verkiezingen kan dus iedereen zijn eigen weg uitgaan, alsof er niets gebeurd is.

Het huidige kiessysteem (voor de Sociale Raad) dat uitgaat van een verkiezing van personen bevoordeelt in de praktijk paradoxaal genoeg het opkomen met verkiezingslijsten. Maar de verdeling van de zetels gebeurt weliswaar niet volgens een evenredigheidsstelsel. Zodoende rijft de grootste lijst alle zetels binnen. Individuele kandidaten maken (theoretisch gezien) geen kans. Het hypocriete van heel dit verkiezingsstelsel is bovendien dat de financiering door de universitaire overheid (in de vorm van een gratis aantal copies) dan weer wel een onderscheid maakt tussen individuele kandidaten en lijsten. Dus eigenlijk erkent men het bestaan van lijsten maar is men blind voor de gevolgen ervan. De participatiegraad aan de

machtsverhoudingen van dat moment waren enz.

Deze arrogantie en dat superioriteitsgevoel, meestal aan een zeker professoraat toegeschreven, zijn een weerspiegeling van een verkrampte visie op democratie. Sommige verkozenen denken echt dat door de verkiezingen hen *carte blanche* wordt gegeven om een jaar te doen wat ze willen. De VUB blijkt dan al bij al toch nog een mooie leerschool voor het politieke bedrijf in dit land te zijn. Maar laten we maar niet te moralistisch zijn, want over ethiek wordt tegenwoordig al genoeg geleuterd op deze universiteit.

Over de Raad van Bestuur (RvB) ...

Dit is het hoogste beslissingsorgaan van de VUB. Hier worden alle geleidingen op zogenaamde 'paritaire' basis vertegenwoordigd. Deze raad is belast met het bepalen van het 'algemeen strategisch beleid van de universiteit'. Zo moet de RvB het beruchte vijfjaarlijkse investerings- en financieringsplan opstellen en bijsturen, een ruime waaier reglementen en richtlijnen vastleggen, de personeelsformatie bepalen, de inschrijvingsgelden jaarlijks bepalen enz. De RvB bestaat uit een veertigtal leden (bina de helft afkomstig uit het professoraat) en komt ongeveer 1 keer per maand bijeen om samen te denken, te stemmen om achteraf gezellig te eten.

Met het nieuwe organieke statuut ('93) kwam het dagelijks bestuur van onze instelling in handen van het zogenaamde bestuurcollege. Dit bestuurscollege telt veertien leden waarvan twee of drie studenten (15 a 20%). Peanuts eigenlijk, maar ja, ook bij de uitwerking van dat nieuwe organieke statuut was de stem van de student herleid tot een beleefd gefluister. Toch mogen we vooral niet klagen want "De VUB is de meest democratische universiteit" of zoals een voorzitter van de Sociale Raad het zo plastisch uitdrukte "De VUB is uniek ... wat wij studenten hier hebben is elders ondenkbaar of zoete toekomstmuziek". Terwijl de ene zich wentelt in de modderpoel van zelfgenoegzaamheid omdat het bij de kaloten slechter gaat en de andere nog geloofd in sprookjes, lacht de academische overheid. Het bestuurscollege is een 'emanatie van de Raad van Bestuur' en is bedoeld om efficiënter de universiteit te kunnen besturen. De voorzitter van de RvB, Rik Van Aerschot, is tevens voorzitter van dit college. Hij heeft dan ook veel invloed op elk aspect van het universitaire leven. Hij is tevens regent bij de Nationale Bank en staat bekend als een vooraanstaand vrijmetselaar en liberaal.

Ook het rectorencollege heeft nog een paar vingers in de VUB-pap. Aan het hoofd hiervan staat uiteraard de rector, Els Witte. Zij is vooral bekend als SP-lid, barones, ex-voorzitter van de BRTN, lid van talloze wetenschappelijke en filosofische verenigingen, en de schrik van vele eerste kanners. Samen met haar twee vice-rectoren, een voor onderzoek en een voor onderwijs, staat professor Witte aan het hoofd van onze instelling. Verder zijn er natuurlijk nog de verschillende machtscentra, de zogenaamde 'baroniën', met hun eigen vertegenwoordigers. Deze laatste zijn veel minder officieel, maar kunnen zeker in belangrijke dossiers een beslissende rol spelen. Bovendien zijn er drie campussen (Oefenplein, Jette, Rode), binnenkort waarschijnlijk twee (Lees verder op blz. 17)

De schuld - om toch eens een vies woord te gebruiken - treft uiteraard niet enkel de studentenvertegenwoordiging of misschien zij natuurlijk wel een voorbeeldfunctie vervullen. Nee, ook andere organen kunnen hun handen niet wassen in onschuld. Ja, waarom niet die studentenkranten die te kritisch of niet kritisch genoeg zijn. Of die studentenkringen die meer geïnteresseerd zijn in bier en vertier dan in wat dan ook. Of het professoraat met haar *ex cathedra* discours. In de vrijzinnige wereld zijn er geen priesters, dus er kan dan ook geen soelaas gevonden worden in boete - weer een vies woord. *Bezinning* - is dit een vies woord? - zou een goed vertrekpunt kunnen zijn.

verkiezingen is slechts zelden hoger dan het quorum voor een geldige stembus, in casu 25% van de studentengemeenschap. Als gevolg hiervan stelt zich een legitimiteitsprobleem van de verkozenen. Alhoewel! Vorig jaar nog, toen een groep ontevreden studenten haar onbegrip over de verhoging van de inschrijvingsgelden kenbaar kwam maken tot in de Raad van Bestuur zelf en deze een tijdje bezet hebben, waren vele studentenvertegenwoordigers op hun tenen getrapt. Zij voelde zich *gepasseerd*. Zij hadden immers een *deal* gesloten met de academische overheid, de *kaart* van het haalbare *gespeeld*. Van waar hielden die gewone studentjes de legitimiteit om de verkozenen de les te spellen, klonk het toen. Zij immers wisten welke *cs*

Het fin-de-millennium : Tipp-expressionisme

In de vorige moeial kon de lezer reeds vernemen dat er in gebouw M het schilderij 'coloured version of a black ritual n° 7' beschadigd werd. In De Krant nr. 2 kon de *alleslezer* trouwens nog wat nieuws meepikken over deze affaire: dit vandalisme zou gepleegd zijn met het potje Tipp-ex van de voorzitter van de Sociale Raad, Raf Devos. Zoals trouwens verder in het artikel te lezen viel wist onze redactie reeds meer van het gebeurde af, doch, en ik citeer Sacco & Vanzetti (schrijvers van desbetreffend artikel): "laat het studentenblad het achterste van zijn tong niet zien". Bij deze dan ook niet.

Gevaar van betichting van onschuldigen

Aangezien het hier om een ernstig misdrijf gaat met diepgaande gevolgen in verband met eventuele verantwoordelijkheid kunnen wij niet zomaar aannemen dat de aanwezige die avond op een vergadering in het desbetreffende lokaal op een of andere manier gelinkt kunnen worden met het gebeurde. De enige aanwijzing die ons zou toelaten dit te veronderstellen is het potje Tipp-ex. Dit werd door een aanwezige die avond achtergelaten op de plek des onheils.

Toch kunnen we enkele bedenkingen formuleren in verband met de aanwezigheid van de betrokken studenten in dit lokaal. In onze queeste naar deze Heilige Graal stootten we op enkele merkwaardige incongruenties in verband met de uitleg over de aanwezigheid van deze studenten in deze kamer. U moet namelijk weten dat het normaal gesproken niet zo eenvoudig is om in dit lokaal binnen te geraken. Men moet hiervoor een schriftelijke toestemming indienen bij de dienst lokalenbeheer. Zulk een aanvraag is er echter niet geweest volgens de heer Coulier, die toch de verantwoordelijke is voor de toewijzing van deze lokalen. Dit houdt dus in dat wanneer er iemand op deze universiteit op de hoogte

geweest zou zijn van de aanwezigheid van studenten in dit lokaal bij de persoon zou moeten zijn die dit geweten zou moeten hebben. Dit is dus de eerste merkwaardige vaststelling die wij konden maken.

Ten tweede wordt ons door verschillende studenten die de bewuste avond aanwezig waren een verschillende uitleg gegeven voor hun aanwezigheid daar. Zo is er de heer Aerden, ondervoorzitter van de Sociale Raad, die ons formeel bevestigde dat het lokaal open was. Vreemd dachten wij aangezien volgens onze informatie dit lokaal gesloten was, en steeds is. Tevens zegt dezelfde student dat het BSV (Bureau van Studentenvertegenwoordigers) die avond vergaderde. Opnieuw lijkt dit ons niet echt correct, aangezien andere studentenvertegenwoordigers en kandidaten ons formeel bevestigden dat 'de lijst' daar vergaderde en er zelfs zou zijn overgegaan tot stemming van de kandidaturen voor 'de lijst'. Zonder argwaan te koesteren in verband met de eventuele eerlijkheid van Eric Aerden kunnen we ons toch enige vragen stellen bij het al dan niet bewust trachten te verdoezelen van de waarheid. Wetende dat men wat te ver is gegaan in het interpreteren van bevoegdheden tracht men zijn verantwoordelijkheid te ontlopen. Met dit probleem wordt deze publicatie regelmatig geconfronteerd. Mensen worden met betrekking tot een bepaald probleem gevraagd correcte informatie mede te delen, en in plaats van dat te doen tracht men iets te verbergen waar wij helemaal geen erg in hebben. Juist door dat te doen loopt men dus in een val die door zichzelf gegraven wordt. En bezorgt men ons juist die artikels die men niet wil zien verschijnen: toch bedankt!

Onduidelijkheid

Natuurlijk konden wij toen niet meer informatie publiceren aangezien wij niets met zekerheid wisten. Nu, vandaag, kan er met zekerheid eigenlijk niet veel meer gezegd

worden, aangezien vele betrokkenen zich angstvallig verschuilen achter redenen die ons niet duidelijk lijken. Dit vraagt echter enige verduidelijking.

Ten eerste is er gezegd niemand volledig op de hoogte van het gebeurde. En dit blijkt na enig aanvragen zonneklaar. Iedereen die iets zou moeten afweten van het gebeurde spreekt mekaar op verschillende punten tegen.

Laat het echter duidelijk wezen, de echte schuldige van deze beschadiging bevindt zich niet tussen deze studenten. Toch willen wij er hier op wijzen dat wij bij onze zoektocht naar de ware toedracht van de gebeurtenissen stootten op verschillende elementen die op zijn zachtst gezegd niet correct te noemen zijn. Blijkbaar hebben sommige studenten op de VUB de macht en de mogelijkheid om bepaalde bureaucratische regels aan hun laars te lappen. Het is vooral dit machtsmisbruik dat De Mocial wil aanklagen. Andere dan deze machtsgeile studenten hebben geen toegang, en zullen die nooit krijgen, tot dit lokaal. Andere studenten die ook met een lijst willen opkomen voor de verkiezingen kunnen hier dus geen gebruik van maken. Ook kunnen zij geen beroep doen op eventuele logistieke steun van het BSV (Bureau voor Studentenvertegenwoordigers). Het feit dat een verkiezingslijst gebruik kan maken van gelden, computers, lokalen en contacten van de VUB en de andere niet, bepaalt mede de (reeds op voorhand gekende) uitslag van de verkiezingen: de vorige lijst wordt met zekerheid herverkozen, de nieuwe studenten maken dus op voorhand al geen schijn van kans.

BEKLADDER SCHILDERIJ WORDT NIET VERVOLGD ...

Verder vermelden we over deze spijtige zaak in verband met de verzekering van dit schilderij enkele merkwaardige wetenswaardigheden. OMOB verklaarde formeel aan deze publicatie dat zij slechts op 17 november een schadeaanfite ontvingen. Dit lijkt ons bizar aangezien de feiten dateren van 29 oktober. Zij konden ons dus nog niet bevestigen dat er sowieso een polis bestond. Mr. Lewilly van de juridische dienst vertelde ons echter dat het schilderij voor 100 000 Bfr. verzekerd werd. Dit lijkt ons echter nogal weinig, aangezien Dienst Kultuur ons verzekerde dat de waarde van het schilderij schommelde tussen de 350 000 en de 600 000 Bfr. Dit houdt dus ook in dat wanneer gebouw M in de fik zou vliegen, men met het verzekeringsgeld amper enkele bureau's zou kunnen kopen, wanneer alles even onderverzekerd is.

Anderzijds vertrouwde Eric Aerden (dezelfde persoon die ons erop wees dat het BSV en niet 'de lijst' het lokaal aangevraagd had-wat niet klopte) ons toe dat het schilderij een waarde zou hebben van 200 000 Bfr. en geen deel uitmaakt van het kulturele VUB-patrimonium.

Afsluiter

Willen we nog afsluiten met een kleine kwinkslag: Wist u reeds dat de VUB zelf aan bekladding van schilderijen doet? Nu kan u het immers niet meer bewonderen aangezien het gans witgekalkt werd, doch vroeger pronkte er een schilderij tussen gebouwen B & C en de aula. Toch jammer dat de VUB in de ene materie de Rijkszwacht erbij haalt en in het andere geval stilzwijgend zijn medewerking verleent.

Frank

Lezersbrief

Verkiezingen nietig verklaren of niet?

Dit jaar hebben de verkiezingen voor de studentenvertegenwoordiging in de SoR en de RvB een grillig startje. Er werd dinsdagmorgen een klacht ingediend door kandidaten van de twee verkiezingslijsten die opkwamen. Daarin wou men de verkiezingen ongeldig maken wegens onregelmatigheden.

Dinsdagmiddag besliste de verkiezingscommissie dat over de grond van de zaak van de klacht nog niet beslist kon worden. Wel werd voorzien dat de avondstudenten volgende week maandag opnieuw konden stemmen, waarmee dus tegemoetgekomen werd aan de laatste klacht, namelijk dat de avondstudenten niet of nauwelijks konden stemmen.

De meeste kandidaten besloten de verkiezingen te boycotten met een petitie en hun propaganda te stoppen, omdat ze ontevreden waren met deze beslissing.

De klacht bevatte onderdelen die de jobstudenten, die instonden voor de goede gang van zaken van de verkiezingen, aanvielen. Deze klachten vind ik onterecht, zoals ook de klacht als "werden er op 17 en 18 november producten (bier en marihuana) genuttigd zijn die niet bevorderlijk zijn voor het nuchtere verloop van de verkiezingen". Ten eerste moet er bewezen worden dat dit gebeurd is, ten tweede, zou het dan ook invloed hebben, heeft het te maken met de grond van zaken? Verder is het twijfelachtig dat dinsdagmorgen, 18 november voorbarig gesteld wordt dat er die dag bier gaat genuttigd worden.

Ook bij het feit dat de stembussen 3 kwartier aan hun lot over werden gelaten, moet de vraag gesteld worden of dit wel genoeg was als ernstige overtreding: omdat alles verzegeld was, konden er geen bijtellen in of uit worden gehaald. Ook bij andere klachten moet nog de vraag gesteld worden of ze wel degelijk onregelmatig zijn, of ernstig genoeg zijn voor zulke zware gevolgen als de eis inhield. En we moeten niet vergeten dat de grond van de zaak, de belangen van de studenten, met deze politiek gediend zijn. De kloof tussen de politiek en de burger is ook op de VUB een feit, en deze polemiek kan dat misschien alleen maar versterken.

Daarom is het niet zeker dat de eis geformuleerd bij de klachten, gegrond is, of als gevolg gaat hebben dat de verkiezingen ongeldig verklaard worden. Het moet duidelijk zijn dat het de taak is van de verkiezingscommissie, deze zaak te onderzoeken, en dat kandidaten daar in feite niets rechtstreeks over te zeggen hebben, ze mogen enkel een klacht indienen.

Door de boycot lopen de studenten de kans niet volledig vertegenwoordigd te worden in de RvB, en moeten er eventueel nieuwe rondes georganiseerd worden voor de SoR. Dit was niet nodig geweest, als er eerst over de klacht en zijn formulatie was nagedacht.

De mensen achter de petitie hadden i.p.v. een boycot, zich moeten neerleggen bij de beslissing van de commissie en hun campagne verder voeren. Dat had deze problemen kunnen vermijden en dan werd de studentenvertegenwoordiging ten volle benut.

Ik had geenszins de bedoeling de situatie te misbruiken om stemmen te halen, toen ik mijn campagne verderzette tegen het gros van de kandidaten in. Ik wil ook niet ontkennen dat er onregelmatigheden zijn geweest. Het lag wel in de bedoeling de aanklacht en de boycot aan te klagen, en de onterecht geviseerde jobstudenten te steunen.

Verder kan ik zeggen dat de verkiezingen in Jette normaal zijn verlopen, dus ook de propaganda van 'de Lijst' aldaar.

Rob Lemeire (Salami)

Lezersbrief

BESCHADIGD SCHILDERIJ GEBOUW M WORDT VOORLOPIG VERVANGEN

(Vervolg van p.1)

Domien Roggen: Zonder dat we het gewaar werden, integendeel. In tegenstelling tot de natuurkunde waar entropie zich spontaan verspreidt, bevonden we ons in een structuur waar de orde zich spontaan meester maakte van alles. In het begin zag ik dat gebeuren. De eerste les die ik heb gegeven in 1969. Deze les vond plaats in het Astma Instituut aan de kust omdat die student daar zijn thesis deed. Ik woonde in Gent, dus kon ik net zo goed naar de kust rijden als naar hier te komen. Dat was een student van de tweede licentie dierkunde. Les geven kon je dat moeilijk noemen en daarenboven bleek dat ik uiteindelijk in de eerste licentie had moeten les geven en niet in tweede. Dat lost men dan op, want er waren toch maar twee studenten. Dat ging allemaal zeer vlot. Wij spraken onderling een beetje af. Er was een soort van uurrooster, wij gaven lessen. Alleen met de deliberatie werd dan alles samengetrokken om te zien of het allemaal wel een beetje coherent was. En dan bleek dit niet zodanig coherent te zijn, maar dat stoorde eigenlijk ook niet. Studenten leerden eigenlijk heel veel omdat ze zeer vrij waren in wat ze deden. Als je één student bent met zes profs dan is de interactie veel groter. Je kon toen als student natuurlijk moeilijk brossen, proffen trouwens ook niet.

De Moelal: Dat was een ideale situatie voor de studenten.

Domien Roggen: We hebben constant onder druk geleefd vanaf de jaren '72. De faculteit Wetenschappen stond steeds op het punt om te verdwijnen en zou gereduceerd worden tot drie professoren: één voor wiskunde, één voor natuurkunde en één voor de scheikunde. Al de rest was weg, want buiten de geneeskunde hadden we niets meer. Dan was er dat plan. Op zo'n moment zie je de zaken zeer somber in en kom je er altijd iets beter uit.

Maar terwijl al die regels veranderden, veranderde ook de universiteit. Er komt een meer gefundeerde, een beter georganiseerde centrale administratie. Die mensen kunnen wel administreren, maar weten niet goed wat de inhoud is van wat ze administreren. Dat is algemeen zo. Mensen die geld geven voor wetenschappelijk onderzoek verstaan ook niet waarvoor ze geld geven. Maar zij doen dat dan met regels. Wanneer er problemen rijzen, komen er regels bij. Na een tijdje ben je bezig na te denken over de interpretatie van die regels en dingen te bedenken om er aan te ontsnappen.

Ik doe toch nog wat ik moet, niettegenstaande de wereld. Dat is mijn opvatting.

De Moelal: In welke richting ziet u zo iets evolueren?

Domien Roggen: Naar de Virtuele Universiteit van Brussel zou ik zeggen. Er is al een ganse façade ontstaan, er is een imago van de VUB, er is een structuur naar buiten, maar wat dat juist zegt, weten we niet. Dat is in verschillende richtingen zeer veranderlijk. Dus naar buiten gezien heeft men een structuur met een departement, een voorzitter, een vergadering. Er wordt van alles gedaan. Maar wat betekent dat in de praktijk? Er zijn waarschijnlijk afdelingen die veel beter zijn, dan ze schijnen. En ook afdelingen die veel minder goed zijn dan ze schijnen. Maar de schijn wordt opgehouden. Onze reputatie in de jaren 70 was verschrikkelijk, omdat we alle trissers van Gent hadden die hier kwamen studeren. Iedereen in Vlaanderen wist: als het in Gent niet lukt, ga dan naar de VUB. En die studenten geraakten er voor een deel door omdat ze hier de psychologische problemen niet meer hadden die ze in Gent wel hadden. Zo zag ik soms nog oudstudenten die ik in Gent had gebuist op de VUB terug.

De Moelal: Heeft u nog de indruk dat de VUB een echte leefgemeenschap is?

Domien Roggen: Het is moeilijk om dat te beantwoorden omdat ik veel slechte eigenschappen heb en de stechteste is dat ik sociaal ben, tot en met. Dus ik heb nooit het gevoel gehad dat ik tot een groep behoorde, nooit! Ik ben twee uur bij de scouts geweest en dat was het dus niet. Ik denk als ik aan psychologie mag doen, dat ik dat opgedaan heb tijdens mijn jeugd voor ik 12 was, 11 scholen achter de rug had. Mijn ouders verhuisden constant: zes maanden hier, een jaar ginder. Ik vond dat dus zeer normaal om nooit lang op dezelfde plaats te blijven. Het afgrijpselijke aan het atheneum was dat ik zes jaar in dezelfde school heb moeten zitten. Dat heb ik dus ook aan de VUB gehad en nu dat ik het eindelijk gewoon geworden ben, mag ik op emeritaat gaan. Ik heb wel zeer goede contacten met een deel van mijn collega's en wij vormden een groepje dat bezig was met onderwijs, onderzoek... Maar wat dat dan gaf met de rest van de universiteit, daar heb ik mij nooit mee bezig gehouden omdat ik van tevoren de idee al opgaf dat ik daar iets kon aan doen.

De Moelal: U bent in uw denken geïnspireerd geweest door enkele grote filosofen. Bijvoorbeeld in de modellering van de waarneming van de omliggende werkelijkheid - een onderwerp dat terugkomt in de cursussen die U doceerde van 1ste kan tot in de licenties. Vanwaar eigenlijk die interesse?

Domien Roggen: Ik weet nog heel goed dat toen ik in eerste kandidatuur zat, ik 48 chromosomen had. In tweede kan had ik er 46. Indien je de waarheid zei een jaar te vroeg, was je gebuist. In eerste kandidatuur waren de continenten vast, er bewoog daar niets aan. Dat was toch idioot. In de licenties waren de continenten aan het verschuiven van kan-niet-meer. Dat heeft mij doen inzien dat de Grote Waarheden van de Wetenschap een zekere relativiteit in zich hebben.

Ik ben dan contact gaan zoeken met een werkgroep 'Wetenschap' van Leo Apostel in het begin van de jaren 70. Er kwamen allemaal mensen bij mekaar om te praten over wereldbeelden, iets waar het Centrum Leo Apostel (CLEA) nog mee bezig is. Dat heeft mij doen hopen dat de filosofie wel eens een antwoord zou kunnen geven. Blijkbaar is dit na dertig jaar toch niet zo duidelijk gebleken dat alle filosofen daar een antwoord op hebben. Maar Apostel zei dat ik aan Piaget moest denken en dan ben ik in de School geraakt van wat ze de constructivisten noemen. Je bent in interactie met je milieu en je probeert in je hoofd een model te construeren dat uitlegt wat je gewaar wordt. En je stopt met denken over de werkelijkheid want die zie je toch niet. Dat heeft mij er al zeer vroeg toe gebracht om in te zien dat wanneer je orde in je waarnemingen wil, je modellen moet hebben. Ik wist toen nog niet wat een model was. Die aanpak heeft mij daarin geholpen. Dit houdt dan ook in dat ik niet weet wat een student denkt. Je kan alleen zien wat hij doet. Dus examens worden onmogelijk, les geven wordt onmogelijk. Wat je dan doet, is Van Geen volgen: de unie is een plaats waar men begeide autodidacten maakt. Dus je verstoort je studenten en je hoopt dat ze het zien.

De Moelal: Hoe vertaalde die aanpak zich concreet in uw cursussen?

Domien Roggen: In de les begon dat met te zeggen: je mag geen woord geloven van wat ik zeg. Je bent hier niet om te geloven wat ik zeg, maar om na te denken. In mijn cursus vertaalde zich dat in een soort openlijk gegrond scepticisme: voorlopig vertellen we dit, maar volgend jaar kan het iets anders zijn. Wetenschapper worden is je leren coherent te gedragen in een wereld waaraan je veel twijfels hebt.

De Moelal: In eerste kan durfde u soms te vragen 'welke fout kan je in mijn cursus vinden'?

Domien Roggen: A ja, daar ging ik net toe komen. Natuurlijk stonden er fouten in de cursus.

De Moelal: Dat is een beetje zoals destijds Professor Jean-Paul Dewaele die tijdens de eerste les 'algemene psychologie' zei: 'naar de les kom je om te zien hoe ge mij kunt pakken'.

Domien Roggen: Ik ga daarmee akkoord. Dat veronderstelt natuurlijk wel veel kennis van de studenten zelf. Een van mijn laatste beoordelingen die ik deze morgen heb gekregen, zegt dat 'de prof minder moet veronderstellen dat er voldoende achtergrond is. Men mag niet te snel verwachten dat dit vanzelfsprekend is'. Ik dacht dat die jongens dat allemaal wisten. Maar blijkbaar weten zij niet zoveel als ik dacht. Een van de gevolgen van die situatie is dat ik met plezier op pensioen ga omdat ik niet meer geloofde in wat ik moest vertellen.

Neem nu de Mendelgenetica, dertig jaar geleden bestond dat nog en nu is dat naar mijn mening praktisch dood. Het is een raar ding dat men nog steeds geeft om didactische redenen. En dan moet ik in eerste kan uitleggen: dit is een Mendelgen, het werkt zo en het is recessief. Maar je weet dat een gen niet recessief kan zijn, maar dat het het systeem is dat het recessief maakt. Maar dat zijn zeer ingewikkelde zaken. Dat kan je niet doen.

De Moelal: Het biologie-onderwijs op de VUB is zeker niet conventioneel te noemen. Niet alleen uw cursussen, maar ook die van enkele collegae van u...

Domien Roggen: Ik weet niet wat zij doen en zij weten niet wat ik doe. Ik weet nog goed hoe wij in '73 een didactisch advies hadden ingediend. Het was naïef om zo de waarheid te zeggen. Er stond daar in: professor X kan geen les geven, professor Y kan zich niet uitdrukken in het Vlaams. En die werd dan verdedigd door te zeggen dat hij zich in geen enkele taal kan uitdrukken, hij heeft een ingewikkelde manier van denken. Dat was eigenlijk vrij open en dat is dan maar een keer gebeurd en dan hebben we dat gauw afgeschaf. Maar daar kwam bijvoorbeeld uit dat de cyclus van mitose zes keer werd gegeven. We gaven allemaal hetzelfde, zonder het van mekaar te weten. Ik dacht toen: ik ga mij een hoekje zoeken waar niemand zich bevindt.

De Moelal: In het vak 'Biologische Modellen' integreerde u o.a. een boek van Roosen die hierin gebruik maakt van de categorieëtheorie, wat toch een niet zo evidente wiskundige theorie is. Deze aanpak is toch onconventioneel. Hoe reageerden de studenten hier eigenlijk op?

Domien Roggen: Aan de studenten Biologie durfde ik dat niet geven want die gaan de fouten niet ontdekken. Maar aan de studenten informatica durfde ik dat wel geven, omdat die mij kunnen terecht wijzen. Maar ik heb dat eerst met Rudger Kieboom besproken. Die heeft mij dan een speedcursus categorieëtheorie gegeven. Ik wil absoluut niet zeggen dat ik dat eigenlijk grondig begrijp. Maar ik heb Roosen ontdekt toen ik nog student was in 1958 of 1959. Na dertig jaar kan je er les over geven. En dat is het plezante van prof zijn omdat je dan heel de tijd kan spreken over zaken die je nog niet begrijpt. Maar tegen de tijd dat je het begint te begrijpen, ga je op pensioen.

De Moelal: U heeft interesse gehad voor verschillende vakgebieden. Maar toch bent u in het departement Biologie gebleven. Waarmee bent u niet overgestapt naar de Natuurkunde of de Filosofie, die ook uw interesse wegdragen?

Domien Roggen: Mijn interesse is een gevolg van mijn lezen en mijn lezen is een gevolg van het feit dat ik maar een halve dikke darm heb. Ik moet dus een bepaald aantal uur per dag stil zitten. Dus lees je vanalles. Door Leo Apostel te kennen zaten daar fysici vanalles te vertellen over quantum mechanica. Die mensen deden rare uitspraken: 'Heel de quantum mechanica is moeilijk omdat die matrix niet-commutatief is.' Ik verstond daar niet veel van. Maar de wiskunde vond dat de kous af was. Ik wou dat allemaal begrijpen. Maar de objecten die mij uiteindelijk interesseren zijn wormen. En dat kan je maar in de biologie bestuderen. Dus ik ben toch nog een zeer kleine biologische carrière blijven voortzetten en heb artikeltjes geleegd over de structuur en de functie van wormen. En dat interesseert 3000 andere wormenspecialisten in de wereld. Maar die zitten dan wel allemaal op gezellige plaatsen zoals Zuid-Afrika, Florida, California, Australië en Nederland. En omdat er in Gent iemand was die in wormen deed, ben ik dat ook gaan doen.

De Moelal: Daarjuist haalde u zo'n evaluatieformulier boven. Heden ten dage spreekt men veel over kwaliteitsbewaking van de universitaire opleidingen. Hoe staat u tegenover dergelijke aanpak en meer in het bijzonder m.b.t. het biologie-onderwijs?

Domien Roggen: Rechttuit gezegd: dat is een van de redenen waarom ik op pensioen ben. Omdat ik inziet dat het onvermijdelijk is. Ik heb nooit gedacht dat Europese samenwerking het papperassenwerk moet verminderen. Integendeel, enorm vergroten. Er zijn een hele boel zaken waarvan men weet dat ze eigenlijk niet veel betekenen, maar die men *au serieux* moet pakken voor ons imago naar buiten toe. Dus moet je meer en meer komedie spelen. Ik geloof er echt geen woord van. Want ik zou niet weten wat dat is, kwaliteit in het onderwijs. Omdat het volgens mij evident is, dat universiteiten geen les geven. Wij doen aan vorming. Dat is helemaal iets anders. Telkens als ik in Gent raad ben gaan vragen aan onderwijsdeskundigen om dit of dat te doen, wisten die het uiteindelijk ook niet. Ik dacht dat het belangrijkste aan de universiteit was wat men zegt en of men er effect mee heeft en niet zozeer hoe men het zegt. Wat is kwaliteit?

De Moelal: Zowat het modewoord bij uitstek. De justitie moet kwaliteits zijn, de politie, de universiteiten...

Domien Roggen: Ik weet ook niet wat dat is. Het is misschien meer zoals wanneer je pralines maakt. Wat moet je dan bekijken? De vorm, het uitzicht, de bacteriële samenstelling of het doosje. Soms kijkt men alleen naar de verpakking en dan naar de echte kwaliteit. Zo zie je overal zoveel mooie appeltjes die zo slecht smaken. Ik weet dus niet wat kwaliteit van onderwijs zou zijn. Dat is een van mijn examenvragen: Wat dacht je vóór mijn cursus en wat denk je nu? Het verschil tussen de twee is de kwaliteit van je onderwijs. Maar hoe meet je dat?

De Moelal: U staat bekend als een professor die veel energie steekt in zijn studenten. U boodt hen niet alleen koffie aan, maar slaagde er ook in talloze lessen voor te bereiden die op maat gesneden waren van de interesse van de studenten. Wat betekenen die vele studenten die u de afgelopen 35 jaar hebt

zien passeren?

Domien Roggen: Ik vrees dat ik alle namen vergeten ben. Ik heb misschien een Mendelgen of een ander gen dat 'nominale afasie' noemt. Ik weet dus absoluut niet meer hoe ze noemen. Ik weet ook nauwelijks hoe ik noem. Maar ik herken er nog zeer veel van. Ik weet soms ook nog wat ze mij gevraagd hebben. Hun examens ben ik een beetje vergeten, maar hun interacties tijdens het jaar ken ik goed. Mijn reputatie ken ik natuurlijk niet. Maar ik heb altijd gedacht dat een unief een fabriek is waar je mensen verbetert. Ons afgewerkt product zijn mensen en ik heb mij daar altijd het meest voor geïnteresseerd. Zo heb ik altijd gedacht: je moet die mensen wakker schudden en op een manier dat ze echt wakker geschud worden.

De Moelal: Is dit een educatief of filosofisch project?

Domien Roggen: Dat was een spontane reactie als je iemand ziet. Ik heb later gezien dat er daar boekjes over bestonden. In zo'n boekje stond dan: een cursus mag niet te simpel zijn of ze vallen in slaap. Of zoals Feynman gezegd heeft: in iedere les moet je iets vertellen wat iedereen begrijpt en iets dat niemand begrijpt. Vervolgens motiveer je uw studenten door problemen te geven. Wat is les geven? Een interactie tussen een geïnteresseerde en iemand die het kent. Een examen is dan een gesprek tussen twee mensen die het kennen. In die stijl heb ik altijd geprobeerd om les te geven. Het doet er niet toe van alles te weten wat de basis van de wetenschap is de onwetendheid. Maar je moet zo een beetje een gevoel hebben van 'aan die onwetendheid wil ik iets doen en aan die onwetendheid niet'. Neem bijvoorbeeld projecten die wij hadden van 'men weet dat een bepaald beest voorkomt aan de kust van Nederland en van Noord-Frankrijk, maar bij ons is dat nog niet onderzocht'. Dus dan zegt men *hopla*, ook voor België. I.p.v. te zeggen 'dat is een stom project' noemt men het dat 'deze soort nieuw is voor België'. En dan heb je zo 'nieuw voor Europa', 'nieuw voor de wereld' en als je zeer lokaal was, 'nieuw voor Steenokkerzeel'. Dat zijn problemen waar ik toch niet van wakker lag. Dus zou je als student Biologie moeten zeggen: er zijn nu een miljoen insecten beschreven, dus ga ik mij niet bezig houden met er nog een bij te beschrijven. Want als je het beschrijft als insect weet ik al dat het zes poten zal hebben en dus moet je proberen de studenten te motiveren: "Denk eens na over wat er nu interessant zou zijn om te weten?". In de jaren '70 waren dat nog wetenschappelijke problemen. Nu zijn dat wetenschappelijke problemen waar je geld kunt voor krijgen en binnenkort zullen dat problemen zijn waar je geld kunt voor krijgen en die misschien ook nog wel een wetenschappelijke waarde hebben. Maar dat wordt moeilijker en moeilijker. Je begrijpt daar eigenlijk niets van. Aan de ene kant moet de wetenschap nuttiger en nuttiger worden. 'Wat is het nut van uw onderzoek, meneer?' Maar als je dan kijkt waar er eigenlijk veel geld naar toe gaat, dan is het naar muziek, sport, cinema, reizen. Het grootste deel van wat mensen doen is eigenlijk zich amuseren. Dus wat is het nut van wetenschap? Het is een vorm van amusement. Hoewel er uiteindelijk wel iets nuttig uit voort komt. Als je gaat kijken naar die dingen waarvan je onmiddellijk weet dat ze nuttig zijn, weet je ook dat ze bijna de moeite niet waard zijn. Als ge er geld kunt voor krijgen, vergeet het maar! Maar dat is niet een politiek die je als individu kunt voeren in een universitair collectief dat draait op geld.

De Moelal: Wordt de universiteit dan gedwongen om in een zekere richting te evolueren, al is het om te kunnen blijven bestaan? Kan een universiteit als de VUB nog tegen de stroom in zwemmen?

Domien Roggen: Nee, maar je kan met de stroom mee toch een beetje naar links of naar rechts zwemmen. Er zijn altijd mensen die zullen profiteren van het systeem. In slechte zin of in goede zin. Als ge uwe molen wil doen draaien, moet je veel water hebben dat naar beneden vloeit om het wiel te doen functioneren, zo ook voor de geldstroom. En dan zijn er mensen die geld zouden kunnen gebruiken voor interessante dingen die pas na jaren interessant zullen blijken te zijn. Maar het is moeilijker en moeilijker. Vroeger kon je uw geld aanvragen en je schreef 1 bladzijde op het einde van het jaar en uw NFWO-mandaat werd verlengd. Nu moet je om de zes maanden een dossier insturen waar ze een boom hebben voor omgehakt. Wordt dat gelezen? Weet ik niet. Maar er komt dus een grote papierstroom, die nodig is om de geldstroom te verantwoorden. Want er moet iets in de farde zitten of in de computer zodat het zichtbaar is dat er gewerkt is. Op die manier gaat het geld echt verloren.

De Moelal: Heeft dit misschien iets te maken met een zekere maatschappelijke tendens om controle op te voeren?

Domien Roggen: Ik ken niet veel van de maatschappij. Maar ik ben wel geïnteresseerd in milieuproblematieken. Milieuproblematieken zijn nooit zo acuut geweest als nu. Ik heb een paar boeken gelezen. 'Geschiedenis van de *pollutie*', de 'Sociale geschiedenis van de *vuiligheid*', boeken van de oude Romeinen. In het Rome rond de tijd van Christus of de eeuw daarna kon je niet leven van het lawaai, van de vuiligheid, van de vergiftiging, van de huizen die in mekaar stortten, van de corruptie, van het geloof aan bijgeloof, van de waarzeggers, van de Grieken die al het werk kwamen afpakken, van de vrouwen die altijd bij de kapper zaten. Hoe is het mogelijk? Dat uit zich dus ook in de demografie als men vergelijkt hoe men in Rome leefde en in Noord-Afrika in dezelfde tijd. Hoe zat het in Londen in 1900? Een buur had iemand een proces aangedaan omdat deze zijn toilet uitkam in zijn kelder. Hij heeft dat gezien omdat het begon over te lopen omdat die geur niet opviel in Londen. Er is een brouwerij veroordeeld omdat ze het water van de Thames naar boven pompte met een waterwiel dat aangedreven werd door het rioolwater dat onmiddellijk terug het hier in kwam. Dat was toch iets te vergaand!

De Moelal: Zijn de huidige milieuproblemen toch niet erger?

Domien Roggen: Nee. We hebben nooit zo'n zuivere omgeving gehad als nu en we zijn er nooit zo geestelijk ziek van geweest. Dan worden er allerlei toevallige zaken aangehaald die toch wel verschrikkelijk zijn. Zo zijn er een hele hoop artikelen verschenen over leukemie bij kinderen en de kerncentrales in Engeland. Daar was een duidelijke correlatie. Een soort anarchist heeft dan het idee gehad om te gaan kijken naar de correlatie tussen de plaatsen waar men kerncentrales zal bouwen en dan bleek dat de leukemie er al was. Die kerncentrales worden niet in het centrum van Londen gebouwd, maar zo ver mogelijk van alles, dus in de woestijnen en daar groeit de adelaarsvaren. Dus de adelaarsvaren verwerkt leukemie.

De Moelal: Terug naar de Middeleeuwen!

Domien Roggen: Ja. Dus al de mensen die daar gingen wonen in een zogezegd gezonde atmosfeer. Zuurstof is een van de meest kankerverwekkende zaken die we kennen, enzovoort enzovoort. Er wordt altijd met de vinger gewezen naar het laatste technologische object dat zeker verantwoordelijk moet zijn voor alles en nog wat. Ik heb referaten gelezen over hoe de kruisboog in die tijd ook aanzien werd als de verstoorder van het klimaat omdat hij de lucht veel te snel openscheurde. Om dan nog over het buskruit te zwijgen. Anderzijds zijn er reële problemen. Maar ik ben niet altijd zeker dat men daar over spreekt, omdat we ze nog niet goed kennen. Er is wel een geweldige interesse voor het milieu waar iedereen denkt dat alles slecht is. Dus moet de minister criteria hebben. Hoeveel dioxine mag er zijn? Je spuit dat dan bij wat beesten in en als die niet te rap sterven dan zal het wel bruikbaar zijn. En de minister heeft dan zijn cijfers en is gelukkig. Hij doet iets. Wij hebben een student een thesis gegeven, maar eigenlijk is er niet veel gebeurd. Want ze gebruiken daar ratten voor en die ratten die zijn veranderd. Bijvoorbeeld vitamine C is geen vitamine voor een rat, die kan dat maken.

De Moelal: Verwakt men hier ook weer niet model met werkelijkheid?

Domien Roggen: Tuurlijk. Een model is eigenlijk om afgebroken te worden. Dus dan zou je eerder moeten zeggen: ja, als de rat het overleeft, dan zal het wel. Een van de gevaarlijkste producten is water. Als je daar 20 liter per dag van drinkt, ben je dood na een week. En dat werd in de middeleeuwen vlot gebruikt: dat was de waterproef. Dus moeten we nu water bannen? Zo zijn er allerlei producten. Rattenvergift is voor sommige ratten een vitamine geworden. Ze zijn zo gewoon geworden aan het rattenvergift dat ze niet meer kunnen zonder.

De Moelal: Denkt u dat de mens nog mee evolueert met de technologie, met zijn omgeving? En daar bovendien bestand tegen is?

Domien Roggen: We zijn tegen heel veel bestand. We zijn eigenlijk nooit geselecteerd geweest op onze capaciteiten om altijd te rijden aan 120 kilometer per uur. Toch lukt dat vrij goed. Wij kunnen allerlei zaken waarvan we dachten dat we ze niet zouden kunnen. Wat we niet kunnen, naar het schijnt, is logisch redeneren. Ik denk dat we veel kunnen zonder te evolueren. Evolueren zit er voorlopig niet in. Evolueren wil zeggen: dat je sterft, maar dat je toch ook zeker voortplant. Maar om niet voort te planten moet je intelligent zijn. We zijn nauwelijks veranderd, we fluctueren. Waarom zijn alle Europeanen 5 tot 10 centimeter groter dan 50 jaar geleden? Het zal wel het effect van de *pollutie* zijn zeker. Hoe meer dioxine, hoe langer wij worden.

Die correlaties betekenen eigenlijk niets en daar voeden wij de wereld mee. Dus het zaad van de Europeanen is geweldig achteruit gegaan. Of zoals een Schots prof zei: dat gaat volledig gepaard met de expansie van Playboy en andere magazines. Ze masturberen zich kapot en de zaadkwaliteit is gedaald. Ook significant?

De Moelal: Het is natuurlijk gemakkelijk om verbanden te leggen.

Domien Roggen: En een ander zegt nee: hoge temperaturen maken de spermatozoiden kapot.

De Moelal: Een derde zegt: het is de combinatie van de twee.

Domien Roggen: Zo wordt er veel verteld.

De Moelal: Welk vak heeft u het liefst gegeven?

Domien Roggen: Ik heb al mijn vakken graag gegeven. Ik gaf sommige vakken wel liever dan andere. Maar niet altijd om dezelfde reden. Ik gaf zeer graag 'Geschiedenis van het Wetenschappelijk Denken' aan filosofen omdat de niet geïnteresseerde studenten gewoon niet naar de cursus kwamen omdat ze wisten dat er toch geen examen was. Ge zegt: 'Als het u niet interesseert moet ge niet komen, ge krijgt toch uw 15. Lees iets.'. De rest stelde dan zeer geïnteresseerde vragen. Dat was een cursus waar ik plezier aan had en waar ik het gevoel had dat je antwoorde op vragen die de studenten zich reeds gesteld hadden. Dan gaf ik ook statistiek, maar na mijn cursus geloofden ze niet meer in statistiek. Ik gaf ook zeer graag 'Biologische Modellen' omdat ik dan hoopte dat de studenten het gingen gebruiken als ze een thesis maakten. Dus ieder jaar had ik een andere geprefereerde cursus. Dat waren waarschijnlijk de studenten waar ik de beste interactie mee had. De filosofen, dat zijn mensen die geen schrik hebben om zich in rare plaatsen op te stellen, rare vragen te stellen.

De Moelal: Uw lessen waren ook een kruispunt voor studenten met een verschillende achtergrond. Hoe slaagde u erin om studenten die uit uiteenlopende richtingen kwamen te kunnen boeien?

Domien Roggen: Omdat ik denk dat de vragen die men zich stelt overal dezelfde zijn en dat de antwoorden dezelfde structuur hebben. Neem nu de logistische curve. Ik kan me niet voorstellen waar dat niet wordt gebruikt. Eens je dat kent, kan je in andere faculteiten gaan lesgeven. Als je een tijdje modellen hebt opgebouwd, zie je dat een reactie-diffusiemodel

overal voorkomt. Of dat nu in de ecologie is of in Pnyogine-achtige scheikundige toestanden of in de groei en de verspreiding van ideeën in de wetenschappen: allemaal hetzelfde model. Dus als je een collectie goede modellen hebt ben je een soort omni-practicus.

De Moelial: Is wetenschap een zoektocht naar één groot paradigma?

Domien Roggen: Dat denk ik niet. Wat er gemeenschappelijk is aan alle wetenschappen is dat het overal wetenschappers zijn die het doen. Dus we zitten ook wel met dezelfde gelimiteerde gasten ons dezelfde vragen te stellen en dezelfde denkfouten te maken. Daar kan je veel aan doen. Ik heb een tijd gedacht dat ik ooit iets van fysica ging begrijpen. Ik heb dat opgegeven omdat ik ge vulgariseerde of semi-ge vulgariseerde teksten moet lezen. Omdat ik niet actief kan werken in een Hilbertruimte. Ik kan wel uit mijn wetenschappen een ge vulgariseerde tekst maken maar ik kan niet uit een ge vulgariseerde tekst de wetenschap reconstrueren. Dus zijn er daar grote limieten. Dan blijkt dat veel filosofen en interdisciplinaire gasten waar ik mij soms durf toe rekenen uiteindelijk blij zijn met dode mussen. Als Einstein een boekje schrijft over de relativiteitstheorie dan begrijp je de relativiteitstheorie niet. Maar dan begrijp je alleen maar hoe Einstein dat ge vulgariseerd heeft. Daar zijn dus wel problemen mee omdat we de inhoud niet kunnen begrijpen.

De Moelial: U sprak juist over interdisciplinariteit. Een aanpak die tegenwoordig erg in trek is. Wat betekent dat voor u?

Domien Roggen: Dat betekent veel. Ik denk dat te spreken van interdisciplinariteit, multidisciplinariteit en transdisciplinariteit. Trans heb ik altijd iets ondankbaars gevonden. Die gasten zitten op plaatsen waar niemand wil zitten. Maar die zullen wel hun eigen tijdschriften hebben en wie weet kom ik daar ooit mee in contact. Maar dit is voor het ogenblik een periferisch gebeuren, dat tot geen enkele wetenschappen bijdraagt behalve zichzelf. Dat kan veranderen. Dan heb je interdisciplinariteit. Dat is nogal eens wat. Vroeger was dierkunde een discipline en plantkunde een discipline. Brachet wou die twee combineren in de jaren '30. Niemand had daar een naam voor: biologie die gemeenschappelijk is voor beide kanten. Dat is door beide kanten beschreven geweest als super idioot. Die zat daar dus op een eilandje interdisciplinair te werken. Dat was dan een slechte dierkundige en een slechte plantkundige. En god weet wat die deed. Nu is iedereen de mening toegedaan dat het jammer is dat hij geen Nobelprijs heeft gekregen. Heel de moleculaire biologie is uiteindelijk interdisciplinair. Een biofysicus is een fysicus die niet goed fysica kan en die niet veel van biologie snapt en die doet dan maar biofysica. Al die zaken werden beschouwd als minderwaardig. Een deel van de mensen worden daarin gedreven. Als je de concurrentie met je collega's natuurkunde niet kunt halen, dan kun je nog altijd biologie gaan doen. Want daar ben je toch veel verstandiger dan het gemiddelde van biologen. Dat is aangetoond in *Science* in de jaren '60. Het IQ van de doctoraatsstudenten in de natuurkunde lag 20 punten hoger dan die van de biologie. Maar wij kunnen daar mee leven: het is niet hoeveel dat je hebt, maar wat je ermee doet. Als je helemaal niets snapt van biologie, zoals in mijn geval - ik heb nooit begrepen wat een soort was, ik heb nooit de namen kunnen onthouden, ik heb nooit iets kunnen determineren - dan word je theoreticus. Dan zeggen ze: laat Roggen maar spelen, hij is daar ongevaarlijk.

De Moelial: Wat is nu multidisciplinariteit?

Domien Roggen: Multidisciplinariteit is wanneer je een dubbel diploma hebt. Dan ben je zoals Vanbendeghem én filosoof én wiskundige. Het is dan veel gemakkelijker om over de filosofie van de wiskunde te spreken. Hij spreekt ook wel eens over de filosofie van de wetenschappen, maar daar is hij als wiskundige minder voor geschikt. Wiskunde is eigenlijk per ongeluk in de wetenschappen terecht gekomen. Het is een soort van lege taal, denk ik, je kan er van alles mee doen. Maar iemand die tegelijkertijd scheikundige en plantkundige is, zoals collega Sybesma, die heeft een gans andere kijk op biochemische analyses dan iemand die zijn scheikunde niet kent. Dat zijn er zeer weinigen. Dus inter ja, trans ja, maar multi...

De Moelial: Interdisciplinariteit pobeert ook een antwoord te geven op wat men noemt de 'fragmentering van de wetenschap'. Lijkt u dat een interessante piste?

Domien Roggen: Niet echt. Omdat ik nogal geloof in het model van Simon. De hiërarchie van de wetenschappen. Ik denk inderdaad dat de fysica zo fundamenteel is dat je er niets mee kan doen in een hogere wetenschappen. Als men mij beschouwt als een collectie quarks, dan lijkt het mij toch wel een zeer raar mirakel. In die taal kan ik niets uitdrukken. Wanneer ik daar een collectie moleculen van maak, is het nog niet veel beter. Er zijn niveaus en de relaties tussen de niveaus zijn zodanig dat het hogere niveau gewoonlijk overeenkomt met een singulariteit op het lager niveau: het bestaat daar gewoonweg niet. Dus een echte bioloog die op zijn niveau werkt bestudeert de randvoorwaarden die gesteld worden aan chemische en fysieke systemen. Dat zijn volledig andere regels, volledig andere structuren. Ik geloof dus niet in een eenheid, tenzij dat we overal dezelfde denkfouten maken. Maar dat is iets anders. Ze materieel bij mekaar brengen, dat is bijna

niet te doen. Ik heb ooit een object gemaakt waar Galileo ooit een ijzeren bol en een schaaap van de toren van Pisa gooide. Dat kan je dan biofysica noemen: ze komen alle twee even snel beneden. Maar wat doe je daar dan mee? Ga je het schaaap reduceren tot een massapunt? Maar dan ben je het schaaap kwijt. En ijzeren bollen blaten niet zo veel.

De Moelial: Wat is er eigenlijk gebeurd met uw grote bibliotheek waar studenten zelfzame boeken uit verschillende disciplines konden uitlezen?

Domien Roggen: Ik vrees dat ik daar zeer egoïstisch in ben. Alle zeer goede boeken staan thuis. De redelijk goeie boeken heb ik dan uitgedeeld: al de geologie boeken zijn naar de Geologie gegaan. Er staat daar nog een heel pak dat ik aan mijn *executrice-testamentaire*, collega Plok, heb overgelaten. Die doet er nu mee wat hij wil. Omdat ik denk dat op pensioen gaan een soort van kleine dood is. En als je sterft kan het je weinig of niet meer schelen wat er met je boeken gebeurt. Ze hebben hun nut gehad en ik hoop dat ze nu ergens hun nut vinden. Mijn boeken zijn oud genoeg om te weten wat ze zelf willen.

De Moelial: U bent een wetenschapper. Ik weet eigenlijk niet of dit een vies woord is?

Domien Roggen: Ja, wetenschapper dat is een vies woord.

De Moelial: U bent anderzijds ook zeer sterk geïnteresseerd in kunst of misschien algemener creativiteit.

Domien Roggen: Neem bijvoorbeeld iemand die geaarwordingen heeft en zich afvraagt: wat zouden die geaarwordingen kunnen geven. Dat kan je niet uit je geaarwordingen halen. Dus moet je dat construeren. Dat is het creatieve van de wetenschap, dat je denkt: mocht het zo zijn, dan verbaast het mij niet dat ik dat zie. Dus moet je modellen uitvinden. En dingen uitvinden die dan uiteindelijk helemaal niet blijken te kloppen. Dus je kan allerlei nietbestaande zaken uitvinden. En als je een kunstenaar bent, dan maak je dat dan. Ik heb altijd genoten van Magritte omdat die altijd allerlei

Er is dus veel gemeenschappelijk tussen kunst en wetenschappen. Maar dat ze mekaar gaan begrijpen, dat denk ik niet. Want dat is nog veel verder dan interdisciplinariteit. Dat is geen transdisciplinariteit want op zijn best wordt dat een soort communautaire verbazing van 'wat gebeurt er hier allemaal'. Uiteindelijk kan iedereen teruggaan naar zijn gebied en gestimuleerd worden. Ik kan mij voorstellen dat je als wetenschapper ideeën opdoet in de kunst die in de kunst geen waarde hebben maar die toevallig een schokje gegeven hebben.

De Moelial: U maakt zelf ook toffe dingen.

Domien Roggen: Of ze tof zijn weet ik niet. Het is een soort van bezigheidstherapie. Ik ben van het gedeprimeerde type. Men heeft mij daar ooit pillen voor gegeven maar die hebben zoveel gaten gemaakt in mijn geheugen dat ik vind dat je beter depressief kan zijn dan amnesiek. Dus op zondagen wandel ik op markten en dan zie ik objecten en dan denk ik: tiens, dat is precies dat. Dan koop je dat en dan zet je daar wat poten aan en zo heb je een vogel. of je doet er iets mee. Als ik zeer ongelukkig ben met wat sommige van mijn collega's doen of de administratie doet dan maak ik daar mee en zeg dan: voila. Zo ben je ervan verlost.

De Moelial: Bent u nog van plan een tentoonstelling met uw 'toffe dingen' te organiseren?

Domien Roggen: Ja, ik denk het. Al die zaken die ik gemaakt heb, zitten nu ingepakt door het archief van de VUB. Zij zijn van plan om dat te gebruiken op allerlei exposities of als illustratie. Ik moet er nog teksten bij schrijven. Die zijn meestal humoristisch, dus ik vermoed niet dat hiermee een bijdrage wordt geleverd tot de kunst maar dat hier een bijdrage wordt geleverd tot het humorfestival van Heist. Het zijn drie-dimensionele cartoons. Het verbaast me dat iemand anders dan ik daar mee kan lachen. Maar ik hecht er ook geen belang aan. Normaal had ik ze allemaal op een mesthoop gegooid. Het is het maken dat spannend is. Het is een zeer slechte natuuriteit van de wetenschappen: het ontdekken is spannend, maar er over schrijven niet. Ik heb een zeer korte publicatielijst. Dat is

zaken ziet als iets anders. Wetenschap is de zaken ook zo zien en, dus valt dat voor een groot deel samen.

De Moelial: Naar aanleiding van het 25-jarig bestaan van de VUB vond het congres 'Einstein meets Magritte' plaats. Toen werd de vraag gesteld of er een verbruiking kan zijn tussen kunst en wetenschappen. Acht u zoiets mogelijk?

Domien Roggen: Ik denk dat het mogelijk is. Omdat ze hetzelfde vertrekpunt hebben. Beide zijn creatief en ze moeten alle twee denken. De kunstenaar is veel vrijer in zijn denken. In het slechtste geval denkt hij: zal ik dat kunnen verkopen? En het publiek selecteert dan wat verkocht zal worden en wat niet. Er zijn kunstenaars die gewoon kunst doen om de kunst. De wetenschapper is veel meer beperkt. Want zijn kunstwerk, zijn idee, zijn model moet ten eerste passen in wat er al is. Je moet in een context zitten. Het wordt door allerlei referees en collega's bekeken vooral het gepubliceerd wordt. En als het daarna niet geciteerd wordt, ben je het ook kwijt. Daar zijn er veel meer restricties. Als iemand, zoals gebeurd is, zegt de DNA zijn een soort moleculen die laserstralen veroorzaakt en die een optische coherentie veroorzaakt. In de jaren 50 was dat hypermodern. Dan zegt men: nee daar geloven we voorlopig niet veel van. En men krijgt dat dan niet gepubliceerd. Mensen die kippen beschouwen als laag-temperatuur-reactoren waar transmutaties van elementen gebeuren. Dat wordt dan ook niet opgenomen. Maar het is wel een kunstwerk natuurlijk. Hij verkoopt het niet, ze geloven hem niet.

een van mijn zeer slechtste punten. Als ik het weet, volstaat het.

De Moelial: Een aantal jaren geleden schreef u nog in De Moelial: een universiteit is een instelling waar men geld maakt en dat kost mensen. Hoe staat u eigenlijk tegenover een plan als dat van oud-KUL rector Dillemans?

Domien Roggen: Ik ken het niet genoeg. Ik spreek dus over roddels. Maar de University of California die had 98 000 studenten verdeeld over 14 campussen. Iedere campus deed iets anders. Die verschillende campussen waren met elkaar in competitie. Maar het was een grote universiteit. Moesten wij nu een grote Universiteit Vlaanderen hebben, denk ik niet dat mij dat erg zou storen. Omdat die administratie dan zo ver is dat je toch doet wat je wil. Zo kunnen al die subuniversiteiten en subfaculteiten zeer rustig hun eigenheid behouden binnen een andere context. Maar het zal zeker de administratie niet verklaren.

De Moelial: Deze administratie zal zich dan waarschijnlijk wel centraliseren.

Domien Roggen: Als het gecentraliseerd is, weet je wat je bevecht natuurlijk. Maar het wordt ook veel moeilijker. Anderzijds, hoe verder je van de centrale administratie zit, hoe

(vervolg op p. 13)

ETHIEKKRANT

Een uitgave van Studiekring Vrij Onderzoek in samenwerking met UPV en De Mocial, in bijlage bij De Mocial

Avonddebat : Politiek-Ethische problemen in de 21e eeuw : Deel 2

Moderator : De Heer T. Van Loon

De Heer P. Vankrunkelsven (VU)
De heer L. Tobback (SP)
De heer K. De Gucht (VLD)
De heer H. Vandenberghe (CVP)

De heer J. Geysels (AGALEV) kon wegens omstandigheden niet aanwezig zijn.

In dit tweede deel kreeg het publiek de kans om vragen te stellen. Omdat dit deel meer een echt debat is, is het zeer moeilijk om een synthese te maken van hetgeen er gezegd werd, zonder belangrijke nuances te verliezen. In sommige instanties is dit gebeurd, en er zal dan ook geen kritiek verschijnen op dit deel van het debat, zonder dat daar een volledig uitgeschreven versie van het debat bij beschikbaar is.

Publiek: Zijn veel van de nu besproken kwesties niet eerder technisch dan ethisch, en wordt de ethiek in het politieke debat niet al te vaak ingevoerd als een vlucht voor verantwoordelijkheid, in plaats van als het opnemen ervan? De schaduwzijde van ethiek is dat als je normen opstelt en deze poogt op te leggen diegenen die deze normen niet wensen te volgen uitgesloten of zelfs opgesloten raken.

Vandenberghe

Ethiek begint niet met een voorafgaande norm er is echter wel sprake van gewetensvorming. Ik denk niet dat men in België voor ethische kwesties wordt opgesloten, wel voor bv. fiscale fraude. Het louter technisch benaderen van de problemen zorgt ervoor dat je het recht veel te veel beschouwt als een techniek en dat de waarden die achter het recht zitten veel te weinig naar voren gebracht worden.

Vankrunkelsven

Ik wou inpikken op het ethische debat en technieken, als het parlement over ethische problemen een aantal stellingen en oplossingen naar voren schuift, zal daar altijd een techniek bij komen kijken. De besluitvorming moet echter gebaseerd zijn op een aantal belangrijke principes zoals het respect voor het leven. Er is daarnaast gezegd dat de technologie zo snel evolueert dat de besluitvorming erdoor wordt ingehaald. Ik wil in verband met euthanasie toch stellen dat tegenwoordig de technologie dermate gevorderd is dat we het leven kunnen verlengen tot toestanden die werkelijk niet acceptabel zijn, ook op het moreel-ethische vlak en dat het dan ook de verantwoordelijkheid is van de politiek om daar oplossingen naar voor te schuiven. De handelswijze van de artsen wordt momenteel geleid door de angst om door de rechter terechtgewezen te worden en ik vind dat een heel ernstig probleem. Ik denk dat er eenvoudige technieken bestaan om dit te regelen, en ik zeg nu aan de politici: jullie schieten te kort.

Tobback

Als je mij laat beslissen maken we dadelijk regels, maar we zitten in een parlementaire democratie, wat veronderstelt dat we een meerderheid vinden. In die context zeg ik dat ik niet zie hoe we binnen korte tijd, zelfs niet binnen de VU, Agalev of VLD een overeenkomst kunnen bereiken. Dit loopt zelfs binnen de partijen en dus is het niet zo evident dat je een wetgeving gaat maken die in deze materie een positieve wetgeving is. De moeilijkheid waarop ik wil wijzen is dat onze vorm van besluitvorming onaangepast is aan dit probleem. Ik ben het eens dat de rechtstreekse keuze van burgemeesters geen probleem is van ethische aard, maar de bescherming van het privéleven is volgens mij al wel een ethisch probleem.

Vankrunkelsven

De reden dat volgens mij euthanasie niet ter sprake gekomen is in het parlement, is omdat de CVP, die de laatste twee decennia steeds regeringspartner is geweest, vanuit haar ideologie het onmogelijk gemaakt heeft dat daar een echt parlementair debat over ontstaat omdat het overleven van de regering

hier steeds aan verbonden is.

De Gucht

Ik wens te reageren op hetgeen Dhr. Tobback zei. Het feit dat men het probleem van euthanasie niet wetgevend zou kunnen regelen en dat de scheidingslijn loopt door alle partijen, ook de VLD. Dit laatste is juist, er zullen ongetwijfeld enkele mandatarissen zijn die wat dat betreft dichtbij het standpunt van de CVP staan dan bij het uwe (aan Tobback) of het mijne. Dit is echter voor mijn partij geen probleem en maakt de houding van mijn partij daar ook geen probleem van naar de normale werking van de democratie omdat wij gewoon zeggen dat deze mensen die andere mening naar buiten kunnen brengen door op die manier te stemmen, of we nu in een meerderheid of een oppositie zitten. Als dit in alle partijen zou gebeuren, dan is er een zeer grote meerderheid om een positieve regeling voor de euthanasie uit te werken. Als die er nu niet komt is dat gewoon omdat er, vanuit het regeerakkoord een aantal remmen op gezet worden. Doen alsof daar in onze democratie geen meerderheid voor kan gevonden worden, dat is niet waar. Het zijn ondemocratische mechanismen die maken dat zij op dat punt niet kan spelen.

Wat het referendum betreft: het kan best zijn dat, bij de koningskwestie de minderheid gewonnen heeft, achteraf beschouwd had die minderheid ook gelijk. Ik vind het een vrij democratisch gegeven dat zaken waar een belangrijke minderheid tegen is maatschappelijk niet draagbaar zijn. Als men inderdaad vaststelt dat de uitslag van een referendum niet te houden is als dertig tot veertig procent tegen stemt, dat dan inderdaad de zaken opnieuw moeten bekeken moeten worden, zonder noodzakelijk het standpunt van de minderheid te moeten overnemen, maar dat er zich dan toch een probleem stelt.

Ik zou ook willen reageren op de originele vraagsteller. Ik ben het met hem eens dat ethiek dikwijls ook een middel is om de norm van de minderheid die de macht heeft op te leggen aan de meerderheid. Ik denk echter dat dit historisch element van ethiek als machtsmiddel eigenlijk afzwakt en dat het feit dat er meer persoonlijke ethiek komt een vorm van ethische vooruitgang is.

Vandenberghe

Ik denk dat het partijpolitieke van de ethische problemen, van 'de CVP is tegen en blokkeert en kijkt, de boosdoener zit daar weer' een techniek is die ik ken. Men maakt van de tegenstrever een karikatuur en zegt dat dat hij belachelijk is. Ik ken in West-Europa geen enkel land dat een euthanasiewet heeft, zelfs Nederland heeft er geen. (Anderen merken op dat er wel een euthanasiewetgeving is in Nederland, dat het echter ook niet uit het strafwetboek is gehaald).

De moderator vraagt Dhr. Vandenberghe om te reageren op de opmerking van Dhr. Tobback dat we dat niet kunnen regelen met een wet.

Vandenberghe: Ik vind dat dat wel mogelijk is.

Tobback: Ik heb niet gezegd 'we kunnen dat niet regelen', ik heb gezegd dat aartsmoelijk zou zijn.

Vandenberghe: Ik ben het met hem eens dat het aartsmoelijk is maar dat we het wel kunnen. Ik zou daar twee dingen over willen zeggen: ten eerste onderstelt dat dat we daar een volwassen debat over kunnen houden en ten tweede heb ik in maart van dit jaar gezegd dat ik akkoord ging met een euthanasiedebat maar dat we het advies afwachten van het raadgevend comité voor bioethiek, dat er nu is. Ik ben vragende partij om het debat te houden. Is een wettelijke benadering mogelijk? Ja, maar dat is een zeer gedeeltelijke benadering. Ik denk dat de problemen die zich stellen voor het levensinde deze moeten zijn waar alle politieke partijen het over eens kunnen zijn, namelijk dat we moeten zorgen voor een menswaardig einde van de mens. Je kan dus een strafrechtelijke regeling hebben, maar dat zoals altijd een strafrechtelijk antwoord nooit het laatste woord is van bepaalde problemen.

Dat is toch wel een zeer gedeeltelijke aanpak van die problemen, en dat de overstap van de curatieve geneeskunde naar de zogenaamde zorgzame geneeskunde ook een grote evolutie vergt in de medische wereld, dat ze niet meer betaald worden in functie van prestatie, maar in functie van menselijke benadering van problemen en een zorgzaamheid voor de patiënt.

Publiek: Een vraag aan Mr. Vandenberghe: waarom kan men de mensen niet het recht geven vanuit hun eigen overtuiging te ageren, een wetgeving die euthanasie toelaat verhindert christelijke mensen toch niet van deze niet toe te passen? Waarom wil hij mensen die zich niet gebonden voelen voor zijn visie belletten te leven volgens hun overwegingen?

Publiek: Waarom kan het niet, binnen de CVP, dat er verschillende meningen bestaan en niet constant vanuit een, zeg maar christelijke mening, beslist wordt over politieke ideeën?

Vandenberghe

Dat is nu de klassieke vraag die aan een CVP-er wordt gesteld en die typisch is voor een vraag van een buitenstaander. De CVP is geen confessionele partij, de CVP steunt op het christendemocratische gedachtegoed. Wij belletten niemand een eigen visie te hebben, maar wij vinden niet dat het zelfbeschikkingsrecht in alle omstandigheden de laatste norm is en dat er ook een verantwoordelijkheid voor de anderen is. Ik ben een principiële tegenstander van de Belgische abortuswet, ik vind dat oplossen van dergelijke problemen met louter procedures zonder dat men zelfs maar de mogelijkheid heeft om de stem van het beginnend leven ergens te evalueren of in de besluitvorming te trekken een probleem is. Ik heb minder problemen met de overweging dat je met de strafwet het probleem van abortus niet oplost, en hetzelfde voor euthanasie. In een democratie moet je over essentiële punten, en ik reken begin en einde van het leven daartoe, pogen een gemeenschappelijke zaak te hebben. In de partij bestaan daarover verschillende meningen, en in het verleden heb ik zelden geweten dat men tuchtsancties zou opleggen omdat men andere meningen heeft, maar de besluitvorming is nu eerder, in de CVP, geneigd om te zoeken naar een consensus in plaats van het profileren van individuele opvattingen.

De moderator is nieuwsgierig naar de mening van de anderen over de Nederlandse situatie, waar men een paars kabinet is gaan maken tegen de C van het CDA. Zou dat hier denkbaar, haalbaar zijn?

Vankrunkelsven

Ik vind het helemaal niet slecht is dat er een partij is die vanuit een aantal christelijke begijnselen de problematiek van het begin en het einde van het leven gaat beschouwen. Ik vermoed dat er eigenlijk ook een vrij grote gemeenschappelijke basis is tussen ons en de CVP en zelfs binnen het parlement. Sta me toe om toch nog eens te herhalen dat ik het onethisch vind dat u beiden, SP en CVP, in het regeerakkoord inbakt dat daar pas een akkoord kan over bestaan als de CVP zich daar kan bij aansluiten. Ik geef echter ook grif toe dat oa. Mr. Vandenberghe het debat stilaan aan het mogelijk maken is en ik denk dat dat een positieve evolutie is waar we moeten op inspelen. Is er een paarse meerderheid mogelijk? Ik vind dat niet direct een ethisch probleem, ik vind echter wel dat het misschien een keer heilzaam zou zijn, zowel voor de politieke democratie als voor de CVP, dat zij als machtspartij eens in de oppositie zou zitten.

Tobback

Ik wil de moderator er even op wijzen is dat het Nederlandse paarse kabinet niet tot stand gekomen is tegen de C van CDA. Dat speelt bijvoorbeeld bij de Nederlandse PVDA een zeer minieme rol. U neemt uw wensen voor werkelijkheid als U dit denkt. Het paars kabinet is een coalitie tegen een dominante partij die gedurende 40 jaar het schoone en slecht weer heeft gemaakt en aan partnernrui gedaan heeft tegen al haar principes in. Of dit een voldoende basis is voor een meerderheid is een

andere zaak. Ook daar is er trouwens een probleem van begripsdefinitie, wat is paars? Als je duidelijk ziet wat paars is, zie je dat in de Belgische drogisterij niet de ingrediënten aanwezig om paars mee te maken.

Moderator: dat klopt natuurlijk, want in Wallonië heeft men natuurlijk de 'omgekeerde' situatie met de PS

Publiek: Ik wou even een vraag stellen over een ethisch debat dat we nog niet hebben aangekaart: wat is uw mening over de doodstraf, meer bepaald in de context van kindermoordenaars?

De Gucht

Ik ben principieel tegen de doodstraf, dus ook wanneer het over kindermoordenaars gaat. Ik geloof niet dat kindermoord een kwalitatief bijzondere misdaad is, niet zomin als misdaden tegen de mensheid. Het is een continuum en het is bijzonder moeilijk om daar een lijn in te trekken. Vraag dus aan mij niet dat ik voor een bepaald misdrijf de doodstraf opnieuw zou invoeren.

Tobback

Ik ben het eens met Mr. De Gucht, maar ik ga een plaagstoot uitdelen: ik ben het met hem eens, maar je mag er geen referendum over houden. Ik ben dus principieel tegen de doodstraf. Het tegen de doodstraf zijn is een probleem van beschaving en van afstand nemen. De beschaving moet haar tijd krijgen, het is natuurlijk gruwelijk dat de betrokken bij referendum in de eerste maand na het gebeuren de doodstraf zou krijgen en in de zesde maand na het gebeuren de doodstraf niet meer zou krijgen.

Vandenberghe

Ook ik ben een principiële tegenstander van de doodstraf, ik vind wat men in de Verenigde Staten ziet, de doodstraf het jarenlange wachten op het uitvoeren ervan, aantoonde welke barbaarse kant die samenleving bezit. Ik vind dat de mens over een andere mens niet het ultieme oordeel heeft. Wat Dutroux betreft, er zullen altijd Dutroux's zijn in de samenleving, het stelt opnieuw het probleem van goed en kwaad. Met het probleem van goed en kwaad zullen we altijd geconfronteerd blijven, en de vraag blijft hoe ga je daar persoonlijk en maatschappelijk mee om? Vanzelfsprekend om te zorgen dat er een minimale maatschappelijke schade ontstaat door dergelijk gedrag.

Vankrunkelsven

Ik kan mij bij de vorige sprekers aansluiten, maar ik wens daar een aantal kantte keningen bij maken. Ik heb de film 'Dead Man Walking' gezien en ik dacht bij mezelf: moest ik nu gouverneur van die staat geweest zijn, moest ik nu de kans gehad hebben om hem gratie te verlenen, zou ik dat wel gedaan hebben?

In de context van de emotionaliteit van die film vond ik dat toch heel moeilijk. Ik vind het vandaar heel terecht dat Louis Tobback zegt dat men een zekere afstand moet nemen van de eigen emoties, in de politiek. Ik wou daar echter nog een paar dingen over zeggen: ten eerste moeten we toch een beetje pragmatisch over die dingen durven denken, dit is naast het ethische toch ook een belangrijk element. De vraag moet gesteld worden of de doodstraf überhaupt de criminaliteit doen verminderen, ik denk dat daar heel andere maatregelen noodzakelijk zijn. Ik wil de politieke klasse hier toch ook op een contradictie wijzen. We zeggen allemaal in de rechtspraak dat de doodstraf niet kan, dat dat niet nodig is om onze maatschappij te beschermen, maar anderszijds zegt men praktisch altijd, ook de huidige regering, dat oorlog voeren wel kan om deze samenleving te beschermen, oorlog waar de dood ook bij uitstek een gevolg van is.

De volledige tekst van dit debat zal beschikbaar zijn bij de Studiekring Vrij Onderzoek (Adres en lehr. op een volgende pagina)

Het universele ontwikkelingsproject : het moralisme van de westerse ethiek?

Een synthese van de lezing gegeven door Koen Stroeken op 12/11/97 aan de VUB

Koen Stroeken - antropoloog aan de KUL - verbleef gedurende twee jaar in een dorp in Sukumaland (een agro-pastoraal volk in het Noordwesten van Tanzania), waar hij de plaatselijke taal leerde, de nodige initiaties doormaakte en in participerende observatie de cultuur van het Sukuma volk bestudeerde - of beter: aanleerde. Vanuit die praktijkervaring zette hij zijn kijk neer op ethiek in de ontwikkelingssamenwerking.

De oikologie of de manier waarop we tegen een andere cultuur aankijken bepaalt onze houding in het debat over de Noord-Zuid betrekkingen. Misschien wordt het tijd om eens ernstig aan introspectie te doen en onze eigen cultuur onder de loep te nemen. Die vraag stel ik mij wanneer ik geconfronteerd wordt met de vanzelfsprekendheid waarmee een rurale problematiek uit het Zuiden gereduceerd wordt tot een louter economische aangelegenheid. De context van mijn voorbeeldje is gekend: de tendens van multinationals om hun fabrieken te verplaatsen naar de lage-loonlanden, om hun winstmarges te verhogen. Daarop volgt de publieke discussie in de media: NCOS (11.11.11) klaagt de economische uitbuiting in die landen (zoals Indonesië) aan en isit van Nike dat toezien wordt op de arbeidsduur (bijv. max. 60 uur per week) en dat de lonen van de werknemers opgetrokken worden (bijv. 20 BF per schoen i.p.v. de huidige 15 BF). De vervreemding eigen aan deze vorm van arbeid - elke dag tien uur lang dezelfde handeling uitvoeren - wordt niet ter sprake gebracht. Wellicht wordt ze aanzien als een evidente voorwaarde voor industrialisering, een proces dat binnen ons evolutionair denken als een onvermijdelijke tussenstap wordt beschouwd op weg naar... wat? De discussie wordt inderdaad opeens absurd als we de realiteit van het dorpsleven voor ogen hebben: tegenover die vervreemding zie ik het Afrikaanse gemeenschapsleven zoals het zich cyclisch ontplooft, de rituelen van initiatie en huwelijk, de dagelijkse bezoeken, de samenkomsten van de ouderlingen onder de boom, het collectieve bewerken van het land, seizoensgebonden handelingen, waarbij de tijd zijn intensieve en kalme perioden kent in overeenstemming met de cycli van de natuurlijke omgeving en het collectief aanvoelen van de gemeenschap. Een alledaagse realiteit die binnen de westerse logica tot romantiek verwordt, omdat ze onder het monotone slaan van de fabrieksklok een voor nostalgische verleden wordt.

De westerse oikologie: kolonisering en moralisme

Onbewust bekijken westerlingen de wereld in termen van de oppositie centrum - periferie. Centraal staat de vooruitgangsideologie, waarbij de ontwikkeling, in lineair-progressieve zin, van persoon en gemeenschap tot zin van het bestaan wordt uitgeroepen. Vanuit het centrum, dat naar ons gevoel Europa is, wordt deze als universeel onderkende waarde uitgedragen naar de rest van de wereld, de periferie die aanvankelijk zelfs naar westeren "beeld en gelijkenis" ge/her-schepen diende te worden. In het universalisme eigen aan het westerse zowel humanistische als christelijke project voor de 'menschheid' schuilt de onweersstaande drang om ons naar buiten te begeven, en dat duistere 'buiten' te domesticeren, te verlichten of tot (ons begrip van) 'bewustzijn' te brengen. Dat noem ik ons moralisme. In vergelijking met niet-Europese culturen heeft het iets ex-centriek: dit zoeken naar en vervolgens propagieren van universele waarden (en waarheden) in onze cultuur en wetenschap, zoals democratie, gelijkheid, vrijheid en ontwikkeling. Het contrast van deze kenmerken, universalisme en lineaire progressie, contrasteert met de Sukuma oikologie, die particularistisch/ concentrisch is en cyclisch (het menselijk leven als schakel in de kosmische cyclus van levenden begeleid door hun voorouders).

Bovendien is de westerse oikologie hiërarchisch. Je merkt het ook aan de oude

terminologie: de "derde wereld", volgend op de eerste (wij) en de tweede. De wereld geschaald volgens een economisch criterium, welvaart, duidt op een reductie van de mens tot homo economicus. Voor een illustratie van deze economische reductie: zie ook het voorbeeld in de inleiding. Nike en NCOS zitten op dezelfde golfengte: het draait om geld, zowel voor de patroon als voor de arbeider. Dergelijke discussies herleiden het menselijk bestaan tot een economische hiërarchie, een spelletje waarbij o.a. Afrika op voorhand onder ligt en er geen plaats is voor het belang van de zingevende realiteit van het gemeenschapsleven, zoals dat in

rurale gebieden kan bestaan. Wat is immers het doel van dergelijke discussies: Afrika ietsje minder laag krijgen op de mondiale maatschappelijke ladder, die we zelf opgericht hebben? Een Rwandese situatie, vergeven van ontwikkelingsprojecten en kerken die de oorspronkelijke vormen van zingeving vervangen hebben door de artificieel droombeelden van kapitaal/koopkracht en post-mortem verlossing? Ondertussen blijft het Westen blind voor de eigen, van neurosen vergeven zweer die zijn samenleving is.

Daar komt nog eens bij dat het gelijkheidsideaal met zijn eigen contradicties te kampen heeft zelfs indien, bij intensivering van de financiële cooperatie, het mogelijk zou zijn om met projecten de helft van een streek hogere kansen te bieden, is het gevolg een verhoogd gevoel van relatieve deprivatie bij de andere helft, het totaaleffect zijnde onvrede en verstoring van het socio-economisch en cultureel evenwicht in die streek.

Het concept oikologie: de ecologie overstegen

Zoals hierboven beschreven gaat het westerse oikologisch perspectief op de wereld gepaard met een kenmerkende *universaliseringsdrang*: het mondiaal verspreiden van 'universele waar(heden)', vanuit het zogenaamde centrum van de wereld. Vanuit dit universeel project voor de mensheid doen velen nu nog aan ontwikkelingssamenwerking. Zelfs degenen die het goed menen met Afrikaanse volkeren, en het belang van de culturele factor benadrukken in hun ontwikkelingssamenwerking, hebben de neiging om te denken vanuit diezelfde oikologische opdeling, waarbij binnen (centrum) en buiten (periferie) vastliggen en de Noord-Zuid verhoudingen dus alleen kunnen begrepen worden als een *intrusie* van de laatste door de eerste. Dit lijkt ons ook het euvel van de *ecologische* tegenbeweging in de menswetenschappen: zij pleiten voor een 'preservatie' van Afrikaanse culturen, begrepen als kwetsbare binnenwerelden, en van hun natuurlijke omgeving. Aandacht voor de oikologie oversijdt dit denkkader en plaatst de mens terug in het dynamische netwerk van betekenisgeving en sociale relaties, waarbij de analyse ruimte biedt voor endogene verandering en de wisselwerking van interne en externe invloeden. 'Binnen' en 'buiten' liggen niet langer vast, maar worden dynamische, contextueel bepaalde veranderlijken

Tegenover de visie die externe invloeden en vreemden als binnendringing/ *interventie/ intrusie* opvat, staat de Sukuma oikologie die het buiten vooral als een bron van nieuwe kracht en inventiviteit beschouwt. Moderne technieken en goederen uit het Noorden worden onderworpen aan en geherinterpreteerd via de Sukuma schema's van denken en handelen, zoals dat in een verleden ook gebeurde met de systemen van vechouden en koningschap geïntroduceerd door de geïmmigreerde nilotische volkeren. Antropologisch associëren we dergelijke oikologie met een bemiddelde levenshouding. We denken dan aan de

bemiddeling door de Sukuma die erin bestaat om hun intern sociaal en cultureel netwerk te vervullen, d.i. tot leven te brengen, door deze te verbinden met wat vanbuiten komt: niet-vervante families (via huwelijk), het vrouwelijk regeneratief vermogen, vee, voorouders (via rituelen), geneskracht en het woud (via initiatie), ongecultiveerd terrein (via vuur), externe macht en zienschap (via de koning die buiten de sociale orde staat). Tenslotte ook: de westerse goederen en technieken.

Rurale ontwikkeling: intrusie of communicatie?

Er bestaat een sociologische redenering die de problematiek van de ontwikkelings-samenwerking als volgt samenvat: "Europeanen die de lokale cultuur niet kennen, introduceren projecten als antwoord op 'objectieve' noden (onderwijs, hygiëne, duurzame bouwmaterialen, ...) die door de bevolking zelf niet als behoeften ervaren worden, maar die na verloop van tijd wel subjectieve noden worden omdat ze ge-introduceerd en dus deel worden van die cultuur." Deze stelling klinkt zeer aannemelijk, maar ze gaat opnieuw van de veronderstelling uit: het Westen (of Noorden) als centrum/oorzaak en de rest als periferie/gevolg. Deze opvatting leidt tot contradictische uitspraken.

Bijvoorbeeld: de binnen dit vakgebied representatieve verzuchting uitgedrukt door een invloedrijke Belgische journalist: "Ontwikkelingssamenwerking is een grote catastrofe dan kolonialisme." Conclusie: flikken af van Afrika, blijf daar weg. Maar: vanuit dezelfde hoek wordt de internationale

gemeenschap aangeklaagd omdat deze niet op tijd tussenkwam in de Rwandese burgeroorlog... Ik stel een andere visie op ontwikkelings-samenwerking voor, waarbij onderkend wordt dat Afrikaanse gemeenschappen zoals het Sukuma volk deel uitmaken van het sociale netwerk van de wereld. Zij zijn zelf gebrand op *communicatie* en beschouwen de invoering van nieuwe ideeën en producten niet als externe interventies of bedreigingen van de interne orde, maar veeleer als elementen te onderwerpen aan hun eigen culturele logica. De communicatie die sinds meer dan een eeuw tussen Noord en Zuid bestaat, kan niet afgebroken worden. Ons

gedeelde verleden evenmin uitgewist. Moderniteit of 'Het Westen' zijn geen topic voor de Afrikaan wanneer hij/zij moderne technologie (al dan niet) aanwendt, net zomin als de Belg onder een Japans of Amerikaans complex gebogen loopt omdat hij hun technologie gebruikt. Het gaat om producten waarop elke samenleving evenveel recht heeft. Kwestie is echter dat die samenleving in staat moet zijn om haar eigen keuzen te blijven maken. Daartoe moeten ontwikkelingsprojecten bewust worden van de aard van hun oikologie.

Een stap in de goede richting lijkt me daarom het opdrijven van de *communicatiemogelijkheden* van het Zuiden naar het Noorden toe: alleen in de confrontatie met, ver- en bewondering voor het andere, kan dieper inzicht en zelf-introspectie groeien.

Onze toenemend globaliserende wereld van informatiesnelwegen en audio-visuele communicatie biedt hier een kans, op voorwaarde dat het engagement van de westerse deelnemers niet een vorm van consumptie wordt (van bijv. exotiek) en dus niet aan- of uitvalt met het al of niet flikkeren van het scherm, maar het apel van de *face to face* dimensie behoudt. Zo worden we tevens herinnerd aan de band tussen ethiek en engagement, het gevoelsaspect zonder dewelke elke ethiek, hoe onweerlegbaar of indrukwekkend ook, grond en zin mist.

Kortom, in plaats van ons nog verder vast te zetten in een statische economische of ecologische benadering van de wereld, pleit ik voor een *dynamische oikologie* - het echte *tweerichtingsverkeer* tussen ik (binnen) <-> andere (buiten) - waarbij we gedeeljk mogen aannemen, gegeven bovenstaande analyse, dat de zwaarste inspanning tot aanpassing zal moeten geleverd worden door het Noorden en de elite van het Zuiden, en niet, zoals zo vaak beweerd wordt, door de dorpsgemeenschappen. Het alternatief is een *doembeeld*: verder afnemende betrokkenheid in het Westen - in die kloof woedt de consumptie van exotiek steeds meer - bij gebrek aan culturele, regeneratieve invloed vanuit het Zuiden blaast de westerse monade zich in zinledigheid op.

Ethiek en Sport

Synthese van een lezing gegeven door J. Maeschalk

Voorleer dieper te kunnen ingaan op dit onderwerp, is het nodig de verschillende actoren in dit sportgebeuren te identificeren. Aan de hand van een reeks voorbeelden verduidelijkt de spreker wat hij hiermee bedoelt. In essentie komt het hier op neer dat we enerzijds de sportman hebben en anderzijds een reeks van actoren daaronder. Denken we maar aan de club of federatie, de organisatoren van sportmanifestaties, de toeschouwers, de journalisten, de begeleider en zeker ook de bedrijfswereld. Dit is zowat het kader waarin de lezing of causerie, zoals hij het noemt, geplaatst moest worden. Hoe de ethiek hierin past? Deze vraag lag hem meer op de maag, want als "Sportjurist ja, ethicus neen" ging hij verder. En inderdaad, de juridische kant van de zaak was, voor deze man met 22 jaar ervaring in het vakgebied, geen probleem. Een ethische benadering vergde wat meer voorbereiding. Uit de lezing bleek echter dat hij doormiddel van 'compilatie', uit vaststellingen, uit de praktijk een harmonie totstand kon brengen tussen beide thema's.

Het doet hem zeer vreemd aan niet te moeten spreken over zijn geliefkoosd onderwerp "Sport en Recht", of nog "Enkele topics uit het juridisch sportlandschap in Vlaanderen", maar over "Sport en Ethiek". Tevens ook niet eenvoudig, de juridische opleiding geeft immers een bij voorkeur technische opleiding, waar een ethisch-maatschappelijke inkadering of stellingname ten hoogste in marginale zin wordt geduld. Rond ethiek zelf bestaat een grote verlegenheid. Staat ethiek immers niet gelijk met zoeken? Het zoeken van het verstand naar de gepaste gedragingen voor een grotere menswaardigheid? Hoe men moet handelen om meer menselijkheid in de wereld te realiseren? Men kijkt om zich heen en stelt zich de vraag: "Is dit menswaardig?" Het referentiepunt lijkt dus de waarde van de menselijke persoon. Problemen uit de werkelijkheid worden beoordeeld vanuit de opvatting over het mens-zijn. Motieven geven om te handelen en om te leven lijken in onze huidige beschavingscrisis een heel belangrijke taak te worden. Breng dat dan maar even in relatie met het tegenwoordig, bijna onbegrijpbaar, wel beleefbaar, maar moeilijker wordende begrip sport en het lijkt een ondoenlijke zaak om sport, ethiek en

normen op een zinnige manier te behandelen. Het zou te gemakkelijk zijn holle frasen, gemakkelijke praat en clichés te verkopen. Maar met one-liners, om in de tijdsduur te blijven, en met het noemen van namen reik je geen oplossingen aan. De basisbegrippen ethiek en sport zijn gebleven. De invulling is veranderd, de inhoud gewijzigd, beide begrippen zijn rekbaar geworden. De toepassing is anders: sportief ben je nu als je de laatste match op televisie hebt gevolgd en niet als je alle oehndende gaat joggen om 7u. Dan ben je gewoontek!

Judisch gezien merken we een laisser faire, laisser passer-principe. Diegenen die zich met sport bezighielden bepaalden zelf hun spelregels, gedragscodes en hun onderlinge verhoudingen. "Rechten" had de sportbeoefenaar quasi niet. De atleet werd (te vaak) een robot, zonder vrijheid. De mens werd gesacificeerd aan de prestatie, aan een eigendomsrecht, met als gevolg dat er een ontzettende kloof ontstond tussen beide werelden. Op dit moment is reeds veel goed gemaakt, we stellen zelfs vast dat we reeds iets te ver zijn gegaan in onze reglementering. Wordt overigens momenteel niet een beetje te veel aandacht besteed aan alleen maar de negatieve uitwassen van de sport? We kunnen niet ontkennen dat de sport vandaag de dag bijzonder negatieve kanten heeft. Maar anderzijds zijn daar miljoenen vrijwilligers die zich inzetten voor de vorming en de opleiding van de jonge sporter. Deze grote massa, sportieve idealisten, die zich reeds jaar en dag inzetten voor de uitbouw van het sportief gebeuren. Zij voelen zich bedrogen, voor schut gezet.

Sport is geëvolueerd tot een imposant maatschappelijk verschijnsel dat velen, in verschillende hoedanigheden, beroert, onze samenleving versport. Honderden miljoenen mensen over de hele wereld worden door het sportgebeuren gegrepen en voor velen onder hen vormt sport een vast gegeven in hun dagelijkse leven. Of dit nu onder de vorm van kijk- of doesport is, sport is de nummer één in vrijetijdsbesteding op het moment. Sport is verstrengeld met de diverse takken van onze maatschappij en rond de sportbeoefening heeft zich een nieuwe wereld gevormd, een nieuwe wereld van het zichzelf overtreffen. met eigen organisaties, eigen wetten, eigen

behoeften, maar met ook typische eigen conflicten. De sport zit nu zo zeer gevangen in de organisatievormen, de prestatiebeginselen, de machtsverhoudingen en de kruideniersmentaliteit van de welvaartsstaat, dat het sportiefhos op menig punt geweld wordt aangedaan. Hoe werkelijk is de sportwereld nog eigenlijk, als alles moet kunnen en alles wat kan, te koop is. Wat is het dan nog echt? Wat is dan nog puur? Verliest het, wanneer het puur zou zijn, voor sommigen, een deel van zijn aantrekkingskracht?

Sport is voor velen, meer en meer ook voor zeer jeugdigen, in werk veranderd. Sport werd een job, de spelende mens, homo ludens, veranderde in de homo economicus. Ver van de Olympische gedachte en idealen is voor sommigen sport arbeid geworden. Het is niet langer een inkomensbestedende, maar een inkomensverwervende bezigheid. De beroepssporter wordt een nomade op zoek naar een job op de wereldmarkt van de topsport, op zoek naar gesponsord geluk. Deze dwangmatige overgang van vereniging naar bedrijf heeft voor een verwartende gespletenheid gezorgd. Het gaat niet langer meer om de sport én haar gedachte, maar om geld, veel geld. Sport is een economisch proces geworden dat niet alleen juridisch, maar op alle vlakken moet geregeld worden met duidelijke en concrete afspraken. Men moet zich overtreffen binnen dit strikt afgebakende kader van expliciete spelregels en al dan niet impliciete gedragscodes. Uiteindelijk ligt de hele idee verval in de dualiteit tussen het streven naar prestaties en het naleven van de vastgelegde voorschriften. Dat wordt moeilijk indien we befaamde sportdokters horen verklaren dat "de werkgrens wordt bepaald door de producten die kunnen worden opgespoord...". Is hier nog sprake van enige medische deontologie? Laat staan ethiek? Inderdaad, in de Beroepssport liggen ongetwijfeld meer ethische problemen dan in de vrijetijdsport. De antwoorden op deze problemen blijven echter achterwege, ze zijn maar zeer schaars. Een topsporter moet immers kunnen sneuvelen of afmaken! Sportief dat is hard voor anderen. Spijbig genoeg!

Op basis van een tekst van J. Maeschalk
Dirk De Smedt
Student economie.

Kant over de onenigheid tussen moraal en politiek

Objectief bekeken zou moraal een praktische wetenschap zijn, als som van wetten die onconditionele gehoorzaamheid eisen in overeenstemming met hoe we ons zouden moeten gedragen. Hier zou het inconsistent zijn te redeneren dat we ons niet zo kunnen gedragen. Aldus kan er geen dispuut zijn tussen politiek als de praktische wetenschap van het goede en moraal, die ook een wetenschap van het goede is, maar dan een theoretische. Dat wil zeggen dat theorie niet in conflict kan komen met de praktijk want zeggen dat er wel een conflict is, is ontkennen dat er een wetenschap van de moraal zou bestaan. Wanneer we bijvoorbeeld zeggen: "Eerlijkheid is de beste politiek", geven we uiting aan een theorie die, spijtig genoeg, wel dikwijls in de praktijk tegengesproken wordt, maar de maxime "Eerlijkheid is beter dan eender welke politiek" is hoog verheven boven elke mogelijke tegenwerping en voor Kant de noodzakelijke conditie voor alle politiek.

Om het in Kants woorden te zeggen: "Rede is niet voldoende verlicht om de voorbeschikte zaken, die het ons mogelijk zouden maken met zekerheid de goede en slechte resultaten van menselijk handelen, zoals ze voortvloeien uit de mechanische wetten der natuur, te voorspellen, te overzien en te onderzoeken: we kunnen enkel hopen dat de zaken zullen uitdraaien zoals wij ze zouden wensen. Wat we echter moeten doen, teneinde op het pad van de plicht te blijven, gestuurd door de regels der wijsheid, maakt de rede ons perfect en ze doet dit met het voornemen haar ultieme doelen te verwezenlijken." (Zum Ewigen Friede, Appendix I)

Waar het voor Kant op neerkomt is dat enkel een praktische wetenschap, gebaseerd op de empirische principes der menselijke natuur, die het niet beneden zich acht zijn maximes aan een observatie van het feitelijke leven te baseren, kan hopen een zekere fundering te vinden waarop een systeem van nationale politiek kan gebouwd worden. Als er echter nog vrijheid noch een morele wet op gefundeerd is en elke reële of mogelijke gebeurtenis slechts plaatsvindt in de mechanische loop van de natuur, dan is politiek, als de kunst die deze fysieke noodzakelijkheid gebruikt voor het bestuur der mensen, het geheel van de praktische wijsheid en de idee van het goede slechts een leeg concept. Als we, anderzijds, deze idee van het goede als noodzakelijk verbonden zien met politiek en zelfs dit idee kunnen opheffen tot de positie van een limiterende conditie in die wetenschap, dan moet de mogelijkheid om hen te verzoenen toegegeven worden.

Op die wijze kan Kant zich een moreel politiek voorstellen, het is te zeggen iemand die de principes van staatsmanschap als niet conflicterend met de moraal verstaat. Een politiek moralist die voor zichzelf een ethisch systeem, dat het belang van de staatsman dient, ontwikkelt, kan Kant zich volgens zijn filosofie niet indenken. De dagelijkse realiteit leert ons echter het verschil tussen de filosofie en de praktijk.

Van Dyck Marcia
Elic moraalwetenschappen

GAL SPUWT

Al meer dan dertig jaar tekent GAL zijn commentaar bij de gebeurtenissen in binnen- en buitenland. Kwaliteit en vasthoudenheid zijn zijn handelsmerk.

Zijn tekeningen bezorgen ons een schat aan tijdsbeelden, een visueel geheugen dat nu al drie decennia omspant. Met iedere tekening houdt GAL ons ook een spiegel voor. Want op een of ander manier zijn we er allemaal verantwoordelijk voor: De mensenrechten, de wapenwedloop. GAL creëert beelden om ons te laten zien waar het om draait, boodschap en kunstwerk zijn daarbij één.

GAL heeft zijn werkterrein met de jaren alsmaar uitgebreid: logo's, affiches, boekomslagen, etiketten, T-shirts. Het illustreert niet alleen de artistieke veelzijdigheid van de kunstenaar maar ook en vooral zijn niet aflatend maatschappelijk engagement. Soms is zijn betrokkenheid bij het onderwerp zo groot dat ze verontwaardiging wordt en tot boodschap wordt verpakt. Dat maakt zijn werk zo uniek en het onderscheidt hem van zijn collega's cartoonisten.

Uit dit omvangrijk oeuvre selecteerde GAL meer dan 200 werken rond vijf thema's: Internationale solidariteit, armoede en sociale uitbuiting, milieu, verdraagzaamheid en Europa. Het geheel werd samengebracht onder de noemer 'GAL Spuwt' en is te zien dankzij Studiekring Vrij Onderzoek/Dienst Kultur VUB en Uitstraling Permanente Vorming VUB.

Van 1 tot 12 februari 1998 - Onder de Aula - van 12 tot 17u.

Programma Lezingenreeks

**Laatste Middaglezing
in aula Qb van 12u15 tot 14u**

Woensdag 3 december 1997
Prof Dr. M. Elchardus:
Ethiek en sociologie

Nabeschouwing en afsluiting lezingenreeks door Prof. Dr.
E. Witte Rector VUB

Dichtbundel Dichters, Poets, Poètes IV

Inzendingen worden geaccepteerd tot en met de laatste week voor het Kerstverlof.

Indienen inde daarvoor bestemde brievenbussen of in de bus van Studiekring Vrij Onderzoek, gebouw Y' (naast het KK)

STUDIEKRING VRIJ ONDERZOEK

VUB-gebouw Y'
Pleinlaan 2 - 1050 Brussel
Tel.: 02/629.23.28
E-mail: stkv@vub.ac.be
website:

<http://www.dirfnt2.vub.ac.be/kringen/vv>

Permanenties:

di 12-16 uur

do 14-17 uur

Lidmaatschap:

Effectieve leden (studenten)
50,-

Steunende leden type I (pas afgestudeerden en werkzoekenden)
100,-

Steunende leden Type II
minstens 250,-

Betalen kan via buroleden of door een overschrijving op reknr. 001-0285318-20 met vermelding "lidgeld 1997-1998"

Wij danken u

EEN ONDESKUNDIGE LEZING VAN DE 11 THESISSEN OVER FEUERBACH

Een nieuw perspectief voor het marxisme en het socialisme?
of
Het Eerste Nomadistisch Manifest

De Tweede en Derde Stelling Over Feuerbach

2. DE VRAAG OF AAN HET MENSELIJKE DENKEN VOORWERPELIJKE WAARHEID TOEKOMT. IS GEEN VRAAG VAN DE THEORIE, MAAR EEN PRAKTISCHE VRAAG. IN DE PRAXIS MOET DE MENS DE WAARHEID. I.E. WERKELIJKHEID EN MACHT. HET AARDSE KARAKTER VAN ZIJN DENKEN BEWIJZEN. DE STRIJD OVER DE WERKELIJKHEID OF DE ONWERKELIJKHEID VAN HET DENKEN. - DAT VAN DE PRAXIS LOSGEMAAKT IS - IS EEN ZUIVER SCHOLASTIEKE VRAAG.

In de eerste zin hebben we 'gegenständlich' in 'gegenständliche Wahrheit' opnieuw als 'voorwerpe' en niet als 'objectief' vertaald. In de 1ste stelling wordt immers nadrukkelijk beweerde dat het voorwerp (het object) subjectief benaderd moet worden. Opvallend is dat Marx het heeft over 'gegenständliche Wahrheit' en niet over 'die Wahrheit der Gegenstände', de Waarheid der Dingen of Voorwerpen. Het gaat dus blijkbaar niet om de waarheid van de voorwerpen los en onafhankelijk van ons menselijk bestaan en waarnemen maar om de waarheid m.b.t. (het wezen van) de dingen. Het object is immers als (zintuiglijk-menselijke) handeling omschreven in de 1ste Stelling. Deze Waarheid is in elk geval geen zaak van de theorie, van de contemplatieve bespiegeling. Contemplatie is evenwel geen zintuiglijke handeling, het is geen activiteit van de ogen, de oren of de neus of de tastorganen. 'The proof of the pudding is in the eating' of Mao's uitspraak 'Om de appel te kennen moet men hem opeten' (i.p.v. er naar te kijken en naar te staren)-zijn dus geen vanzelfsprekende marxistische zinnen. Kijken, horen, ruiken en voelen zijn immers zintuiglijke handelingen die (als integraal verbonden met het 'bewegend' en 'bewerkend' handelen) de werkelijkheid juist voortbrengen. Dat de Waarheid een praktische kwestie is dus weinig meer dan een directe afleiding uit de 1ste Stelling.

Ik heb in de 2de zin geargumentd 'muß' door 'zal' i.p.v. 'moet' te vertalen. Overduidelijk is dat er geen 'soll' staat. De waarheid bewijzen in de praxis is dus in ieder geval geen *morele opdracht* voor de mens! Marx schrijft dat de waarheid hoe dan ook uit de praxis moet/zal voortvloeien en uit niets anders. Verwijzen we ook naar de eenheid van theorie en praxis, dat 'marxistisch cliché' waar hooguit 5 linke Vlamingen (althans van deze die ik ken) kunnen aangeven wat ze ermee bedoelen, zoals we die in de bespreking van de 1ste Stelling van haar mysterisch karakter hebben bevrijd (het Voorwerp moet niet alleen theoretisch maar tegelijk theoretisch én praktisch worden gevat). Logisch dus ook dat de vraag naar de werkelijkheid van het denken dat hoe dan ook met abstracties van concrete voorwerpen werkt, een scholastieke affaire is, zoets als het zich onledig houden met de vraag en het onderzoek naar het geslacht der engelen.

'Praktisch' riskeert wel met 'pragmatisch' verward te worden. In de betekenis van het filosofisch pragmatisme is dit geen ramp, maar in de populaire betekenis van 'opportunistisch' is het dit wel. Richard Rorty wordt doorgaans op die manier gevloerd.

Kortom, behalve het a-morele karakter van het produceren van Waarheid levert Stelling 2 weinig nieuws op. Nergens in de Stellingen, zo weet ik reeds zonder dat ik het moet natrekken, komt een vorm van het werkwoord Sollen (meer moeten) voor.

Waar ik geen raad mee weet, is het opduiken van het begrip 'macht' in de 2de zin.

3. DE MATERIALISTISCHE LEER VAN DE VERANDERING DER OMSTANDIGHEDEN EN VAN DE OPVOEDING VERGEET DAT DE OMSTANDIGHEDEN DOOR DE MENSEN VERANDERD WORDEN EN DAT DE OPVOEDER ZELF VOORTGEBRACHT MOET WORDEN. ZIJ MOET DAAROM DE MAATSCHAPPIJ IN TWEE DELEN - WAARVAN DE ÉNE BOVEN DE ANDERE VERHEVEN IS - SPLITSEN. HET SAMENVALLLEN VAN DE VERANDERING DER OMSTANDIGHEDEN EN VAN HET MENSELIJK HANDELEN OF ZELFVERANDERING KAN SLECHTS ALS REVOLUTIONAIRE PRAXIS GEVAT EN RATIONEEL BEGREPEN WORDEN.

(Bij de vertaling heb ik getwijfeld of diende gelezen te worden dat 'de omstandigheden door de mens zelf veranderd worden' dan wel 'veranderd moeten worden', met een overduidelijke voorkeur voor het eerste alternatief. Nageslagen vertalingen in het Frans en Engels vermelden zoals de SUN-uitgave alle ontegensprekelijk 'veranderd worden'. Ik denk dat mijn gebrek aan de kennis van zekere finesses van het Duits mij hier parten hebben gespeeld.)

In de eerste zin gebruikt Marx een andere term voor veranderingen die betrekking hebben op de 'omstandigheden' dan voor deze die betrekking hebben op de 'opvoeder'. De 'omstandigheden' worden *veranderd*, de opvoeder wordt 'verwerkt, voortgebracht'. Veranderen kan dus meer dan vermoedelijk niet uitsluitend in de verengde niet-dialectische betekenis van *productief bezig zijn* begrepen worden. In de jaren 1840 was het gemeengoed onder de jong-Hegelianen en linkse creatie en vernietiging als een dialectisch geheel op te vatten. Daarbij is duidelijk dat de filosofische betekenis van 'vernietiging' niet betekent 'kapot maken', zoals Bakoenin misschien lijkt of blijkt gedaan te hebben, maar 'doen ophouden te bestaan' en aan vernietiging diende in wezen geen bloedvergieten of ander fysiek geweld te pas te komen. Nog in de Gundrisse schrijft Marx nadrukkelijk 'Alle arbeid is consumptie; alle consumptie is arbeid'. Zowel de sociaal-democratie (bv. Hendrik de Man) als het marxisme-leninisme kennen alleen het productief bezig zijn ('arbeid').

Veranderen in marxiaanse zin impliceert evenwel ongetwijfeld (of kan dat zeker impliceren) ook het *genot der dingen*, consumptie dus om dat in links Vlaanderen zo vieze woord te gebruiken. In marxiaanse zin was consumptie geen middel tot productie maar is net zoals arbeid middel én doel tegelijk. Ge-niet-en heeft overigens dezelfde etymologische stam als ver-niet-igen.

Dat betekent dat elke verbinding tussen marxisme en ecologie niet vanzelfsprekend is zoals in heel wat linkse kringen, bijna alle eigenlijk, ongeargumenteerd, als imitatie van een modetrend, wordt voorgedaan. Elke platvloerse connectie tussen marxisme en ecologie is hoe dan ook onmogelijk en contrarevolutionair. Dat betekent niet dat een marxist geen ecologische bekommernissen heeft en dat ik liefst alle bossen zag verdwijnen zoals men me huichelachtig en uiterst debiel soms in de schoenen schuift. Ik heb nooit meer beweerd en bedoeld dat geen enkel socialisme kan gebaseerd zijn op een filosofie van een *natuurlijk evenwicht of op de onveranderlijke eigenheid der dingen*. Ziet het stalinisme het individu als waardeloos en slechts vervangbaar onderdeel van een geheel, dan beschouwt het modale filosofisch ecologie de ganse menselijke soort als vervangbaar. Met een dergelijk anti-humanisme kan het socialisme misschien deals afsluiten, maar geen vriendschap noch verwantschap ontwikkelen. Mijn anti-ecologie heeft dus niets te maken met mijn houding tegenover het kappen van de Braziliaanse regenwouden of mijn standpunt tegenover kernenergie, maar met mijn houding tegenover domheid en schijnheiligheid in het algemeen.

De omschrijving van de tweedeling in de 2de zin lijkt te impliceren dat de samenleving sociaal-psychologisch en sociologisch in twee kampen kan verdeeld worden, heren en slaven, kapitalisten en arbeiders. Maar de tweedeling kan maatschappelijke krachten betreffen en dat hoeft geen sociaal-psychologische entiteiten te impliceren. Hier wordt vooruitgelopen op het marxistisch sleutelwoord 'klassenstrijd' dat doorgaans in militaire termen als 'klasse-oorlog' werd opgevat.

De laatste zin geeft aan dat het menselijk handelen ingebed zit in een progressief historisch proces, kortom dat de mens zich in een geschiedenis maakt. Zij impliceert geen historische noodzakelijkheid van de lijn van deze geschiedenis (kortom, de historische noodzakelijkheid van de overgang van het kapitalisme naar het socialisme), maar wel de noodzakelijkheid van het feit dat de mens door zijn wezenlijke eigenheid niets anders kan dan zich een progressieve geschiedenis te maken. Dit betekent ook niet dat ELK concreet handelen van een concreet singulier individu historisch-progressief zou zijn. Het gaat hier om een antropologisch inzicht, niet om een individueel-psychologisch.

Ethiek en politiek in de volgende eeuw. En zeker niet eerder.

"Ik ben zeer tevreden over dit gesprek. Omwille van de beschaafde toon waarop het doorging. En zeker ook omdat de aanwezige politici niet de demagogische toer zijn opgegaan, en eerlijk voor hun eigen mening uitkwamen". Aldus Tony Van Loon, een journalist gespecialiseerd in bio-ethiek (advocaat en professor in de morele begeleiding, ex-voorzitter VO 78-79), die op woensdag 5 november het avonddebat over Politiek en ethiek modereerde. Alleszins een uitermate lovende commentaar voor een debat dat vrij oppervlakkig bleef, en dat zich gezien de achtergrond van de moderator en de VU-er Vankrunkelsven (een geneesheer) iets teveel toespitste op het - voor het debat weinig essentiële - thema van de ethiek in de geneeskunde (en de rol van politiek daaromtrent).

Aanwezige politici waren genoemde Patrick Vankrunkelsven, ondervoorzitter van de VU, Hugo Vandenberghe, fractievoorzitter in de senaat voor de CVP, tevens professor aan de rechtsfaculteit in Leuven, Karel De Gucht, die voor de VLD in Vlaamse Raad zetelt en tenslotte de SP-voorzitter Louis Tobback. Hen werd gevraagd welke plaats zij de politiek en de democratie in de volgende eeuw zien innemen. Allen stemden in met de analyse dat de democratie momenteel in een crisis verzeild is geraakt. Tobback ging om dit aan te tonen zelfs terug naar de Romeinse tijd om te besluiten dat de kern van het probleem lag in het feit dat "verantwoordelijkheid en plicht lelijke woorden zijn geworden". Hoe dan ook, men was het erover eens dat er op zoek moest worden gegaan naar een nieuwe gemeenschappelijke

basis van waaruit de normering in deze maatschappij moet gebeuren. Logische volgende vraag was dan ook hoe onze democratie beter kan functioneren. Vankrunkelsven had het over een sterkere profilering van de partijen, kwestie van meer duidelijkheid te scheppen voor de burger. Dan had hij het over het verschil tussen oppositiepartijen en regeringspartijen, maar welke richting hij feitelijk uitwilde, bleef vaag. Nog veel vager, was Louis Tobback die een aantal losse oneliners ("ik noem het eerder doordenkers", repliceerde de Leuvense burgemeester op De Gucht) aan elkaar reeg om uiteindelijk het publiek met meer vraagtekens achter te laten. Tegenwoordig wordt besluitvorming (onder meer betreffende ethische kwesties) onmiddellijk door de techniek achterhaald, zo luidde het. Hierbij

verwees hij bijvoorbeeld naar de wet op de privacy die in zijn ogen volledig uitgehold is door al de nieuwe vormen van telecom-municatienetwerken die niet controleerbaar zouden zijn. Welke oplossing hij ziet voor deze problemen, bleef echter onbeantwoord. Het was trouwens in die oneliners dat hij begonnen was met de voorstellen van VLD-er De Gucht van tafel te vegen. Deze laatste had enkele voorstellen gedaan om de vorm van de politiek dichter bij de bevolking te brengen (referenda, rechtstreekse verkiezing van de burgemeester, etc.), men moet in zijn ogen de burger dus meer rechtstreeks betrekken bij de besluitvorming om de huidige democratie de nieuwe, nodige adrenaline te geven. Al bij al bleken de meest waardevolle bijdragen tot

het debat van De Gucht te komen, hoewel, zoals gezegd, SP en ook CVP zijn voorstellen om referenda te organiseren moeilijk haalbaar achten. Hugo Vandenberghe ging verder nog in op de nadelen van een polariserend systeem zoals het Britse, maar ook van hem kreeg het publiek geen eenduidige antwoorden te horen.

Ter afronding kon het publiek nog enkele vragen stellen, wat onder meer een ietwat lange uitwijding over euthanasie en de deontologie in de geneeskunde opleverde. Verder werd nog kort even de mogelijkheid van een paars kabinet besproken en Witte Mars-gewijs ("Zou u de doodstraf niet opnieuw overwegen voor kindermoordenaars?") kabellede deze debatavond naar een lauw einde.

Dietmar Bosmans.

(Vervolg van p. 8)

rustiger dat je je gang kan gaan. Dat is een van de weinige dingen die de geschiedenis ons soms leert. Alle nieuwigheden gebeuren aan de grens van het Chinese rijk, het centrum lag vast. Maar de kans zit er natuurlijk wel in dat een bepaalde richting dan zo dominant wordt en dat de geest van de VUB kan verdwijnen als je die in andere contexten zet. De geschiedenis leert ons eigenlijk zeer weinig over de toekomst. Geschiedenis is geheugen. Als ik de toekomst voorspel op basis van mijn geheugen, ben ik ongeveer zeker dat ik mij zal vergissen.

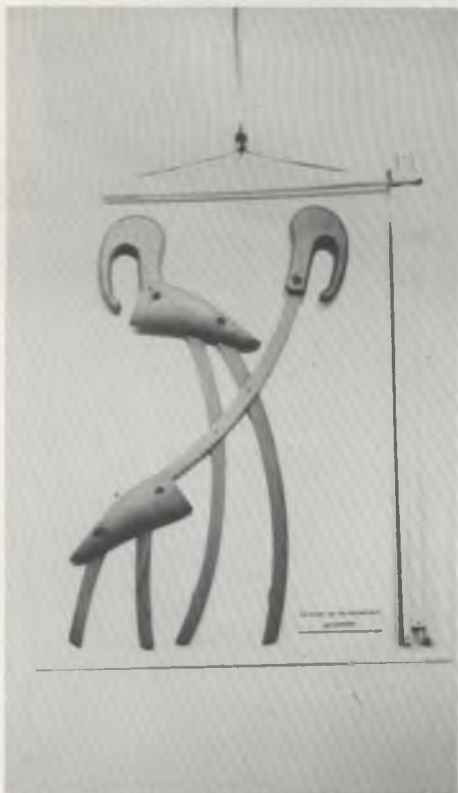
De Moelial: U bent nu enkele maanden op emeritaat. Had u eigenlijk graag nog een tijdje uw volledige wetenschappelijke activiteiten verdergezet?

Domien Roggen: Ze zijn nu beter dan vroeger. In die zin dat ik nu nog wat les geef. Ik blijf nog in contact, ga nog naar de bibliotheek. Ik kan nu - wat voor mij een ongekende rijkdom is - ongestoord denken aan de zeer academische en nietsbetekenende problemen, als mijn geheugen nog een beetje meewilt: je moet een *oldtimer* worden zonder een *alzheimer* te worden. Er zijn nog altijd zeer abstracte problemen die mij bezig houden en waar ik graag nog iets zou willen aan doen. Nu zal ik dat kunnen, hoop ik. Ik zal dat kunnen doen zonder de wroeging te hebben van 'zou je je niet beter bezig houden met zaken die geld opbrengen voor de universiteit?'

Ik heb een keer geprobeerd iets interdisciplinair in de richting bio-informatica op te richten. Dat is hier mislukt. Niet door de richting informatica, maar wel door de biologen die vonden dat ze geen tijd hadden voor die dingen. De biologie is al zo uitgebreid genoeg. Probeer je een onderzoekproject te starten en dan zijn het je eigen collega's biologen van de VUB die zeggen: 'maar nee, daar gaan wij ons biologisch geld niet aan besteden'. Dat doet u dan wel met genoeg uitzien naar het pensioen.

De Moelial: De laatste jaren zien wij een hele generatie mensen die mee de universiteit uit de grond hebben gestampt van de VUB verdwijnen. Hoe voelt dat nu - voor jullie - om jullie geesteskind dat toch nog maar een 20er is - wat voor universiteiten toch nog jong is - zo moederloos en vaderloos achter te laten?

Domien Roggen: We laten genoeg kinderen achter. Ik vind dat wanneer je op pensioen gaat, je ook op pensioen gaat. Je geeft nog wat les, je houdt je nog een beetje bezig maar het is de taak van je opvolgers om er iets van te maken in

omstandigheden die wij toch niet meer begrijpen. Mijn ervaringen dienen tot niets. Ik ben in 1954 in eerste kan op de universiteit gekomen. Het verschil tussen toen en nu is zodanig groot dat alleen het woord is gebleven. Dan zie je dat aan de ene kant met genoeg en aan de andere kant met afgrijzen. Ik word ook oud. Men kent wel de zeggwijze over 'die goeie oude tijd'. Maar die was niet zo goed. Ik begrijp niet goed hoe ik nu nog zou kunnen functioneren in de nieuwe structuren, dus laat ik met zeer veel plezier de ruimte aan mijn opvolgers, voor zover die er zijn. We worden niet echt opgevolgd. Moet je

nu opgevolgd worden in uw vakgebied, in uw leerstoel? Opgevolgd worden door een klein Roggetje: dat is het ergste dat ik mij kan voorstellen. Er moet iets anders komen. Mijn 'administratieve' opvolger is een ontwikkelingsbioloog. Ik vind dat prachtig. De komende 20 jaar gaat daar veel gebeuren. Dat was een domein waar we eigenlijk nog niet veel van wisten. De moleculaire bioloog zegt 'dat gen maakt dat eiwit' en daarna zegt men of het oorletletje, al dan niet vergroeiend, een erfelijk kenmerk is. Maar hoe men van een molecule naar een oorletletje gaat, weet niemand.

De Moelial: U heeft het geluk dat er voor u een opvolger is.

Domien Roggen: Collega Polk en mezelf, wij worden samen opgevolgd. Wat Polk betreft is het wat eigenaardig dat je al wordt opgevolgd voordat je weg bent. Wij hebben onze taak gehad, we hebben er iets aan gedaan. Nu komen er andere taken en andere mensen en die gaan voor andere studenten in andere situaties andere dingen doen. Als dat niet zo zou zijn dan is het een *status quo*. Of zoals ze zeggen: je moet het quo niet verdedigen, lang nadat het zijn status kwijt is.

De Moelial: Veel dank voor dit interview. (Haroun)

een maaltijdkaart

a.u.b.?

Vanaf dit academiejaar hebben meer studenten recht op een maaltijdkaart. Ook als je geen beursstudent bent, kan je recht hebben op een maaltijdkaart. Indien het netto belastbaar inkomen van je ouders ten hoogste 200.000 BEF boven de maximumgrens voor een studiebeurs ligt, kan je nog steeds een maaltijdkaart krijgen! Spring eens binnen op de sociale dienst!

De maaltijdkaart

Met een maaltijdkaart betaal je 65 BEF i.p.v. 105 BEF voor een maaltijd in het V.U.B. Studentenrestaurant. Je kan een maaltijdkaart gratis komen afhalen op de sociale dienst. Breng wel het volgende mee:

- een pasfoto
- kopie van het aanslagbiljet aanslagjaar 1996/inkomen '95 van het inkomen van je ouders

Tot binnenkort

lezersbrieven

Rector, geef ons honderd dagen

Bijna dezelfde woorden kwamen uit de mond van Jean-Luc Dehaene op het Koninklijk Paleis nadat het staatshoofd hem op 22 januari 1988 gevraagd had informateur te worden in een totaal verziekte politieke toestand. Hugo De Ridder schreef over deze gebeurtenis een boek met als titel "Sire, geef me honderd dagen.", waarin hij een overzicht geeft van de problemen en de oplossingen die gedurende deze periode het daglicht zagen. We kunnen stellen dat zelden een crisis zo beheerst is geweest door enkele persoonlijkheden. De zelfde persoonlijkheden loste hem ook op. Of hier nog sprake was van enige politiek ethisch gedrag of politieke deontologie, laat ik hier in het midden, het boek van Hugo De Ridder kan hier waarschijnlijk een beter antwoord op bieden dan dit artikel. Toch is het belangrijk deze denk oefening te maken.

Politieke deontologie? Politiek ethische verantwoordelijkheid? Begrippen die we slechts zelden op ons pad terug vinden in de verziekte politieke wereld van vandaag. Toch zagen we vorige week een klein lichtpuntje in het politieke gehakketak. Een lid van onze eigenste Raad Van Bestuur, Staatssecretaris Vic Ancliaux, plaatste zijn principes voor zijn politieke positie en nam ontlag uit de Brusselse Regering. Met deze beslissing geeft hij niet alleen en belangrijk politiek signaal, het getuigd tevens ook van een

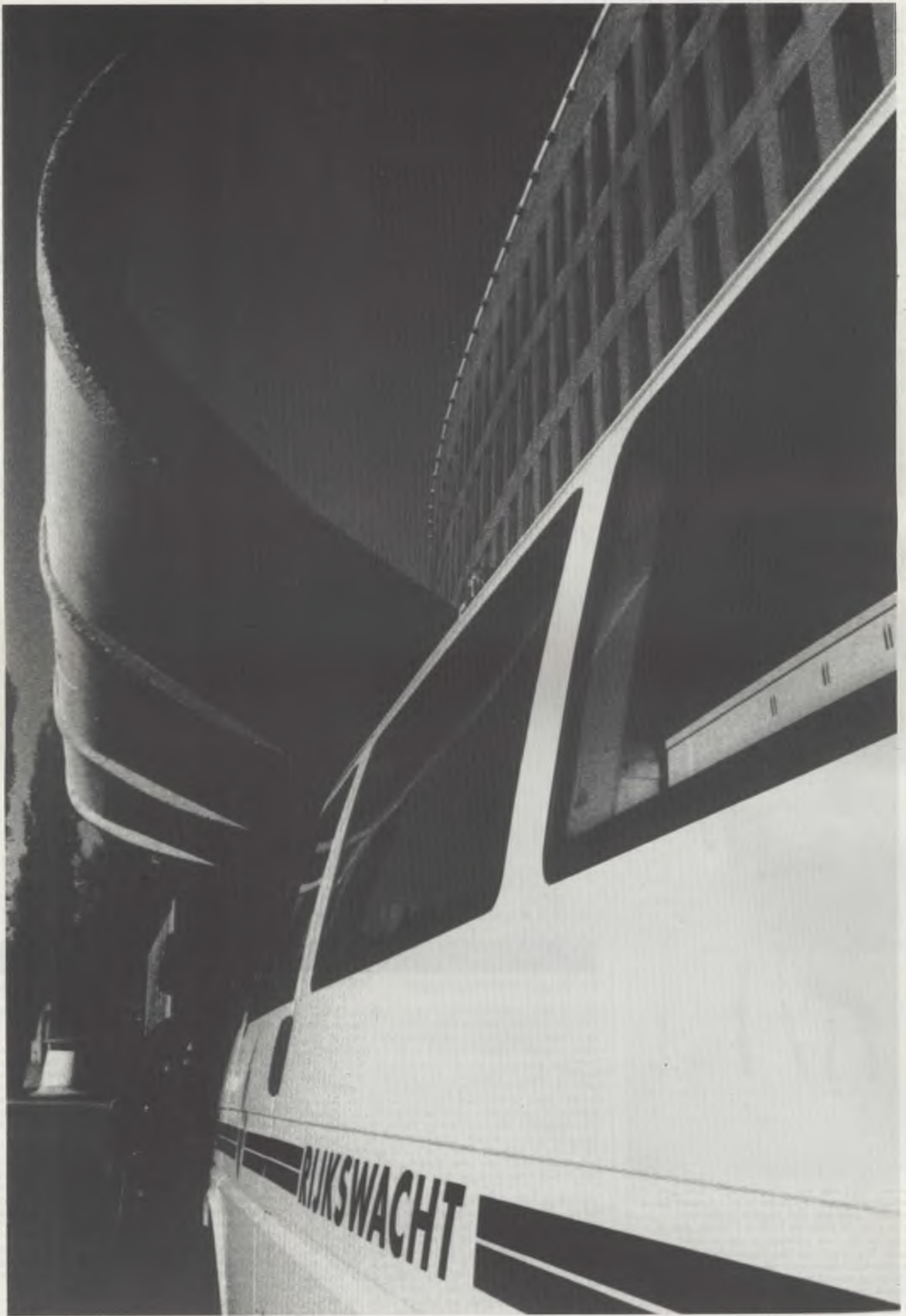
gedrag dat een lid van de universiteit van het Vrij Onderzoek waardig is.

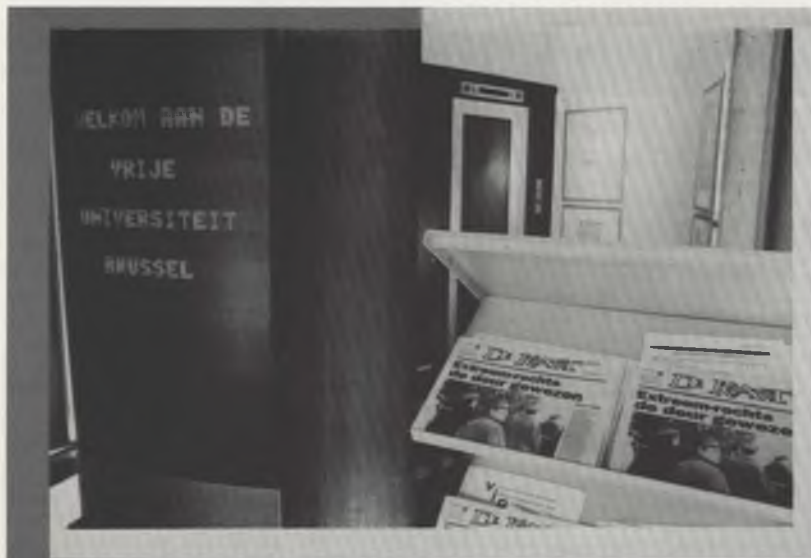
Maar! Hij was niet alleen. Ook onze eigenste V.U.B. politieke tenoren lieten er geen gras over groeien.

Nadat er 'enige' problemen waren ontstaan rond de georganiseerde verkiezingen van de Raad Van Bestuur en de Sociale Raad besliste de kandidaat studentenvetegenwoordigers, en blok, het niet langer te pikken. De kandidaten van 'De Lijst' en 'De Studenten' dienden samen klacht in tegen het verloop van wat zij noemen 'ge(des)organiseerde verkiezingen, die een klucht zijn en getuigen van weinig respect voor de studenten en de studentenvetegenwoordiging.' Sommigen onder hen, zoniet allemaal, gingen zelfs zo ver hun mandaat NIET te willen opnemen indien ze toch verkozen waren in deze verkiezingen. Er moeten, zo pleiten zij, nieuwe en ditmaal correcte verkiezingen komen. Het is de enige wijze waarop de democratische inspraak van studenten in het beleid van deze universiteit kan gewaarborgd blijven.

Ethisch politiek gedrag? Politieke deontologie? Blijkbaar begrippen waar de huidige kandidaat studentenvetegenwoordigers PAP van hebben gegeten!

Dirk De Smedt
Student economie.

Foto's: Michael De Launay

(Vervolg van p. 1)

Ten derde zeg ik "chapeau" tegen jullie tactiek om toch enigszins de indruk te geven dat jullie "onafhankelijk" zijn. Het zou toch deontologisch onaanvaardbaar zijn dat personen die bij de volgende verkiezingen opkomen tegen personen die op "De Lijst" staan, tegenstrevers dus, van leer trekken in jullie blad. Ik durf bijna niet te suggereren dat de secretaris van De Moeial dezelfde Marjan Temmerman is en dat de penningmeester dezelfde Mischa Van Herck is die opkomen tegen de kandidaten van "De Lijst"... Indien dit zo zou zijn, dan hebben we direct een verklaring waarom de artikels rond de SoR en de toespraak van mijzelf op de academische opening niet ondertekend zijn met de werkelijke naam van de auteurs. Maar eigenlijk geloof ik niet in deze complot-thesis. Voorlopig toch niet...

Maar laat ons het even hebben over het artikel zelf, wat in mijn ogen toch nog het belangrijkste is. Sta mij toe om dezelfde indeling te gebruiken als het oorspronkelijke artikel, kwestie van de lezer het een beetje eenvoudiger te maken.

Wat vooraf ging

Er bestaat géén trend om het studentenleven duurder te maken, er bestaat enkel een economisch gegeven dat het leven in het algemeen duurder wordt. Men kan daar voor of tegen zijn, men kan daar iets proberen aan te veranderen, maar intussen moet men dat aanvaarden. Het is juist de taak van de Sociale Raad om er voor te zorgen dat de studenten zoveel mogelijk gespaard blijven van de gevolgen. En daarom moeten er keuzes gemaakt worden, maar daarover zal ik verder in dit artikel uitwijden.

Wat betreft het inschrijvingsgeld: De informatie die jullie aan de lezer geven is op zijn minst selectief te noemen. De kern van de filosofie achter de verhoging van het inschrijvingsgeld is solidariteit: rijkere (ouders van) studenten betalen méér dan armere (ouders van) studenten. Zo vergeten jullie te vermelden dat voor het academiejaar 1997-98:

- alle beursgerechtigden en de zogenaamde gelijkgestelden (bijna-beursstudenten) géén verhoging ondergaan;
 - dat er voor de Belgische studenten voor 700.000,-fr en voor buitenlandse studenten voor bijna 600.000,-fr extra maaltijdkaarten zullen worden uitgedeeld;
 - dat er voor 1.600.000,-fr extra sociale toelagen, voor 1.375.000,-fr extra basistoelagen en voor 670.000,-fr extra studiebeursvervangingen zullen worden uitgegeven.
- Bovendien werd er door de studentenvertegenwoordigers verkregen dat de academische overheid ook een duit in het zakje zal doen, nl. een bijdrage in de kosten van het

openbaar vervoer van de studenten (en dit los van de stijging van de inschrijvingsgelden). Dit zou De Moeial moeten weten, want de vorige coördinator van jullie blad, de heer T.Serrien, heeft deze documenten van mij gekregen. Wat de prijsverhoging in het collectief restaurant in 1994 betreft, wil ik verwijzen naar de volgende paragrafen. Inzake de prijzen van het KK heeft de heer L.Reuter, Diensthoofd van de Dienst Cultuur, mij gemeld dat hij persoonlijk de correcte cijfers i.v.m. het KK heeft doorgegeven aan de redactie van De Moeial, zodat ik kan aannemen dat er ergens in dit blad een rechtzetting zal staan.

Bedenkingen bij de huidige situatie

Ik ga er niet van uit dat de schrijvers van dit artikel cijfers willen manipuleren. Maar indien men niet snapt hoe een begroting werkt, is het o.i. aangeraden om eerst uitleg te vragen. Allereerst willen we stellen dat de begroting van het Bedieningsrestaurant (Convivium) volledig gescheiden is van de begroting van de studentenrestaurants. De cijfers van het Convivium hebben dus géén enkele invloed op de cijfers van het restaurant. Het is inderdaad correct dat voor het restaurant - in casu de cafetaria - verantwoordelijk is voor het vroegere tekort van Sociale Sector Studenten. En daarom werden de prijzen van het cafetaria aangepast. Een klein woordje uitleg is hier op zijn plaats.

Het klopt inderdaad dat de prijzen van het collectief restaurant aangepast werden in 1994. Dit impliceert ook dat gedurende 3 jaar de prijzen niet meer gestegen zijn. Men hoeft géén gouverneur van de Nationale Bank van België zijn om te weten dat dit vanuit puur economisch standpunt zelfmoord is. Daarom hebben wij keuzes moeten maken en die zijn de volgende. Het collectief restaurant (de togen beneden) zijn essentieel sociaal, d.w.z. dat de prijzen zo laag mogelijk moeten gehouden worden. Jammer genoeg denkt het marktmechanisme van de samenleving waar wij in leven anders over, want de grondstoffen en de lonen van het personeel stijgen voortdurend. Je kunt dan kiezen dat de prijzen moeten aangepast worden. Wij doen dit bewust niet: elke student kan voor 105,-fr een volledige maaltijd nuttigen in de restaurants, iemand met een maaltijdkaart zelfs voor 65,-fr. Wij beschouwen het cafetaria echter als aanvullend sociaal. In dat segment van het restaurant bleek de prijspolitiek niet meer vol te houden en dreigde het tekort zelfs een gevaar te worden voor de gehanteerde prijzen van de collectieve maaltijden. Wij hebben gekozen voor een stijging van de prijzen in het cafetaria. Waarom? Omdat wij menen dat het meer sociaal is om de prijzen van de maaltijden beneden zo laag

mogelijk te houden dan de prijzen van het cafetaria. Dat de prijsaanpassingen 5 of 10 frank bedragen is simpel uit te leggen: er zijn enkel bonnetjes van 5 of 20 frank te verkrijgen. Natuurlijk is dit niet ideaal, maar als goede SoR-wachters zullen jullie ongetwijfeld op de hoogte zijn van de plannen rond de informatisering van het restaurant...

Op de vraag wie bepaalt wat tot het basispakket sociale voorzieningen behoort of niet, is het antwoord ook zéér simpel: de Sociale Raad. Dat de resultaten van de profit sector zouden moeten dienen om de uitgaven van de non-profit sector te dekken is correct. Dat dit (voorlopig) niet lukt met het Convivium is ook correct. Maar alweer vergeten de auteurs de overeenkomst rond de catering, de Stoa,.... Wat het Kulturkaffee betreft: het goochelen met de cijfers doet David Copperfield watertanden. Het is nogal gratis om miljoenen te vernoemen terwijl men eigenlijk niet weet waarvoor het gaat. Ooit al eens gedacht aan een koppeling tussen de deelbegrotingen van Dienst Cultuur en het KK? Duidelijk niet...

Besluit

Eigenlijk weet ik niet waar te beginnen. Ik moet toegeven dat jullie discours aantrekkelijk is, maar dan enkel voor mensen die totaal géén voeling hebben met de Sociale Raad en/of studentenvertegenwoordiging. Jammer genoeg is het doel van De Moeial om juist die mensen te informeren. En ik heb er niets tegen dat er daarna een kritische noot volgt. Maar de allereerste opdracht is informeren, informeren en informeren. Daarvoor krijgt De Moeial geld. Niet alleen treden jullie de regel dat niemand persoonlijk mag geciteerd worden met de voeten - géén regel om gekonkeloos en geheimdoenerij te bedekken, maar juist om géén zinnen uit hun context te laten rukken door sensatiegeile "journalisten" -daarenboven zijn de auteurs van dit stuk

niet te beroerd om gewoon, héél ordinair, te liegen. Op éénvoudige vraag van de coördinator van jullie blad hebben jullie alle verslagen van de Sociale Raad van dit jaar gekregen. Alle informatie rond het inschrijvingsgeld is beschikbaar op mijn bureau. Vraag het aan één van de vroegere redactieleden: hij is ze komen raadplegen op mijn bureau. Als ik alles zo herlees: ik zou een enorme onnozelaar zijn indien ik nog zou geloven in de goede trouw van sommige redactieleden. En daarom...

J'accuse.

Het is normaal de gewoonte om alle zaken in gedekte termen te stellen. Kwestie van de mensen niet voor het hoofd te stoten, dat het politieke spel ten volle kan gespeeld worden, etc. Laat mij toch één keer het hart op de tong leggen: ik beschuldig de auteurs van dit artikel van het publiceren van misleidende informatie. Ik beschuldig sommige redactieleden van De Moeial

om dit blad te gebruiken voor eigen politieke doeleinden. Ik beschuldig de vertegenwoordiger van De Moeial van het niet aanwezig zijn op de vergaderingen van de Sociale Raad zodat dit blad op zijn minst op de hoogte zou zijn van het reilen en zeilen in de Sociale Raad. Ik beschuldig de redactie van De Moeial van partijdigheid en vooringenomenheid, een houding die indruist tegen de methode van het Vrij Onderzoek. Voilà, à bas la calotte en vive le Geus!

Zijne Koninklijke Hoogheid Raf Devos

PS: Els moet naar het Zangfeest komen!

PPS: Ik verbind mij ertoe om, indien de censoren van De Moeial dit toelaten, van elke vergadering van de Sociale Raad een verslag te maken voor De Moeial.

PPPS: Voor verdere informatie kan men altijd terecht bij de Voorzitter van de Sociale Raad, gebouw Y.

Naschrift

Alhoewel dit waarschijnlijk niet de bedoeling was, bevestigt dit inhoudsloos, argumentloos en gissend recht van antwoord volledig de kritiek die geuit werd in ons artikel. Hier volgen onze argumenten, die voor de duidelijkheid onder vijf punten gebundeld werden:

1. INFORMATIE

Verscheidene redactieleden hebben wel degelijk een aantal keer geprobeerd om de SoR-verslagen bij de SoR te bemachtigen en te kopiëren. Telkens werd ons verzoek afgewimpeld als argument dat, volgens artikel nr. X, eerst een schriftelijke aanvraag ingediend moest worden en dat de SoR die vervolgens ging bespreken, ... Resultaat: geen SoR-verslagen, de bureaucratie had weer eens een slag thuisgehaald!

Onze taak is, volgens Dhr. Devos, informeren. Boven een rauwe opsomming van feiten, dragen wij kritisch informeren hoog in het vaandel, hetgeen ons meer dan eens niet in dank wordt afgenomen.

2. PSEUDONIEMEN

Kaiser Sose en Serafijntje zijn geen pseudoniem van Micha of Marjan. Met deze uitlating maakt Dhr. Devos ons duidelijk dat hij kritische geluiden meteen als verdoken verkiezingspropaganda interpreteert. Nergens in het artikel wordt met een woord - impliciet noch expliciet - over "De Lijst" gerept, en indien de namen van Dhr. Devos en Aerden vernoemd worden dan kan dit ook niet anders vermits zij de verantwoordelijkheid dragen als voorzitter en ondervoorzitter van de SoR. Paranoïa of een slecht geweten? God mag het weten.

3. SOCIAAL versus ECONOMISCH BELEID

De kritiek van Dhr. Devos en Dhr. Reuter beperkt zich tot het, op één uitzondering na (een verkeerde datum), onterecht betwisten van enkele cijfers (die trouwens aan de kern van het artikel weinig of niets veranderen) en blijft dus steken op het boekhoudkundige niveau; dit bevestigt ironisch genoeg de point van ons artikel: het beleid van de SoR vloeit in essentie voort uit boekhoudkundige overwegingen (de Heilige Begroting, het Zalige Jaarverslag) waaraan achteraf een 'sociale' uitleg wordt gegeven, in plaats van vice versa. Dhr. Devos illustreert dit prachtig aan de hand van zijn mooie voorbeeld van de maaltijdkaarten, die de Sociale Sector plots met de gulle hand wenst uit te delen. Het toeval wil dat een intern onderzoek over de werking van het restaurant heeft uitgewezen dat het restaurant kampt met een gebrek aan klanten en dat van alle klanten de bezitters van een maaltijdkaart de trouwste bezoekers zijn. Dat gaarkeukens rendabel zijn en de gemiddelde prijs per geserveerde maaltijd daalt naarmate er meer consumenten over de vloer komen zal niemand betwisten. Wat moeten we nu over deze maatregel nu denken? Is dit inderdaad een groots gebaar van de SoR, zoals Dhr. Devos beweert, of is dit een handige ingreep om de vraag in de resto aan te zwengelen, en tegelijk een buitenkans om zich als 'sociaalvoelend' te profileren? Slechts de Allerhoogste weet alles.

4. ECONOMISCH versus SOCIAAL BELEID

Er wordt in de SoR geen politiek gevoerd, die als gevolg heeft dat het sociaal karakter langzaam erodeert, beweert Dhr. Devos, neen, het feit dat alles steeds duurder wordt is haast een natuurwet. En daar voegt hij zelf nog een economische wetmatigheid (van eigen fabrikaat?) aan toe: alle prijzen moeten om de drie jaar naar omhoog. Daarbij bevestigt Dhr. Devos, met een typevoorbeeld, de ronduit belachelijke verantwoordingen van prijsstijgingen met "Dat de prijsaanpassingen 5 of 10 frank bedragen is simpel uit te leggen: er zijn enkel bonnetjes van 5 of 20 frank te verkrijgen". Dhr. Devos die hier reeds vele jaren vertoef, heeft blijkaar last van geheugenverlies: De bonnetjes van 1 frank werden afgeschafte enige jaren terug. Waarom? God zal het weten!

5. LEUGENS

Dhr. Devos beschuldigt ons tenslotte van leugens. Hij suggereert dat wij doelbewust onze lezers trachten te misleiden. Bewijzen zijn in zo'n geval wel noodzakelijk! We zullen zeker niet ontkennen dat wij fouten kunnen maken: enkel God (en de paus) zijn onfeilbaar. Het enige wat wij gedaan hebben is een welbepaald beleid en de uitvoerders ervan op de korrel nemen. Indien dit zonder argumenten - of zoals een ex-ondervoorzitter van de Raad van Bestuur wel eens placht te zeggen: *tussen de soep en de palatten* - als het verkopen van leugens wordt bestempeld, dan is dit voor ons het bewijs dat er terecht kritiek werd geleverd op het huidige gevoerd beleid.

"J'accuse, ...", et cela nous amuse!!!

Amen.

De Redactie

Psychonauten van de Nieuwe Dag

Terwijl een geheime rectorale commissie - in navolging van de eerste Christenen - in de catacomben van deze universiteit een hoogmis rond drugs opvoert en terwijl een studiering vrij onderzoek hierover marathonsessies houdt onder de noemer 'vergaderen tot je high wordt', zochten wij een expert ter zake op.

Zijn boodschap luidt ongeveer als volgt: Ervaar je leven als een reis door je hersenen. Zoek zelf wat er waar en onwaar is. Ontdek je derde oog. Experimenteer met drugs doe je om je niet te laten leiden door 'een maatschappij zonder hartstocht, zonder verbeelding, zonder toekomst'. Je bepaalt zelf hoe je wil leven en daarom horen daar soms keuzes bij die soms moeilijk te verteren vallen voor sommige mensen. Om de psychonauten aan

deze vrije unie de kans te geven nieuwe ervaringen op te doen start De Moedal met deze reeks.

Geen gemoraliseer, geen uitleg, gewoon de feiten. Hier zijn ze dan, uw eerste voorsmaakje op het hardere werk:

Absint

Absint, voor de latinisten en biologen onder ons: 'artemisia absinthium'. Deze plant vind je terug op wegbermen, stortplaatsen en in kustgebieden. Je herkent hem aan de volgende uiterlijke kenmerken: Het is een rechtopstaande 120 cm hoge plant met diep ingesneden bladeren die eindigen in stompe bladspijlen met grijsgroene bovenzijde en een witte onderzijde. In de bloeitijd

verschijnen er gele bloempjes.

De drank verkregen uit deze plant wordt reeds duizenden jaren aangewend om de spijsvertering te bevorderen, een gebrek aan eetlust op te vangen, maagpijn en moeilijke menstruatie te verhelpen en als versterkend middel. Toch werd/wordt absint voornamelijk voor recreatieve doeleinden aangewend, vooral onder de vorm van likeur. Deze likeur was vooral populair in het Franse milieu rond de fin-de-siècle artiesten. Doch ook anderen kenden het genot dat deze likeur verschafte, zoals Rimbaud, Verlaine, Wilde (Engels, doch nauw verbonden met de Franse beweging), Manet, Degas, van Gogh en Picasso. Het schijnt zelfs dat Toulouse Lautrec en Oscar Wilde aan deze drank hun vroegtijdige dood te wijten hebben. Wilde schreef over absint dat men

na één glas absint de dingen ziet zoals men wil dat ze zijn, na twee glazen zie je de dingen zoals ze niet zijn en na drie zie je ze zoals ze werkelijk zijn, en dat is het meest verschrikkelijke'.

Hoe te maken? Bijzonder eenvoudig, twee mogelijkheden:

Of je maakt thee van het kruid. Eénmaal per uur neem je dan een lepel in. Nooit een volledige kop drinken! Je zal merken dat het kruid ook een sterk erotiserende werking heeft.

Of je neemt een fles pastisse of jenever en laat 40 gram absint drie dagen trekken. Zeven en klaar is kees. Recht de roes in...

Terry Southern: "Hoe komt het dat het verboden is, terwijl het zo allemachtig lekker is? Ik zal je zeggen waarom dat is. Omdat je teveel ziet als je high wordt, daarom.

Je kijkt overal doorheen. Als je high bent doorzie je al die trucjes en leugens en de hele rotzooi. Je kijkt er dwars doorheen en je ziet de waarheid."

Hop

Deze plant, die deel uitmaakt van de familie der *Cannabinaceae*, zou het leven van menig kweek-het-zelver kunnen vergemakkelijken. Het betreft een 5 tot 7 meter lange klimplant, gesierd met gezaagde bladeren en eivormige vruchtkegels (hoppellen), en natuurlijk gekend als conserverend en aromatisch ingrediënt van bier. De attente softdrug-kenner zal bij het lezen van de familienaam reeds gemerkt hebben dat er een verwantschap bestaat met de wietplant, en die uit zich vooral indien van de hoppellen thee wordt gemaakt. Als men bij het bereiden van de thee de aanbevolen verhouding van dertig gram hoppellen voor 1 liter water in het oog houdt, zal het resultaat een drankje zijn die een ontspannen gevoel of een lichte high, in de verte vergelijkbaar met die van cannabis. En nu de tip van de week voor de kweek-het-zelver: vanwege de verwantschap tussen hop en cannabis kunnen hopscheuten geënt worden op cannabiswortels, met als resultaat een plant die het uiterlijk van hop maar de actieve bestanddelen van cannabis heeft. Hierbij moet wel dadelijk gezegd worden dat dit nog niet wetenschappelijk bewezen werd, maar wie zich aan een experimentje wil wagen, zou hierin een stimulans kunnen vinden. Om de "eigenkweek" te testen, wordt trouwens het gebruik van de "Death Star" ten sterkste aangeraden!

Tot slot willen we er nog aan toevoegen dat, wanneer men deze middelen tot zich zou nemen, men enkele regels in acht dient te houden: 1° Voel je goed. Is het tegendeel het geval, wacht dan tot een latere datum tot je je beter voelt. 2° Volgende gevoelens kunnen je ervaringen in negatieve zin beïnvloeden: angst, rouw, labiliteit, jaloezie, frustratie, suicidaliteit... 3° Met meging van middelen dient heel omzichtig omgesprongen te worden. Zeker wanneer het medicijnen betreft. 4° Labiele personen wordt ten stelligste afgeraden deze middelen te gebruiken, aangezien ze bepaalde trauma's terug kunnen oproepen. Voel je je niet lekker: bel dan het anti-gifcentrum op het hierna volgende nummer 02/345.45.45.

DE DEATH STAR
DE MAFSTE BONG OIT GEBOND

MOEGEROID? BOUW IMPONEER JE VRIENDEN!

DEBETRIJVEN!

GEBRUIKSAANWIJZING:

- VUL DE KOP (FINE KANJELS)
- ZET DE SWITCH IN (1) EN LAAT DE BALLON (2) TEST EERST EEN PAAR WERK
- ZET DE SWITCH IN (3)
- HOUD EEN VAM BIJ DE KOP (4) EN LAAT VIA (5) DE BALLON ZACHTJES LEEGLOPEN. LET EROP DAT JE NIET TE VEEL LUCHT LAAT ONTSNAPPEN: DE BALLON MOET ALTIJD DE RANJEN VAN DE FLES BIJVEN RAKEN. DE ROOK ZOU MAYONNAISE-ZIK MOETEN ZIJN.
- START ZUKKING TOT ALLE ROOK UIT (6) IS VERDROOGD.
- JE KAN EVENTUEEL DE BALLON ONDERTOEGEN ZEER LANGSAM TERUG OPBLAZEN (HOUD DAN WEL DE KOP AFDEKOT MET EEN PLAATJE ZO DAT LANGSDAAR EEN ROOK VAN ONTSNAPPEN)
- ALS ALLE ROOK UIT (6) IS VERDROOGD, ZET DAN DE SWITCH OF (1) OM ZELF EEN HIT TE GEVEN.
- BLIJF ZIJZEN! EEN BALLON-LADING ZOU GOED MEEREN ZIJN VOOR VERSCHILLENDE HITS.
- HER HAAL VERGEMAKKEND STAPPEN TOE DE INSTALLATIE TE GRAPPE WORDT OM NOG VOORER TE KOKEN!

OPTIOMEEL:

- AQUARIUMPOMP - OM BALLON OP TE BLAZEN (1) EN OM ZELF EEN 'BONG-HIT' TE GEVEN (2)
- 'SWITCH' - OM LUCHT IN EEN VAN 3 RICHTINGEN TE KUNNEN STUREN (TE KOOP IN AQUARIUMWINKEL)
- 'VENTIEL' - HIERHEE RANJE DE BALLON GECONTROLEERD LATEN LEEGLOOPEN

LET EROP DAT ALLES PERFECT LUCHTDICHT IS! GEBRUIK SILICONE OF IETS DERGELIJKS.

VUL DE KOP ZODANIG DAT ALLES IN EEN 'TUK' WORDT OPGEBRUIKT. DRUK DE VULLING NIET TE VAST AAN.

HET IS BETER OM VOOR DE 'LUCHT-KANJELS' DAMPJES TE GEBRUIKEN MET EEN KLEINERE BIJMETEER DAN DIE VAN DE 'ROOK-KANJELS'!

-MAY THE FORCE BE WITH YOU!!!!-

(Vervolg van blz. 4)
(Oefenplein en Jette), met hun specifieke problematieken. Met een centrale administratie op het Oefenplein, een academisch ziekenhuis in Jette, transfers van gelden en personen enz. lijkt het begrijpelijk dat spanningen zo nu en dan de kop opsteken.

België is een verzuilde staat. Dit betekent voor de VUB dat er twee grote politieke partijen zijn SP en VLD die van bovenuit de universiteit 'beïnvloeden'. Tegenwoordig mogen ook VU en AGALEV ook meespelen in naam van een zeker pluralisme.

In heel dat moeras van tegenstrijdige belangen moet een studenten-vertegenwoordiger die zetelt in de RvB pogen de kop boven water te houden en LOS van de verschillende groepen een beleid naar voren schuiven dat gericht is op een optimale realisatie van de noden van

de studenten. Geen sinecure!

Over de Sociale Raad (SoR)

In dit beleidsorgaan wordt het beheer en de ontwikkeling van de Sociale Sector Studenten (SSS) behartigd binnen de marges van een begroting die de grote broertje - de Raad van Bestuur - elk jaar ter beschikking stelt. Het gaat hier om zo'n slordige 360 miljoen francs belges. In vergelijking is deze benjamin dan ook een beetje de speeltuin waar studenten hun ding kunnen doen en waar de coördinator van de SSS - een gediplomeerde kinderopas - de studenten voorziet van het nodige papierwerk en dito adviezen.

In de SoR zit een statutaire meerderheid studenten die allen moeten toezien opdat de VUB een universiteit wordt die financiële en andere drempels voor de beursstudenten en de sociaal

zwakkeren zo laag mogelijk houdt. Veelal noemt men dit de *democratisering van het hoger onderwijs* bewerkstelligen. Hiertoe kan de SoR gebruik maken van een heel pakket diensten die allen gericht zijn op een morele, financiële, educatieve en recreatieve opvang van de student. Ongetwijfeld kent u ze reeds, maar voor de zekerheid herhalen we ze nog heel even: Huisvesting, Sociale Begeleiding Studenten, Studietoelagen, Studententjobs, Sijp, Vubtek, Trefcentrum (KK), Sportbegeleiding, Kinderdagverblijf, Restaurant, Krings, BSG, VO en De Moedal.

De Sociale Raad telt 12 leden waarvan de studentengemeenschap er 6 rechtstreeks kan kiezen. Elke kandidaat voor die zes zijes komt op met zijn plaatsvervanger, die hem eventueel kan opvolgen of vervangen indien nodig. De overige zes plaatsen worden opgevuld met de

afgevaardigde van de Rector (afgelopen jaar professor uit de rechten Tony Joris), de afgevaardigde van de Voorzitter van de RvB (afgelopen jaar Jo De Ro), twee leden van de RvB (veelal twee studenten), twee afgevaardigden (werkstudenten) voorgesteld door de werknemers-delegatie in de ondernemingsraad.

Over de huidige verkiezingen...

De geldigheid van de verkiezingen van 17-19 november wordt door enkele mensen van 'De lijst' én van de 'De Studenten' in vraag gesteld. 'Hand in hand' vechten de tegenstanders van gisteren en morgen het correcte verloop van de verkiezingen aan. De verkiezingscommissie, die dit controleert zal zich over de grond van deze zaak binnenkort uitspreken. Ze heeft alvast beslist om een extra kiesdag

voor de avondstudenten in te lassen aangezien enkelen onder hen niet in de mogelijkheid waren om te kunnen stemmen.

Ondertussen regent het tegenstrijdige verklaringen, intimidatie en verbale bedreigingen, achterklap en slinks praktijken. De ene vreest dat ze met zijn kop of met de kop van de studenten lachen boven in den M, de andere heeft weet van fraude. Een op-en-af geloop van jewelste! Connecties worden aangesproken en er worden informele gesprekken met het topkader van de VUB gevoerd, in Jette doet men gewoon voort, in Etterbeek wordt elke campagne gestaakt (was er dan überhaupt een campagne?), een bomaanslag in Egypte maakt vele slachtoffers, een nieuwe Golfoorlog is misschien in de maak... De steen der wijzen lijkt verder weg dan ooit en ondertussen wordt dan toch nog een blijspel opgevoerd.

KULTUUR KRANT

trefcentrum Y
dienst cultuur
02/629 23 25

concerten

DA CRITIX (B)

We weten het: op een barre winteravond is het niet altijd even aangenaam om je krusse, warme kamer te verlaten. Maar Da Critix loont vast en zeker de moeite om toch even een stapje in de wereld te zetten! De seventies funk met snijden de hiphop grooves van dit Limburgs-Antwerps collectief heeft immers al menig zaal in een stomende dance-hall omgevoerd! Let's shake & swing, baby...

Cuzzin ned: drum
Deevinci: beets, keyboard
JBlipz: trombone
Gooz: sax
Coolaid: bas
Mooz: trumpet

donderdag 4 decemberr 1997 - Kultuurkaffee - inkom gratis - 21u

MARJAN DEBAENE (B)

Een stormachtige regenbui van woorden en melodieën, met druppels die vol gevoel neerkletteren op het dak van de chanson: Marjan Debaene is een singer-songwriter van het hoogste niveau. Met haar unieke stem en jeugdig charisma voert ze haar publiek mee op reis door haar wervelen-de verhalen en diepste zieleroesen. Samen met enkele gastmuzikanten brengt Marjan een avondje pure folk, intens verweven met intieme rust-punten, om af en toe los te barsten in ware rock 'n' roll: een vrouw die van wangen weet!

Marjan Debaene: zang, gitaar

donderdag 11 december 1997 - Kultuurkaffee - inkom gratis - 21u

MAGIC BALLET ENSEMBLE (B)

Tegen de stroom ingaan, voorgeschreven regels tegen de schenen trappen, zowel op muzikaal als performend vlak: dit zijn de ware bestaansredenen van MBE. In tegenstelling tot vele elektronische live-acts verkiest de groep een performance die volledig geënt is op improvisatie en het uiten van de steer van het moment zelf. Geen DAT-cassettes of voorgeprogrammeerde structuren, maar wel turntables, 8-track, effect-ten en gastmuzikanten. De muziek is iets in de richting van Praxis, Scorn, Red Snapper, Future Sound of Londen, of misschien ook helemaal anders. Want MBE is geen constante! Trek de dansschoenen aan en kom zelf het mysterie ontwarren...

donderdag 18 december 1997 - Kultuurkaffee - inkom gratis - 21u

peformance

REIS NAAR HET EINDE VAN DE NACHT

DOOR GUIDO LAUWAERT NAAR HET BOEK VAN LOUIS-FERDINAND CÉLINE

Twee 'enfants terribles' op één podium: dat geeft gensters. Guido Lauwaert reikt Louis-Ferdinand Céline (of diens alter ego: Bardamu) de hand en samen vangen zij hun "Reis naar het einde van de Nacht" aan.

Maar het onderscheid tussen de twee vervaagt snel: Lauwaert wordt Bardamu, wordt Céline. Lauwaert / Céline brest, tert, scheldt, trapt heilige-en andere -huisjes onderuit... maar bovenal: lijdt. Hij beukt koppig tegen de alomtegenwoordige hypocrisie aan, maar al te goed wetende dat hij aan het einde van de tocht geveld zal worden.

Wie anders dan Guido Lauwaert- gelauwerd en uitgespuwd kan deze confrontatie met Louis-Ferdinand Céline-monument van de Franse literatuur, aanbeden en verguisd-aan. Anderhalf uur blijft Lauwaert overeind in het inktzwarte universum van Céline. En anderhalf uur word je als toeschouwer meegezogen in de frustratie en woede van Lauwaert/Céline.

Guido Lauwaert en Louis-Ferdinand Céline: een meer dan gestaagde combinatie, maar geen voer voor teergevoelige zielen.

3 december 1997 - Galery - 20u30 - inkom 100 BEF-arg. Ism. UPV

expo

EX-EXPRESSIONS - NICK ANDREWS

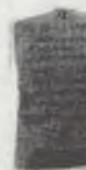
Elk kunstwerk hanteert zijn eigen syntax waardoor die niet noodNicholas Andrews' schilderijen vertellen een verhaal over de wereld. Zijn werken zijn levendige indrukken die niet vastgepind worden, maar een eigen dynamiek behouden. Korte, emotionele, krachtige visies van ongeremde wilskracht. Impressies en herinneringen hebben geen constante, daarom toont hij in Galery' zijn gerevisioneerde werk. ... als een bezielde conquistador maakt Nick steeds nieuwe reizen in de wereld en getuigt hij van een spontane oprechtheid.

Vernissage : woensdag 26 november 1997 om 18u30
tentoonstelling : donderdag 27 november tot 19 december 1997 - 11u30 tot 17u - Galery'

van 27 november tot19 december 1997 - Galery'

expo

ARCHEOLOGIE EN FILOLOGIE IN DE OOSTELIJKE WOESTIJN VAN EGYPTE

Uitgaande van hun gevoel voor machtsvertoon wensten de Romeinse keizers voor hun gebouwen in Rome materiaal te gebruiken uit de meest onherbergzame en moeilijkst te bereiken plaats van de toenmalige gekende wereld: de Oostelijke Woestijn van Egypte. Hun steengroeven van grijze graniet en purperen keizerlijke porfier behoren tot de best bewaarde antieke industriële landschappen. De tentoonstelling geeft een overzicht van de twee sites en van de op potscherven geschreven Griekse en Latijnse documenten, die onder meer door een VUB-team opgegraven werden.

Rectoraat

Vernissage : do 27 november 1997 om 18.00 u stipt
Tentoonstelling : vr 28 november - vr 19 december 1997 - 9u tot 17u

van 28 november tot19 december 1997 - Galery'

film

FILM IN KK BUSTER KEATON

Van de twee grote stille filmkomeken, Chaplin en Keaton, had deze laatste meer gevoel voor verhaalstructuur en mise-en-scène. Beiden wisten dat humor nauw verbonden was met tragedie, maar sentimentaiteit -zoals men die kan terugvinden bij Chaplin- speelde in de films van Buster Keaton geen belangrijke rol. Toch was hij een magnifiek subtiel acteur die met een minimum aan gelaatsuitdrukking (z'n pokerface is een handelsmerk geworden) toch een heel register aan emoties kon suggereren. Z'n legendarische fysieke moed deed de rest: er is geen halsbrekende stunt die hij niet zelf heeft uitgevoerd. In "The General" bereikt Keaton een bijna perfecte mengeling tussen dramatische actie en komedie. Tegen de achtergrond van de Amerikaanse Civil War riskeert machinist Buster z'n leven, ledematen en liefde in het achternazitten van z'n gestolen locomotief. En in "Steamboat Bill, Jr" speelt hij een net afgestudeerde jongeman die naar z'n vader, de kapitein van een Mississippi stoomboot, terugkeert en verliefd wordt op een schoon meisje, helaas de dochter van papa's aartsvijand en rival. Hilarisch, perfect getimed en met als hoogtepunt de beroemde tomadosequentie, waarin een hele stad wordt weggeblazen, maar Buster op miraculeuze wijze ongedeerd blijft.

maandag 1 december -Kultuurkaffee-inkom gratis 21u
"The General" (US/1926/86')
maandag 15 december -Kultuurkaffee-inkom gratis 21u
"Steamboat Bill, Jr" (US/1928/71')

OXFAM-WERELDWINKEL: TRADE NOT AID!

1. Overzicht van de wereldhandel

Wat koop je in een wereldwinkel? Simpel: producten uit de hele wereld. Alle producten? Neen en daar draait het niet allemaal om. Wij verkopen enkel producten die op een rechtvaardige wijze geproduceerd zijn! Wat betekent dit? Wij zijn van oordeel dat de wereldhandel zoals we die nu kennen onrechtvaardig is. Globaal beschouwd is in het huidige wereldstelsel de internationale arbeidsverdeling uit de koloniale periode nog steeds gangbaar. Grondstoffen en arbeidskrachten uit ontwikkelingslanden worden nog steeds onderbetaald. De internationale handel maakt vooral het Noorden, de multinationale bedrijven (met centrum in het Noorden) én elites in het Zuiden rijk. De meeste mensen in het Zuiden blijven arm en worden uitgebuit. De fundamentele spelregels worden bepaald in het belang van het Noorden. Internationale instellingen (ze zijn u waarschijnlijk wel bekend: IMF, Wereldbank, Wereldhandelsorganisatie) dikteren ontwikkelingslanden in naam van de 'vrijhandel' welk beleid ze moeten voeren (een neo-liberaal beleid), hoe ze schulden moeten aangaan en afbetalen.

2. Rechtvaardige handel

Rechtvaardige handel heeft fundamenteel andere waarden en uitgangspunten. Voor ons heeft de boer, de vruchtbare grond en het produkt waarde op zich. We zien ze niet als middelen om winst te maken! Daarom kopen wij producten rechtstreeks aan bij kleine producenten uit het Zuiden die zich verenigen om weerbaarder te worden tegen de concurrentie van de Multinationals. Essentieel in onze relatie met de producenten is de prijs. De prijs die wij betalen ligt hoger dan de marktprijs. De marktprijs is immers vaak te laag om een rechtvaardig inkomen te bezorgen aan de producenten in het Zuiden en bovendien gaat een heel groot deel van die prijs naar enkele multinationals of tussenhandelaars. Door rechtstreeks te kopen omzeilen we dit.

3. En u als consument, u kijkt toch ook?

Je koopt een produkt in de winkel, je kan kijken naar de verhouding

prijs/kwaliteit (de lessen van E. Goelen indachtig) en voor de rest kom je niets te weten. Je komt niet te weten dat van een kilo Chiquita-bananen van 66,-/kg slechts 4,7,- naar de producent gaat, maar 11,5,- naar Chiquita en 23,- naar de distributie. Economisch logisch... Je komt niet te weten dat er van een paar Nike-schoenen die je hier koopt voor 4000,- slechts 15,- naar de arbeid(st)ers gaat die ze maken. Je komt niet te weten dat deze vaak 70u per week moet werken voor een hongerloontje. Waar gaat de rest van de prijs naar toe? Wist je dat een Chinese arbeidster 15 eeuwen moet werken om de jaarwedge van de grote baas van Nike Philip Knight te evenaren? Is dit normaal? Economisch logisch? vermoedelijk wel! Maar er is meer dan economische logica! Oxfam-Wereldwinkels meent dat de winstlogica haaks staat op het gemeenschappelijk belang en op het bevredigen van de basisbehoeften van zoveel mogelijk mensen. Wij willen de relatie tussen consument en producent herstellen. De consument heeft het recht om te weten hoe een produkt is geproduceerd, of het milieuvriendelijke produktwijzen betreft, hoe het met de arbeidsvoorwaarden is gesteld, waar het geld naartoe gaat, enz.

4. Wat doet Oxfam-Wereldwinkel?

Onze strategie bestaat uit 3 peilers: bewustmaking, alternatieve handel en politieke actie. We zijn ervan overtuigd dat als mensen hier bewust zijn van de gang van zaken en er ook hun conclusies uit trekken (door bv. fair-trade-produkten te kopen) dit een druk uitoefent! Wij bouwen concreet aan een alternatieve handel. OK, wij zijn geen multinational. Maar voor sommige coöperaties en landen maken wij wel degelijk een economisch verschil. Voor het overige willen we met ons bescheiden aandeel in de markt vooral de rol van een tegenmacht spelen, een voorbeeldfunctie vervullen. Wij oefenen via allerlei mobilisaties en acties (vaak in samenwerking met andere NGO's) druk uit op de economische en politieke machtscentra. Het samenwerken met andere verenigingen of groeperingen sluit aan bij ons doel

om mee te werken aan de opbouw van een brede, progressieve basisbeweging. De ingewijden herinneren vast onze cacao-actie, onze medewerking aan de Schone Klerencampagne (vorig jaar) en dit jaar alvast de actie: Geen schandalen aan mijn voeten, over de mistoestanden in de sportschoenenindustrie.

5. En jij?

Cliché, maar 't blijft waar: jij kan ook iets doen! Spring eens binnen in een Wereldwinkel, maak een werk over eerlijke handel i.p.v. over De Generale, kom naar onze actiedag tegen schandalige sportschoenen, 17okt, Muntplein Brussel of last but not least: schakel je in als vrijwilliger! Je mag niet vergeten: de meer dan 150 wereldwinkels in Vlaanderen worden gerund door vrijwilligers. Zij voeren uit maar nemen eveneens alle belangrijke beslissingen. Dit impliceert natuurlijk dat deze vrijwilligers veel informatie dienen te verwerken: over producten, landen, economische politiek, internationale handel, enz. Je leert dus als wereldwinkel-vrijwilliger constant bij. En wat wil een student nu liever dan... juist ja; zich engageren en bijleren! Overigens, de (heerlijke) wijn die op onze vergaderingen gedronken wordt is niet te versmaden...

-> voor meer info. over vrijwilligerswerk, contacteer Peter Sels, Oxfam-wereldwinkel Brussel, Anspachlaan 137-139, 1000 Brussel, tel.: 02/511/75/29.
-> voor meer algemene info. aangaande de wereldwinkelbeweging: Nationaal Secretariaat van de Oxfam-Wereldwinkels, Nieuwland 37, 9000 Gent, tel.: 09/223.01.61

-Mocial MERCHANDISING-
VUL EENS EEN LONG MET DE

ADRIAL KWAL BONG

HANDMADE DOOR INDISCHE KINDJES!

NU BESTELLEN = GRATIS 5 GRAM POTAARDE

Disco Biscuits - New Fiction from the Chemical Generation (edited by Sarah Champion)

"Celebrating the tenth anniversary of acid house, Disco Biscuits is an anthology of new stories capturing the hedonistic spirit of the last decade - from illegal raves to corporate club culture." De achterflap van dit werk omschrijft heel afgeleid waar het om draait. Het betreft hier een verzameling kortverhalen van negentien Britse schrijvers die hun werk in en rond de wereld van de danscultuur situeren.

De persoon die deze verhalen uitzocht en samenbracht is Sarah Champion, een muziekjournaliste en samensteller van Trance Europe Express en Breakbeat Science, techno- en drum 'n' bass-compilaties, die vergezeld gaan van een omvangrijk boekje dat door middel van interviews en artikels al een goed beeld schetst van de hedendaagse elektronische muziek en de wereld erom. De uitgever vroegen haar aanvankelijk een geschiedenis van de housecultuur te schrijven, maar zij opteerde voor een collectie fictie die de sfeer en het leven van de Britse jeugd in het uitgaansmilieu volgens haar het best kon vatten. Het voorwoord van Sarah Champion plaatst de nieuwe generatie schrijvers enerzijds binnen een muzikale traditie, nl. die van de house, en een literaire traditie anderzijds, waarin aansluiting gezocht wordt met de beat-generation en het new journalism van Tom Wolfe. Zowel Wolfe als beatniks Kerouac en Ginsberg lieten zich inspireren door een subcultuur die doordrenkt was van muziek, drugs, enz... De bekendste schrijver die in Disco Biscuits aanwezig is, is Irvine Welsh, met "The State of the Party". Irvine Welsh is de auteur van *Trainspotting* en de eerste die de nieuwe clubcultuur binnen de Britse literatuur onder de aandacht van het grote publiek bracht. "The State of the Party" is geschreven in dezelfde stijl als *Trainspotting of The Acid House* en deelt, buiten het overvloedige Schotse dialect nog andere kenmerken met de rest van Welsh's oeuvre. De personages lijken weggeglipen uit één van de andere werken van Welsh en de gebeurtenissen zijn ook van de bekende soort. Veel drugs, junkies, slechte sex (op trip) en een wandeling door de stadstraten 's nachts. Wat dit verhaal toch sterk maakt is het feit dat het zich afspeelt rond één centrale gebeurtenis, namelijk de overdosis en daaropvolgende dood van een personage.

Vele andere verhalen lijken sterk te teren op het werk van Welsh, waardoor de gebeurtenissen van een aantal verhalen sterk uitwisselbaar lijken. Zo is er "White Burger Danny" van Gavin Mills, waarin hooligans uit verschillende bendes en voetbalploegen verbreederen dankzij de effecten van XTC, meer bepaald 'white burgers', die geleverd worden door een oude rot in de hooliganwereld, Danny - vandaar de titel van het verhaal, trouwens. Dit stukje is één van vele die tot vervelens toe komen aanzetten met de wildste verhalen en de langste nachten. Mills weet zich boven de middelmata te verheffen door de gebeurtenissen en de personages groteske trekken te geven. Het lijkt allemaal erg overdreven, maar de schrijver toont zich erg inventief in details en het geheel is erg grappig. Jeff Noon schrijft in "DJNA" een knap futuristisch hippieverhaal over echte liefde, een big brother-achtig clubcircuit met slechts één dj, Jesus Boom, die in alle legale clubs speelt en en op het einde van het verhaal een robot blijkt te zijn. In deze toekomst zijn er slechts twee drugs verkrijgbaar, nl wijn; Jesus Blood en wafeltjes; Disco Biscuits.

Ook de vier pagina's lange trip van Mike Benson valt erg te smaken. Het relaas van de gebeurtenissen onder invloed van LSD (Acid) wordt opgesmukt met een grotendeels afwezige typologie.

Wat opvalt na het lezen van een aantal van de kortverhalen, is dat de auteurs goed werk leveren wanneer niet de club, de drugs en de sex beschreven worden, maar wel de personen die zich in de clubs bevinden, de drugs gebruiken en de sex bedrijven het onderwerp zijn. Zo gauw de schrijvers buiten het verwachtingspatroon van drugs, sex en rock 'n' roll treden wordt het interessant. Spijtig genoeg zijn het slechts enkelen die verder durven gaan dan gratuite avondjes uit met overdreven veel drugs in hun lichaam. Wat we niet mogen vergeten is dat het hier om een beschrijving gaat van tien jaar Acid House, waardoor de inhoud en de verhalen aan belang winnen ten nadele van de kwaliteit van de werken. Eén verhaal speelt zich af in Schotland, een ander op een after-party ergens in Engeland of in een chill-out club in Manchester: Er werd duidelijk getracht het hele dansgebeuren te omvatten, waardoor we in techno-, happy house en drum 'n' bass sferen gedompeld worden en verhalen zowel in Groot-Brittannië als Mallorca plaatsvinden. De schrijvers van de verschillende werken zijn ook niet onder één noemer te plaatsen en weerspiegelen grotendeels het publiek dat door de danscultuur aangetrokken wordt. Charlie Hall is een exp-kuiper die nu deejayt en een eigen label runt en Two Fingers is een jonge londenaar die zijn tijd doorbrengt met chocoladekoekjes en The Simpsons. Jonathan Brook werd geboren in Los Angeles en Irvine Welsh is een Schot. Geen onverdeelde succes, maar een knappe gids voor jong, Brits, literair talent.

Hans

Vanaf nu speelt de hele VUB met Swamp

U heeft nog niet van Swamp gehoord? Maar wel van het alfabet? Dan wordt het hoog tijd dat het verband wordt uitgelegd. Men begint bij de A van Axis and Allies en eindigt bij de Z van Zeeslag. Alles wat er dus kan gevormd worden met de ons welbekende 26 symbooltjes, wordt bij Swamp beoefend. Op een (1) voorwaarde: SPELLETJES!!! Ja, we zijn reeds volwassen maar dat hoeft niet te betekenen dat we onze fantasie verworpen hebben. Degene die ons onze verbeelding wil afnemen, zal heden ten dage zelfs een hele studentenkring tegenover zich krijgen. Swamp dus, goed zo jongens, bank vooruit en kus van de juffrouw. Degenen onder jullie die de neiging vertonen zichzelf te voeden, hebben ons mogelijk al opgemerkt in het cafeteria, alwaar onze schitterende Magic-initiaties plaatsvonden. Onze bezigheden gaan echter veel verder dan met magische kaartjes smijten; ook rollenspel (AD&D, Call of Cthulhu, etc.), ouderwetse gezelschapsspellen (monopoly, risk, ...) en abstracte spelen (schaak maar ook het nieuwe GIPF) vallen binnen ons domein. In een niet echt wanhopige poging dit te bewijzen, zal er iedere maandagavond een spellenavond gehouden worden vanaf 18:00. Wat de eenmalige activiteiten betreft; die zullen U voorgesteld worden met onze meest recente uitvinding: De Kalender!

Datum + tijd	Plaats	Activiteit
05/11/97 18u30	The Gallery	Spellenavond met GIPF-demonstratie
03/12/97 18u00	The Gallery	Risk-toernooi
13/12/97	STOA	Magic-toernooi

na de kerstvakantie: trip naar Rotterdam

Roddelen over cultuur

Zoals dat gepast is voor een blad dat de 'Vrije Geest' honoreert, schuwen wij kritiek noch innovatie. Zo ziet het er erg naar uit dat de Moel weldra een gloednieuwe rubriek in haar gelederen zal mogen verwelkomen, hopelijk niet zonder publiekelijk gedeeld genoegen: 'de cultuurriddelaars'. waarom?

Primo de tegemoetkoming aan enkele verontrustende problemen. Zo kunnen we niet ontkennen dat de Moel zoals die zich vandaag de dag presenteert, niet integraal voldoet (of zelfs nog maar appelleert) aan de meeste noden van de voltallige VUB-bevolking. Het is dan ook niets nieuws onder de zon dat het de Moel bijvoorbeeld wel eens aangewreven wordt te weinig 'cultuur'gericht te zijn. De cultuurriddelaars wil dan ook gaarne een steentje bijdragen tot een ruimere oriëntering van de Moel en ons blad voorzien van een bijkomende (maar onmiskenbare) exponent van haar pluralistisch karakter. Verder hopen wij nieuwe (of beter andere) perspectieven te openen en een breder (en/of ander) lezerspubliek te bereiken. En last but not least willen wij niet alleen een meer gediversifieerd schrijverspubliek aantrekken maar ook meer ruimte en aandacht creëren voor de veelsoortige creatievelingen die de VUB-populatie rijk is.

Secundo de verwezenlijking van een aantal stoumoedige doelstellingen. Zo menen wij dat een levendigere cultuurbeleving aan de VUB het best kan worden aangemoedigd via de aldaar circulerende studentenmagazines die tenslotte behoren tot de vaste lectuur van vele studenten.

Tot grote ontzetting laten die echter al te vaak uitschijnen dat het leven aan de VUB (of het leven 'tout-court' in hoofdzaak politiek, sociologie, economie en studentenclub-activiteiten omvat. Liefst zouden wij een ruimer, duidelijker en oprechter cultureel besef willen teweegbrengen en helemaal ideaal zou zijn een meer intensieve cultuurparticipatie te bewerkstelligen. wanneer?

De cultuurriddelaars zou maandelijks verschijnen en één blad van de Moel beslaan. wat?

Gezien wij leven in de vaste overtuiging dat een kleine aanmoediging grote wonderen kan verrichten, zien wij de cultuurriddelaars graag als een zoete smaakmaker, tegelijk informierend en inspirerend, steeds zo ruim mogelijk en nooit normerend, maar bovenal klein (en zonder pretentie) maar fijn (en bemoeidigend).

Een bescheiden geannoteerde culturele agenda dan ook de enige vaste rubriek uitmaken. Zo willen we enerzijds de aandacht vestigen op (een beperkt aantal) lopende culturele activiteiten (liefst van een zo uiteenlopend mogelijk aard) en anderzijds een minimum aan achtergrondinformatie brengen. Gezien de levendigheid van het culturele leven en het brede evenementsaanbod in Brussel alleen al, lijkt een goede samenwerking binnen ons team hier van immens belang. Let wel, het ligt hier geenszins in onze bedoelingen noch te (ver)oordelen noch exhaustief te zijn.

Verder, omdat 'cultuur' tenslotte een vlag is die vele ladingen dekt (en

gelukkig maar want daarom is het een uitgangspunt dat onnoemelijk veel interessante mogelijkheden biedt), lijkt de overige publikatieruimte het best besteed als een open cultureel forum. Want zowel literatuur als theater, happenings, beeldende kunsten, film, muziek en alles wat daar toe behoort, kan (en dient) hier aan bod te komen. We mogen (en kunnen) tenslotte niet verzuken aan het heterogeen karakter van het vaandel dat wij dragen en de mensen die wij zijn.

Zoals onze rubriekstitel al laat verstaan willen wij ons distantieëren van elk (vaak erg conservatief en doorgaans al te zelfnormerend) akademisme dat niet verenigbaar is met de 'Vrije Geest' die wij honoreren en de pretentieuze ruimdenkendheid die wij cultiveren. Evenmin wensen wij ons strikt te houden aan wat in academische kringen onder 'cultuur' wordt begrepen, maar hopen stijlvol eclectisch te zijn en wel in de ruimst mogelijke zin.

Daarom zullen wij de Moel bevleken met de meest uiteenlopende creatieve uitpattingen, van geveinsde Alien-verhalen tot realistische fotoreportages, van prikkelende boekrecensies tot bloedserieuze verhandelingen, van poëtische interjecties tot amusante stripverhalen, van scherpe filmsbesprekingen tot moraliserende rebussen, het kan allemaal. Zou het bijvoorbeeld niet eens leuk zijn eenzelfde tentoonstelling te laten bespreken door pakweg een kunsthistoricus en een politoloog, of een concert door een filosoof en een psycholoog

Het recht van antwoord is een mooi blad, vermorzel hem niet

Het hoofddoel van een krant is aan kritische informatieverspreiding te doen. Het is een activiteit die thuishoort op het objectieve terrein. Omdat deze intentie echter niet altijd even gemakkelijk overkomt, willen we even enkele dingen kwijt naar aanleiding van enkele felbesproken artikels in onze vorige editie. Er wordt regelmatig beweerd dat onze informatie tendentieuze is. Indien dit werkelijk zo zou zijn, dan is er sprake van kwalijke infoverspreiding of slechte journalistiek van onze zijde en dient zo vlug mogelijk te worden rechtgezet. Wanneer er wordt beweerd dat onze informatie subjectief zou zijn maar het in wezen niet is, dan is er sprake van kwaadaardige informatieverspreiding van de andere zijde. Die andere zijde is ofwel de misnoegde lezer, die liever heeft dat zijn visie op de dingen niet worden gedwarsboord; ofwel het verongelijkte schaaft dat zichzelf herkent doorheen een woordenwaterval en zich niet geslachtofferd wil zien op het altaar der letters.

Voor de beide gevallen bestaat er een constructie dat te hunner verdediging kan worden ingeroepen: het recht van antwoord. Meestal volgt dit er ook op, maar draagt het zich in dit stadium soms als een gekke koe. In het ene geval maakt men er gretig gebruik van, maar draagt de nar zich als een koning. Want ofschoon hij weet dat hij zijn verouwd nummerje opvoert, zal hij, bij tegenslag, altijd zeggen dat anderen heel subtiel het ritme hebben aangepast. In het andere geval maakt men geen gebruik van het recht van antwoord en laten we zeggen, gedraagt de koning zich als een nar. Hij zal, bij tegenslag, mondeling zijn ongenoegen wereldkundig maken, om hierbij de indruk te geven dat anderen zich niet alleen bezondigd hebben aan (manicure)foutjes maar zich ook schuldig gemaakt hebben aan intellectueel analfabetisme (leken die verkeerde interpretaties geven aan materies die enkel ingewijden zouden kunnen uitleggen). Hoedanook, de bokkesprongen van de nar alsook die van de koning kunnen soms tot vreemdsoortige en kinderachtige/lachwekkende reacties leiden: beiden beschuldigen de informatieverspreider aan misleiding te doen. Geen van beiden zal echter willen toegeven dat zij de koe zelf het beendemeel hebben veschaff. Heren, het recht van (erlijk) antwoord is een democratisch recht (plicht) en is een mooi blad dat onze bloem, die de Moel heet (cfr. Jaarverslag Dienst Kultur van 1983, VI.Besluit), enkel maar een volwassener, schoner en professioneler uitzicht geeft.

etc... Of een reeks vervolgherhalen van verschillende hand, ... wie?

Onze brede uitgangspunten en doelstellingen veronderstellen een zo kleurrijk mogelijk gezelschap waarbinnen elkeen zingt zoals hij gebekt is, en de samenhang harmonisch kan zijn. Wie het schoentje past, trekke het aan...

Cel kultuur

De Moel

Tweeweekelijks studententijdschrift van de VUB in samenwerking met het Brussels Studentengenootschap, Studiekring Vrij Onderzoek en Dienst Kultur.

Pleinlaan 2, 1050 Brussel
tel. 02/629.23.38
fax 02/629.23.62

Coördinator
Frank Van Dessel

Vice-coördinator
Bart Verhaeghe

Secretaris
Marjan

Penningmeester
Mischa

Informaticus
Pieter

Redactie
Els, Haroun, Domenico, Sjoonice, Seppe, Thierry, Sami, Sven, Marcia (VO)

Medewerkers
Dietmar, Magosse, Simon

Illustraties
Jeroen, archief

V.U.
Domenico Vaccaro
Pleinlaan 2, 1050 Brussel

De Redactie is niet verantwoordelijk voor artikels van het BSG en VO.

(Verschijnt op 2000 ex.)

e-mail: moel@vub.ac.be

De fabeltjes Krant - De fabeltjes Krant

Weber sughet, deher vinnet...

Raf Devos is op de laatste Pers-TD zijn rijbewijs annex identiteitskaart kwijtgespeeld, en herinnert zich nu dus zijn naam niet meer. Op de koop toe heeft zijn lief van de verwarring gebruik gemaakt om het uit te maken...

Nog miserie in huize Devos: Eric Aerden praat niet meer met baasje Raf omdat ze ruzie hebben. Volgens de geruchten zou Raf nog meer dan 500 frank schuldig zijn aan Eric, die hij echter halstarrig weigert terug te betalen. "Ik herinner mij niets meer", beweert hij.

De door de SoR uitgeschreven wedstrijd "Bedenk een naam voor de studentenhomes en win een entje in het Convivium" kent naar verluidt weinig tot geen succes. Enkel Jean-Louis Marcellis, Coördinator van de Sociale Sector, heeft, onder diverse pseudoniemen waaronder Raf Devos en Pipo de Clown, al ideeën in de daartoe bestemde bus gestoken.

Beroering in gebouwen Y verleden week, toen Jean-Louis Marcellis, vermoed als Raf Devos, zijn inzendingen voor de onderhand al berucht geworden "Bedenk een naam voor de studentenhomes en win een entje in het Convivium"-wedstrijd in de daartoe bestemde bus wou steken. Net op dat ogenblik betrad een ontstemde Eric Aerden het pand, op zoek naar Raf Devos, en vastbesloten

om zijn 675 frank te recupereren. Volgens onze informant ter plaatse, leidde de hierdoor ontstane chaos tot een kort maar hevige handgemeen. Hierdoor werd het laddertje waarop de mini-Raf Devos stond om aan de brievenbus te geraken weggetrapt, zodat Jean-Louis/Raf vast kwam te hangen aan zijn eigen, stomme brievenbus.

De brandweer van Elsene was snel ter plaatse.

Nog Rafnieuws: de heer Voorzitter beschikt sinds kort over een officiële woordvoerder.

De brave man is afkomstig uit Nederland, doch dit terzijde.

De brandweer van Elsene staakt. "We hebben er genoeg van om die paljassen op de Vub uit de problemen te halen."

Volgens welingelichte bronnen (die we hier in naam van de privacy uiteraard niet kunnen prijsgeven) zou de Heer Van Aerschoot, Voorzitter van de Raad van Bestuur, eigenlijk een aangespoeld marsmannetje zijn. Nog steeds volgens diezelfde bron, zou de ongelukkige in 1702, bij een mistlakte infiltratiepoging, achtergelaten zijn, toen de marsmannetjes, om onbekende redenen, halsoverkop moesten vluchten. Sindsdien dwaalt Van Aerschoot rond op aarde.

Naar het schijnt hebben de bezoekjes die prins Laurent deze week aan de

VUB bracht, totaal niks met het voorgaande te maken.

Kwatongen fluisteren dat baron Lippens een nieuw lief heeft, nadat hij op schandelijke wijze zijn vorige minnaar, Herwig Van Hove laten klonen heeft en dan buitenbaarmoedelijk zwanger gemaakt. Organenzwandel?

Nog nieuws uit die branche. Professor Elchardus heeft de helft van zijn hersenmassa afgestaan aan een irrigatieproject in Mauretanië. Is het toeval of heeft dit iets met de algehele baringssterfte in de Noordzee te maken?

En het nieuws over Raf Devos blijft maar binnenstromen. Tijdens de verkiezingsstrijd voor de SoR werd onze uittrekkende Voorzitter op vijf uur 's ochtends op de esplanade gesignaleerd, slechts gehuld in een scharlakenrode cape en fluogroene zwemvliezen.

Is het toeval dat eerder diezelfde nacht Eric Aerden zich in zijn bureau in gebouw Y verschanst had? En is het toeval dat hij een sandwich aan het eten was, waarbij hij luide smakgeluiden maakte?

Het Kultuurkoffie is naar verluidt op zoek naar verloren gelopen kunstwerken of aan lager wal geraakte circusolifanten. Geïnteresseerden kunnen het best contact opnemen met

de dichtsbijzijnde condoomautomaat.

Drugsweetjes. Rector Els Witte beweert van niets te weten.

En we blijven in de wondere wereld van het volksdansen en het schameispele. Als overtuigd folklorist is Erik Aerden naast bestuurslid van het BSG en de Folklore-akademie ook nog organisator van het Vrysinnig Sanctiefest van Vlaanderen. Behoefte het dan nog enige verwondering dat Raf Devos (zijn leenheer) vorig jaar van diezelfde Folklore-akademie de prijs "Carrièrejager (sic) van het jaar" in ontvangst mocht nemen?

